

Risiko- og sårbarhetsanalyse

VÅR KOMPETANSE - DIN TRYGGHET!

MARS 2017

Sammendrag og anbefalinger

Denne rapporten sammenstiller det overordnede risikobildet og de utfordringer Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS (NRBR) står overfor i dag og i nærmeste fremtid. Analysene er utført på et overordnet nivå for å få en samlet oversikt over risikoen knyttet til brann- og redningstjenester på Nedre Romerike. Analysene vil anbefale tiltak for å redusere sannsynligheten for at uønskede hendelser skal oppstå og for å begrense konsekvensene av disse hendelser.

En brann eller en ulykke er en type hendelse som kan forhindres eller begrenses med et bredt spekter av ulike tiltak. Disse tiltakene må på hver sin måte bidra til å bryte mulige hendelsesforløp som kan resultere i alvorlig personskader, tap av liv, skade på miljø eller tap av større materielle verdier.

Risikostyring fra et samfunnsperspektiv innebærer også en vurdering av toleranse for risiko og etablering av kriterier for risikoaksept. Det er ikke mulig å eliminere risiko, men det er mulig å kartlegge risiko og iverksette tiltak som kan bidra til et akseptabelt risikonivå. Men risikostyring dreier seg også om verdivalg og prioriteringer. Dette gjelder særlig spørsmålet om samfunnsansvar for styring av risiko veid opp mot den enkeltes ansvar for egen sikkerhet, spørsmålet om riktig og forsvarlig offentlig ressursbruk, samt spørsmål om inngrep i privatsfæren kontra hensynet til personlig integritet og frihet.

For ROS-prosjektet i NRBR ble det, i 2014, definert 24 risikoområder som skulle dekke de største utfordringene i brann- og redningsvesenets ansvarsområde. I rapporten drøfter vi utfordringer knyttet til disse risikoområdene: befolkningsvekst og dimensjonering av brann- og redningsvesenets kapasitet, uttalelser til reguleringsplaner, byggesaker og vannforsyning. I tillegg blir de resterende 16 risikoområdene, med tilhørende uønskede hendelser, analysert ved hjelp av dataprogrammet CIM og analysemodellen forenklet ROS-analyse. Denne analysemodellen er i stor grad basert på tankegangen fra sløyfediagrammet med én hendelse med tilhørende årsaker, forebyggende tiltak, begrensende tiltak, konsekvenser, samt forslag til nye tiltak.

I forrige versjon av ROS-vurderingen (2015) ble det anbefalt en rekke nye tiltak, både forebyggende og begrensende, for å redusere risikoen. Tiltakene, som er fulgt opp fra forrige rapport, er kommentert og nye tiltak er oppsummert i tabellene på de neste sidene.

Oppsummering av anbefalinger

Det er gjennom den reviderte analysen avdekket en rekke nye tiltak. Dette er tiltak som bør vurderes for å håndtere risikoen forbundet med brann- og redning på Nedre Romerike. Noen av tiltakene vil kreve investeringer eller omprioritering av midler fra brann- og redningsvesenet og eierkommunene. Det er viktig å poengtere at ROS-analysen ikke er en kost-nytte analyse. Vi har ikke vurdert økonomiske aspekter ved tiltakene. De er derimot forslag til hvordan vi kan håndtere risikoen som er påpekt gjennom analysene. Tiltakene er delt inn i forebyggende og begrensende tiltak, og er presentert i tabellene under. Tiltakene i grønn tabell er fulgt opp og inngår i dag i daglig drift.

Forebyggende tiltak

Kommentarer til tidligere anbefalte tiltak

Område	Tiltak	Beskrivelse	Kommentar
Alle særskilte brannobjekter	Tilsyn: fokus på internkontroll.	Det er allerede mye fokus på internkontroll ved tilsyn i særskilte brannobjekter. Det er likevel nevnt her for å poengtere viktigheten av å holde fokuset på dette området.	
Alle boliger	Etablere en rapporteringsløsning for tips og bekymringsmeldinger.	Det anbefales å etablere en løsning for mottak av tips og bekymringsmeldinger fra publikum og andre myndigheter vedrørende ulovlig bruk av lokaler. Dette for å skape en bedre rutine for innmelding og oppfølging.	Dette tiltaket er iverksatt. Hvem som helst kan melde ifra til NRBR via skjema på nrbr.no.
Brann i bolig	Informasjon og veiledning.	Fortsette å utvikle informasjons- og veiledningsarbeidet. Øke fokus mot risikoutsatte grupper. Øke fokuset på å anbefale rehabilitering av eldre skorsteiner og montering av nye rentbrennende ildsteder.	Dette er iverksatt.
Utesteder	Informasjonsmøte med vakter i utelivsbransjen.	Vaktene er ofte genuint interessert i brannsikkerheten i objektene og vi anbefaler derfor å ha et nærmere samarbeid med	Det er gjennomført møte med vaktelskapene i 2016. Vi kommer til å gjenta dette

		disse.	når det er behov.
Utesteder	Økt fokus på nattkontroller.	Det anbefales å øke fokus på nattkontroller. Øke frekvensen på kontrollene og lage et system for oppfølging av denne type objekter.	Nattkontroller gjennomføres nå mer systematisk og gjennom hele året.
Utesteder	Samarbeid med andre tilsynsmyndigheter.	Vi har gode erfaringer med felles tilsyn med andre tilsynsmyndigheter som el-tilsynet, mattilsynet, politiet, toll og arbeidstilsynet.	NRBR vil fortsette å delta på tilsyn med andre tilsynsmyndigheter
Campingplasser	Lokal informasjonskampanje.	Vi anbefaler å utarbeide informasjonsmateriell som kan deles ut til campingplassene når vi er på tilsyn. Dette kan være brosjyrer til å legge i resepsjonen og informasjon til antatte. Helst på flere språk. Her finnes det en del materiale hos Norsk Brannvernforening som vi kan vurdere.	Dette jobbes det med i en av arbeidsgruppene i forebyggende samarbeidet.
Andre industribygg	Kartlegge og registrere industri- og lagerbygg som ikke er registrert som særskilte brannobjekter.	Det finnes flere bygg innen denne kategorien som ikke i dag er registrert som særskilt brannobjekt. Det har derfor ikke blitt gjennomført tilsyn i alle objekter.	Dette er igangsatt i 2016 og skal videreutvikles i gruppen som jobber med å følge opp objekter med materielle verdier.
Brann i bolig	Økt fokus på boligtilsyn.	Det anbefales å øke fokuset på boligtilsyn kontra feiing. Dette gjelder også boliger uten ildsteder i de kommunene hvor dette ikke gjennomføres i dag.	Dette er iverksatt. Det blir i dag gjort en vurdering av behovet for feiing når boligtilsynet gjennomføres. Det feies derfor der behovet er størst.

Anbefalte forebyggende tiltak

Område	Tiltak	Beskrivelse
Brann i bolig	Brannsjekk i boliger uten ildsted.	Det anbefales å undersøke mulighetene for å gjennomføre brannsjekk i boliger hvor det er behov.
Brann i bolig -Dødsbrann i bolig	Tilsyn i boligvirksomheter (borettslag og sameier).	Utarbeide forslag til lokale forskrifter om tilsyn ved boligvirksomheter i kommunene hvor dette ikke gjøres i dag. De lokale forskriftene som finnes i dag bør gjennomgås og revideres.
Byggesak	Flere tilsyn i byggesaker.	Vi blir nødt til å gjennomføre flere tilsyn i byggesaker. NRBR anbefaler at det etableres en interkommunal tilsynsgruppe eller et annet større tilsynsorgan for samarbeid.
Byggesak	Styrke samarbeidet mellom forebyggende og operativ avdeling i byggesaker.	Samarbeidet mellom forebyggende og operativ avdeling i byggesaker.
Byggesak	Prosjekt tilrettelegging.	Kartlegge omfang og utrede muligheter for håndtering av hendelser.
Sårbarhet i egen organisasjon	Prosjekt internkontroll.	Systematisere internkontrollen i NRBR.
Sårbarhet i egen organisasjon	Nyopprettet stilling: HMS-rådgiver.	For å styrke HMS-arbeidet i NRBR skal det i 2017 ansettes en HMS-rådgiver.
Vannforsyning	Kartlegging av objekter og geografiske områder med manglende eller sårbar vannforsyning.	For å få oversikt over sårbarheten på dette området anbefales det å gjennomføre en kartlegging av objekter og geografiske områder med manglende vannforsyning, samt områder som kan bli berørt ved bortfall av vann fra NRV.
Brann i bolig	Prioritere tilsyn med gassanlegg i bolig.	Det anbefales at ett lag på seksjon for feiing og service planlegger og gjennomfører gasstilsyn.

Anbefalte forebyggende tiltak hos objektereiere og andre aktører

Område	Tiltak	Beskrivelse
Vannforsyning	Økt bruk av brannhydranter.	Med bakgrunn i de forhold beskrevet i denne analysen bør det som hovedregel legges inn i reguleringsplaner at det brukes brannhydranter fremfor kummer.
Vannforsyning	Krav til vedlikeholdsplan, utbedringer av brannkummer og gjerne utskifting til hydranter.	Dette er krav til eiere av vannverk som vil føre til bedre og mer forutsigbar tilgang til sløkkevann.
Tunneler -Brann i tunnel	To løp i Hagantunnelen.	To løp i Hagantunnelen vil redusere antall hendelser, og samtidig gjøre evakuering og redning/slukking lettere.
Plan- og byggesak	Gang- og sykkelstier med kapasitet til innsatskjøretøy.	Bygging av gang- og sykkelveier bør ha kapasitet og være tilrettelagt for å bli brukt som beredskapsveier i områder med kun én adkomstvei.
Skoler og barnehager	Krav om låsbare søppelcontainere ved skoler og barnehager.	Dette tiltaket vil redusere tilgangen på brennbart materiale, og derfor redusere antallet påsatte branner.
Brann i bolig	Komfyrvakt og timere.	Komfyrvakt og timere på elektrisk utstyr reduserer sannsynligheten for at brann oppstår.
Solceller	Det er behov for nasjonale retningslinjer for solcelleanlegg.	Solcellepaneler som får lys vil produsere strøm selv om det oppstår en brann i bygget. For å sikre trygg rednings- og sløkkeinnsats bør det derfor komme retningslinjer eller krav om installasjon av sikkerhetskomponenter i anleggene som f. eks. brytere på bakkenivå.

Begrensede tiltak

Kommentarer til anbefalte tiltak i forrige versjon av ROS-vurderingen

Område	Tiltak	Beskrivelse	Kommentar
Dimensjonering av operativ kapasitet	Etablere heltidsstasjon på østsiden av Glomma på grensen mellom Fet og Sørumsund	Det vil styrke beredskapen. Særlig på østsiden av Glomma.	Prosesen med etablering av ny kasernert brannstasjon er satt i gang.
Dimensjonering av operativ kapasitet	Etablere rullerende vaktordning på Løken med fremskutt enhet	Det vil sikre at det alltid er noen i beredskap på Løken.	Det er delvis gjennomført. Vi har fått tildelt en fremskutt enhet av Gjensidigestiftelsen gjennom <i>Det store brannløftet</i> . Denne er plassert på Løken. Det jobbes videre med å etablere rullerende vaktordning.
Hendelse på vann	Overflateredningsutstyr på alle stasjoner	Det tiltaket gjennomføres fortløpende i henhold til økonomi.	Det ble iverksatt i 2016.
Trafikkulykke	Kompetanseheving på nye kjøretøytyper	Mer kompetanse knyttet til redningsarbeid på kjøretøy med alternative drivstoff- og energikilder.	Det ble gjennomført i 2016.
Sammenraste bygninger	Utrede muligheten for kompetanseheving innen urban search and rescue (USAR)	Det vil øke håndteringsevnen ved hendelser med sammenraste bygninger.	Det er opprettet en egen fagansvarlig for USAR som skal utrede dette med tanke på kompetanseheving.
Romeriksporten, togulykke og togbrann	Tekniske tiltak hos objektereier - redningstog	Teknisk tiltak hos Jernbaneverket. Det er mulig å anskaffe et skinnegående redningskjøretøy/tog som er raskere i innsats og med moderne slukkeutstyr. Det vil gjøre førsteinnsatsen mer effektiv.	Det er besluttet at Bane NOR (tidligere Jernbaneverket) investerer i redningstog. Tiltaket er tidligst i operativ drift i 2020.
Romeriksporten	Tekniske tiltak hos objektereier - tilrettelegging innsats og evakuering	Jordingsbrytere som kan betjenes av innsatspersonell. Bedre	NRBR er i dialog med Bane NOR om disse tiltakene.

opplyste angreps- og rømningsveier. Mulighet for å styre røykviftenes effekt. Bedre tilgang til slokkevann.

Anbefalte begrensede tiltak

Område	Tiltak	Beskrivelse
Hendelse på vann	Egne redningsdykkere sentralt i regionen	Dette må utredes videre dersom det blir aktuelt.
Luftfart	Hyppigere befarings på småflyplasser og helikopterbasen	Dette vil kunne gjøre en førsteinnsats raskere og bedre.
Brann i tunnel (og parkeringskjellere, fjellanlegg etc.)	Større mobil viftekapasitet	Vi har bistandsavtale med OBRE om vifte, men egen vifte gir større sikkerhet og raskere bruk. Dette vil også være nyttig ved brann i tunnel, fjellanlegg og parkeringskjellere.
Uhell med radioaktivt avfall	Automess eller liknende måleutstyr.	Eget måleutstyr vil gjøre det mulig å klarere eget mannskap og utstyr
Flere hendelser	Høyderedskap på den fremtidige brannstasjonen på østsiden av Glomma.	Som en følge av at det bygges høyhus flere steder i regionen vil det bli behov for lift/stigebil på den fremtidige brannstasjonen.
Vannforsyning	Det anbefales å øke minimumsbemanningen for å sikre en sjåfør til tankbil i førsteinnsats fra Sørums, Skedsmo og Bjørkelangen. Brannstasjonen som skal etableres på østsiden av Glomma vil som en følge av dette bli bemannet med sjåfør og utstyrt med tankbilen fra Sørums brannstasjon.	Det er behov for tankbil som følge av flere områder uten tilstrekkelig vannforsyning i tillegg til høyhus.
Skogbrann, akutt forurensning m.m.	Drone	Det er igangsatt et prosjekt som skal utrede muligheter og behov for bruk av drone i ulike typer innsats.
Dimensjonering av beredskap	Etablere rullerende vaktordning med to personer på Løken brannstasjon.	Rullerende vaktordning vil sikre at to er på vakt til en hver tid og kan rykke ut på oppdrag.

Anbefalte begrensede tiltak hos objektereiere og andre aktører

Område	Tiltak	Beskrivelse
Alle bygg med automatisk alarmanlegg	Utarbeidelse av RVR- kort	Det er et ønske fra brann- og redningsvesenet at enkelte virksomheter utarbeider et RVR-kort som viser hvilke områder i bygget som inneholder størst verdier eller kritiske systemer som bør vernes ved innsats.
Alle større objekter som ikke har automatisk	Automatisk sløkkeanlegg	Tekniske tiltak hos objektereier
Alle objekter som ikke har automatisk alarmanlegg	Automatisk alarmanlegg	Tekniske tiltak hos objektereier
Bolig	Komfyrvakt, tidsur, og evt. mobilt sløkkeanlegg	Tekniske tiltak hos eier og beboer
Kulturhistoriske og verneverdige byggverk	Fasadesprinkling av alle trekirker	Dette vil særlig begrense omfanget av påsatte branner.
Brann i bolig	Automatisk brannalarmanlegg tilknyttet alarmsentral	Dette er et tiltak som sikrer rask respons og innsats fra brann- og redningsvesenet. Anbefales for alle boliger, særlig for risikoutsatte grupper.
Brann i bolig	Seriekoblede røykvarslere	Seriekoblede røykvarslere anbefales til alle som bor i boliger med flere rom og etasjer. Når en varsler om røyk vil alle detektorene gå i alarm.
Brann i bolig	Egnet sløkkeutstyr, som f.eks. brannteppe eller sløkkespray	Dette gjelder særlig for risikoutsatte grupper som ikke har mulighet til å slukke med et vanlig 6 kg sløkkeapparat.
Brann i bolig	Automatisk sløkkeanlegg	Dette gjelder særlig i boliger for risikoutsatte grupper. Det finnes mobile sløkkeanlegg i tillegg til faste anlegg som kan installeres i boliger.
Andre pleieinstitusjoner	Sløkkeanlegg på Hemnes sykehjem.	Aurskog-Høland kommune har vedtatt å fullsprinkle sykehjemmet, men tiltaket er ikke gjennomført.

Versjon	Dato	Beskrivelse	Endret av	Godkjent av
1	17.09.15	Første versjon	INRI	Styret, 13. 10. 15
2	01.03.17	Årlig revisjon	INRI	Styret, 14. 3. 17

Innhold

Sammendrag og anbefalinger	2
Oppsummering av anbefalinger	3
Forebyggende tiltak.....	3
Kommentarer til tidligere anbefalte tiltak	3
Anbefalte forebyggende tiltak.....	5
Anbefalte forebyggende tiltak hos objekteiere og andre aktører	6
Begrensende tiltak	7
Kommentarer til anbefalte tiltak i forrige versjon av ROS-vurderingen	7
Anbefalte begrensende tiltak	8
Anbefalte begrensende tiltak hos objekteiere og andre aktører.....	9
Liste over figurer i rapporten:	13
Liste over tabeller i rapporten:	13
Definisjoner og forkortelser	14
Innledning.....	16
Formål og bakgrunn for rapporten	16
Beskrivelse av Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS	16
Rapportens oppbygning.....	17
Arbeids- og analysemetode.....	17
Organisering av arbeidet	18
Forutsetninger og avgrensinger	19
Begrensninger.....	19
Analysemetode.....	19
Sannsynlighet og konsekvens.....	21
Befolkningsvekst og dimensjonering.....	24
Befolkningsvekst.....	24
Dimensjonering av operativ kapasitet	25
Eksisterende brannstasjoner – sårbarhet og anbefalinger	27
Løken brannstasjon	27
Bjørkelangen brannstasjon.....	27
Sørum og Fet brannstasjoner	27
Lørenskog brannstasjon	28
Skedsmo brannstasjon	28
Nittedal brannstasjon.....	28
Andre anbefalinger for operativ avdeling	29
Dimensjonering av forebyggende kapasitet	30
Brannsikkerhet for risikoutsatte grupper.....	31
Fare for tap av mange liv.....	31
Særlig fare, fare for stor brann og potensielt store samfunnsmessige konsekvenser.....	32
Kulturhistoriske og verneverdige byggverk.....	32
Boligbebyggelse, utbyggingsområder, byggesaker og reguleringsplaner	34
Hovedutfordringer knyttet til sårbarhet i boligbebyggelse, utbyggingsområder, byggesaker og reguleringsplaner	35
Forslag til tiltak	35
Vannforsyning	36

Forslag til tiltak	37
Sårbarhet i egen organisasjon	38
Analyse av hendelser i byggverk	39
Brann i bolig og hos risikoutsatte grupper	40
Beskrivelse av analyseobjekt	40
Oppsummering	42
Analyse av hendelser i andre typer bygg	44
Forutsetninger og avgrensinger	44
Forsamlingslokaler	45
Idrettsanlegg	45
Kjøpesentre og varehus	47
Ute- og serveringssteder	48
Industri- og lagerbygg	49
Lagerbygg	49
Industribygg	49
Arcus	50
Dynea	51
Ekornes	51
Forsknings- og industriområdet på Kjeller	52
Posten	53
Driftsbygninger i landbruket	54
Kulturhistoriske og verneverdige byggverk	54
Overnattingssteder	56
Campingplasser	57
Hotell	58
Barnehager og skoler	59
Barnehager	60
Skoler	60
Sykehus og pleieinstitusjoner	62
Akershus Universitetssykehus (Ahus)	62
Psykiatriske pleieinstitusjoner	63
Andre pleieinstitusjoner	63
Analyse av andre akutte hendelser	65
Akutt forurensning	66
Beskrivelse av analyseobjektet	66
Oppsummering	67
Ekstremvær og naturhendelser	67
Beskrivelse av analyseobjektet	67
Oppsummering	68
Hendelser på vann	69
Beskrivelse av analyseobjektet	69
Oppsummering	69
Jernbane	70
Beskrivelse av analyseobjektet	70
Oppsummering	71
Kraftforsyning	71

Beskrivelse av analyseobjektet.....	71
Oppsummering.....	72
Luftfart.....	73
Beskrivelse av analyseobjektet.....	73
Oppsummering.....	73
Sabotasje og terror.....	74
Beskrivelse av analyseobjektet.....	74
Oppsummering.....	75
Skogbrann.....	75
Beskrivelse av analyseobjektet.....	75
Oppsummering.....	76
Trafikkulykker	76
Beskrivelse av analyseobjektet.....	76
Oppsummering.....	77
Tunneler	77
Beskrivelse av analyseobjektet.....	77
Oppsummering.....	78
Romeriksporten.....	79
Beskrivelse av analyseobjektet.....	79
Oppsummering.....	80
Uhell med radioaktivt avfall.....	80
Beskrivelse av analyseobjektet.....	80
Oppsummering.....	82
Avslutning.....	83
Litteratur.....	84
Vedlegg.....	86
Data og dokumentasjon	87
Sentrale lover og forskrifter innen brann- og redning	87
Skjema for analyse av hendelser i CIM.....	88

Liste over figurer i rapporten:

Figur 1: Bildet er tatt under en slokkeøvelse i 2012.....	15
Figur 2: Eksempel på bruk av sløyfediagrammet hentet fra <i>Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen</i> (DSB, 2014).....	20
Figur 3: Sløyfediagrammet tilpasset NRBRs ROS-analyse.....	21
Figur 4: Risikomatrix hentet fra CIM (One Voice, 2015).....	23
Figur 5: Organisasjonskart operativ avdeling.....	25
Figur 6: Dagens organisering av vaktlag.....	26
Figur 7: Kart over dagens brannstasjonsstruktur.....	26
Figur 8: Oversikt over vaktlag etter forslag om endring.....	28
Figur 9: Kart med foreslått endret brannstasjonsstruktur.....	29
Figur 10: Organisasjonskart brannforebyggende arbeid.....	30
Figur 11: Alle elever på sjette trinn i våre kommuner lærer om brannvern i forbindelse med brannvesenets julekalender.....	33
Figur 12: Samlet risikomatrix for sårbarhet i egen organisasjon.....	38
Figur 13: Samlet risikomatrix for hendelser knyttet til dødsbrann.....	39
Figur 14: Hjemmebesøk hos risikoutsatte grupper er en måte å jobbe forebyggende mot brann.....	40
Figur 15: Sløyfediagram med hendelsen brann i bolig.....	41
Figur 16: Bildet er tatt under en øvelse i 2006.....	43
Figur 17: Plassering av avfall inntil bygningsmassen fører hyppigere til bygningsbrann som følge av påsatt brann.....	62
Figur 18: Samlet risikomatrix for hendelser knyttet til andre akutte hendelser.....	65
Figur 19: Sløyfediagram med hendelsen akutt forurensning.....	66
Figur 20: Sløyfediagram med hendelsene ekstremvær og flom.....	68
Figur 21: Sløyfediagram med hendelsene drukning og båtulykke.....	69
Figur 22: Sløyfediagram med hendelsene togulykke og togbrann.....	70
Figur 23: Sløyfediagram med hendelsen bortfall av strøm.....	72
Figur 24: Sløyfediagram med hendelser knyttet til luftfart.....	73
Figur 25: Sløyfediagram med hendelsene sabotasje og terror.....	74
Figur 26: Sløyfediagram med hendelsen skogbrann.....	76
Figur 27: Sløyfediagram med hendelsene trafikkulykke og trafikkuhell.....	77
Figur 28: Sløyfediagram med hendelsene ulykke og brann i tunnel.....	78
Figur 29: Sløyfediagram med hendelsene ulykke og brann i Romeriksporten.....	79
Figur 30: Sløyfediagram med uønsket hendelse med radioaktivt avfall.....	81

Liste over tabeller i rapporten:

Tabell 1: Sannsynlighetsgradering.....	22
Tabell 2: Konsekvensgradering.....	22
Tabell 3: Befolkningsvekst på Nedre Romerike 2016-2040.....	24
Tabell 4: Det har gjennom historien vært flere branner i nattklubber med store konsekvenser.....	48

Definisjoner og forkortelser

CBRNe	Kjemisk, biologisk, radiologisk, kjernekraft og eksplosiver (chemical, biological, radiological, nuclear and explosives).
CIM	CIM er et digitalt verktøy for håndtering av ulike områder innen sikkerhets- og beredskapsarbeid. Vi har benyttet modulen CIM Risk i forbindelse med denne risiko- og sårbarhetsanalysen.
DSB	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.
Eierkommune	Kommunene som eier Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS: Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Nittedal, Sørum, Fet og Aurskog-Høland.
Forspenningstid	Tiden fra alarmen går til innsatspersonellet kjører fra stasjonen.
Hovedbanen	Norges eldste jernbanestrekning og strekker seg fra Oslo til Eidsvoll (Jernbaneverket, 2013).
IKS	Interkommunalt selskap.
Innsatstid	Tiden fra alarmen går til innsatspersonellet er i arbeid på skadestedet. Innsatstid er i ROS-analysen forstått som forspenningstid og kjøretid (medregnet tid til rigging på stedet).
IUA	Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning.
NRBR	Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS.
PLIVO	Prosedyre for hendelser med pågående livstruende vold.
Risiko	“Risiko er en vurdering av om en hendelse kan skje, hva konsekvensene vil bli og usikkerhet knyttet til dette” (DSB, 2014a).
ROS	Risiko- og sårbarhetsanalyse. En systematisk identifisering og kategorisering av risiko for å kartlegge behovet for risikoreducerende tiltak (Aven, Boyesen, Njå, Olsen & Sandve, 2004). ROS-analysen er en risikoanalyse som vektlegger sårbarhet (Aven, 2007).

RVR	Restverdirendning.
Sløyfediagram	Sløyfediagrammet er også kalt bow tie modellen fordi den likner en sløyfe (eller bow tie på engelsk). Modellen er mye brukt for å danne risikobildet i en gitt situasjon.
Særskilt brannobjekt	Definert av brann- og eksplosjonsvernloven § 13 som “byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier”.
Sårbarhet	Definert som “[...] et uttrykk for de problemer et system vil få med å fungere når det utsettes for en uønsket hendelse, samt de problemer systemet får med å gjenoppta sin virksomhet etter at hendelsen har inntruffet” (NOU 2000: 24, 2000).
USAR	Urban search and rescue. Redningsoppdrag i ras og sammenraste bygninger.

Figur 1: Bildet er tatt under en slokkeøvelse i 2012.

Innledning

Denne risiko- og sårbarhetsanalysen (ROS-analysen) drøfter et utvalg uønskede hendelser som krever innsats fra Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS (NRBR). Det er hendelser som det er vårt ansvar å forebygge at oppstår eller å begrense skadene av. Analysen omfatter hele NRBRs virksomhet. Brann- og redningsvesenet har en viktig rolle i lokal forebygging av brann, og “[...] er samfunnets primære ressurs til innsats ved akutte uhell og ulykker” (NOU 2000:24, 2000).

Formål og bakgrunn for rapporten

Bakgrunnen for dette prosjektet er kommunestyrevedtakene fra høsten 2013, angående brannsamarbeid, som beskriver at NRBR skal utarbeide en felles enhetlig ROS-analyse for uønskede hendelser i alle eierkommuner. ROS-analysen skulle videre danne grunnlag for å utarbeide en ny brannordning for NRBR. I 2016 ble det utarbeidet et dokument som beskriver dagens brannordning på Nedre Romerike. Brannordningen bør ses i sammenheng med ROS-analysen, da disse to dokumentene utfyller hverandre.

Beskrivelse av Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS

Den 1. januar 2014 ble brann- og redningsvesenene på Nedre Romerike slått sammen til ett interkommunalt selskap (IKS). NRBR er et brannsamarbeid mellom åtte kommuner; sju eierkommuner og én kommune som kjøper alle tjenester fra selskapet. Selskapet leverer i dag brann- og redningstjenester til kommunene: Skedsmo, Lørenskog, Nittedal, Rælingen, Sørum, Fet, Aurskog-Høland og Rømskog. Regionen har over 175 000 innbyggere og NRBR er landets sjette største brannvesen (etter innbyggertall). I tillegg har infrastrukturen i området svært mye trafikk både på vei og jernbane som fører til at det i perioder er vesentlig flere personer i området enn det folketallet tilsier. Det geografiske området strekker seg over 1750 kvadratkilometer fra grensen til Sverige i sør-øst til grensen til Hadeland i nord-vest.

NRBR har som visjon å sikre regionens trygghet gjennom fremtidsrettet kompetanse og profesjonelle tjenester.

Vi jobber for et sikkert samfunn hvor ingen skal dø eller bli skadet forårsaket av brann, eksplosjon, farlige stoffer eller andre akutte ulykker.

NRBR er vertsbrannvesen for interkommunalt utvalg mot akutt forurensning (IUA) i region 2,

som omfatter Romerike og tidligere Kongsvinger politidistrikt. I tillegg er Romerike 110-sentral lokalisert på Lørenskog brannstasjon og NRBR har ansvaret for driften av sentralen inntil det blir etablert en felles 110-sentral for øst politidistrikt. Dette gjennomføres våren 2018. Romerike 110-sentral har egen ROS-analyse som er tatt med i tilleggsrapporten. NRBR har ca. 195 stillingshjemler fordelt på tre avdelinger: stab, operativ og forebyggende avdeling.

Rapportens oppbygning

Første del av rapporten tar for seg arbeids- og analysemetodene som har blitt brukt i utarbeidelsen av ROS-analysen. Her forklarer vi de løsningene som er valgt og modellene som blir brukt til å presentere resultatene i denne rapporten. Videre er det gjort rede for den forventede befolkningsveksten og diskutert hvordan den og andre utfordringer, vil påvirke dimensjoneringen av brann- og redningsvesenets kapasitet på operativ og forebyggende avdeling. Etter forrige ROS-analyse er det vedtatt en ny brannstasjonsstruktur som innebærer etablering av ny brannstasjon på østsiden av Glomma. Analysen diskuterer også hvordan brann- og redningsvesenet jobber med plan- og byggesaker, og har påpekt en del utfordringer knyttet til dette. Selve analysedelen tar først for seg boligbranner og har særlig fokus på gruppene i befolkningen som har størst risiko for å forårsake og omkomme i brann. Deretter beskrives andre bygg på Nedre Romerike, og til slutt tar vi for oss de øvrige risikoområdene. Tilslutt er ROS-analysen oppsummert og vi lister opp de tiltakene vi anbefaler å vurdere for å redusere risikoen.

Arbeids- og analysemetode

Organisering av arbeidet

Den opprinnelige prosjektgruppen, i 2014-2015, besto av et tverrfaglig team fra forebyggende og operativ avdeling. Leder for operativ avdeling, Arild Baarlid, var prosjektleder. I prosjektgruppen bidro Per Kristian Knepe og Tom Riise fra operativ avdeling, og Sven Knapskog, Tor-Åsmund Hovda, Roger Alne og Ingvild Hoel Rise fra forebyggende avdeling. Styringsgruppen besto av brann- og redningssjef Jan Gaute Bjerke og leder for forebyggende avdeling Tore Servold. Ved gjennomgang og revisjon av rapporten i 2016-2017 bidro Arild Baarlid og Per Kristian Knepe fra operativ avdeling, og Tore Servold, Tore Bjareng, Tor-Åsmund Hovda og Ingvild Hoel Rise fra forebyggende avdeling. Brann- og redningssjefen har også bistått med innspill.

I tillegg har andre nøkkelpersoner fra NRBR bidratt for å belyse sine fagområder og særskilte objekter. Grunnlaget for arbeidet er i stor grad basert på informasjon arbeidsgruppen sitter med om brann- og redningsvesenet, objektene og kommunene. Som underlag fra kommunene har det blitt samlet inn informasjon om plansaker, vannforsyningsplaner, høyhusbebyggelse, tilkomstmuligheter og tilrettelegging, befolkningsvekst og aldersfordeling, beliggenheten til kommunale boliger, status for kommunal bygningsmasse og ras og utglidningsområder¹. I tillegg er dokumenter fra aktuelle virksomheter, nasjonale myndigheter, andre tilsynsmyndigheter og kommunene lagt til grunn for de vurderingene som har blitt gjort.

Mandatet ble overrakt prosjektleder i februar 2014 med oppstart av prosjektet høsten samme år. Prosjektet ble da utvidet og det ble etablert en prosjektgruppe. Prosjektet ble endret til å favne noe bredere enn først planlagt. Før oppstart ble det undersøkt hvilket dataverktøy som var mest hensiktsmessig, deretter ble det laget en plan for videre arbeid. Det ble gjennomført kurs i CIM før oppstart av selve analysearbeidet. Prosjektgruppen hadde første fellesmøte i november 2014 der det ble fordelt oppgaver. Prosjektgruppen har vært delt i to undergrupper som har arbeidet med analysene hver for seg for så å møtes til felles diskusjon. Det har vært seks fellesmøter i prosjektgruppen, og to møter med representanter fra kommunene som har vært referansegruppe for prosjektet. Styringsgruppen har bistått i arbeidet og deltatt på tre av møtene i prosjektgruppen.

Arbeidet med 2017-versjonen ble i større grad utført individuelt med felles arbeidsmøter i løpet av perioden november 2016 til mars 2017.

¹ For en oversikt over dokumenter se vedlegg.

Forutsetninger og avgrensinger

Analysene er gjort med de forutsetninger NRBR har for å vurdere hendelser som kan forebygges og som skal håndteres av vår organisasjon og innsats. Analysene er gjennomført med identiske akseptkriterier uavhengig av hvilken kommune objektene befinner seg i på Nedre Romerike.

Begrensninger

Rapporten begrenser seg til forhåndsdefinerte risikoområder og tilhørende uønskede hendelser. Analysen tar for seg både uønskede hendelser som skjer tilfeldig og hendelser som skyldes viljestyrte handlinger. Rammene for analysen ble satt av mandatet fra kommunestyrene i eierkommunene. Som en følge av dette ble det en bred analyse som omfatter svært mange uønskede hendelser. Det bør vurderes om det, på et senere tidspunkt, skal inkluderes uønskede hendelser utenfor Nedre Romerike, som kan få konsekvenser for NRBR og flere scenarioer med potensiale for store konsekvenser. Det er en svakhet med arbeidet at eksterne aktører kun har vært involvert gjennom skriftlige kilder. Kommunene har derimot vært representert i referansegruppen og har gjennom den fått anledning til å komme med innspill og spørsmål underveis i arbeidet.

I tillegg til den helhetlige ROS-analysen vil gjennomføring av risikoanalyser på objektnivå kunne påvise nødvendige tiltak ved enkeltobjekt. Dette gjelder både tekniske og organisatoriske tiltak hos objekteier, men også endringer tilknyttet brann- og redningsvesenets tilsynsfrekvens, tilførsel av ny kompetanse hos innsatspersonell, anskaffelse av spesialutstyr etc.

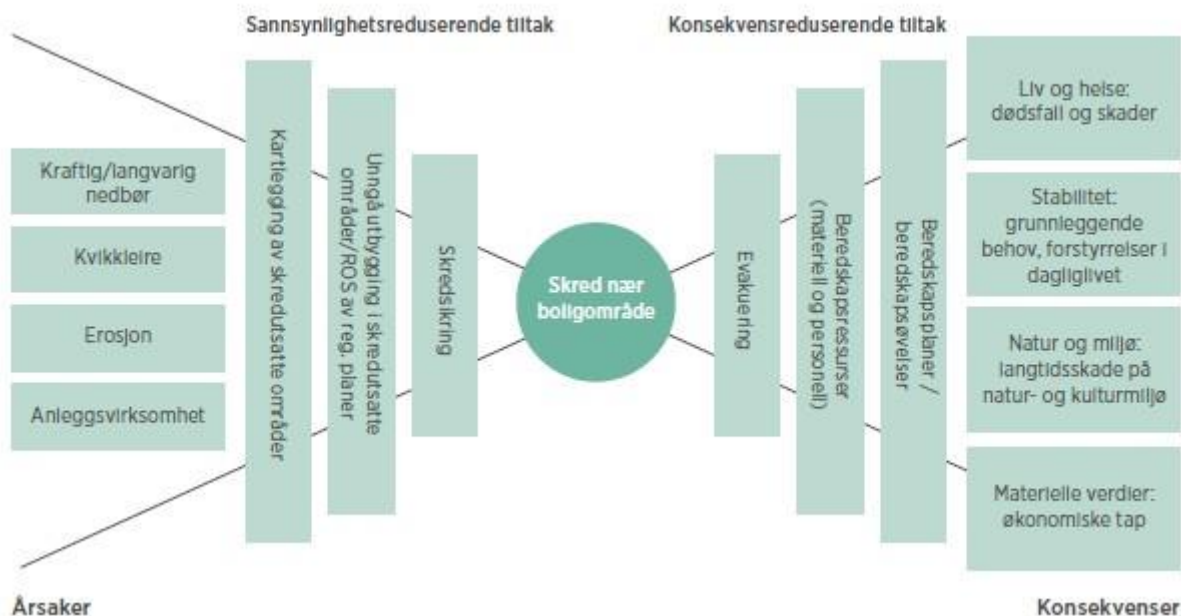
Analysemetode

En risiko- og sårbarhetsanalyse er en risikoanalyse som vektlegger sårbarhet (Aven, 2007). Analysen inneholder særlig kartlegging og analyse av initierende hendelser, årsaker og konsekvenser (Ibid). Initierende hendelser vil i denne rapporten bli omtalt som uønskede hendelser siden vi analyserer hendelser med potensielt uønsket utfall, risiko er derimot ikke alltid knyttet til negative utfall (Aven, 2008). Hensikten med en ROS-analyse er å gi innsikt om risiko knyttet til en gitt aktivitet eller et gitt system, som igjen skal kunne danne underlag for beslutninger ved valg av løsninger og tiltak (Aven, 2007). Sårbarhet blir definert som “[...] et uttrykk for de problemer et system vil få med å fungere når det utsettes for en uønsket hendelse, samt de problemer systemet får med å gjenoppta sin virksomhet etter at hendelsen har inntruffet” (NOU 2000: 24, 2000).

Denne ROS-analysen er gjennomført med utgangspunkt i DSBs *Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen* (2014). Det ble tidlig i prosessen besluttet å benytte dataprogrammet CIM i gjennomføringen av analysene. Modulen som ble brukt heter *CIM Risk* og analysemetoden *enkel ROS-analyse*. Dette programmet følger standarden for risiko- og sårbarhetsanalyse fra veilederen til DSB, og er i dag et verktøy for alle norske kommuner, fylkesmenn og sivilforsvarsdistrikt i Norge (One Voice, 2015). CIM vil gjøre det enklere å revidere og oppdatere ROS-analysen. Analysen skal revideres årlig.

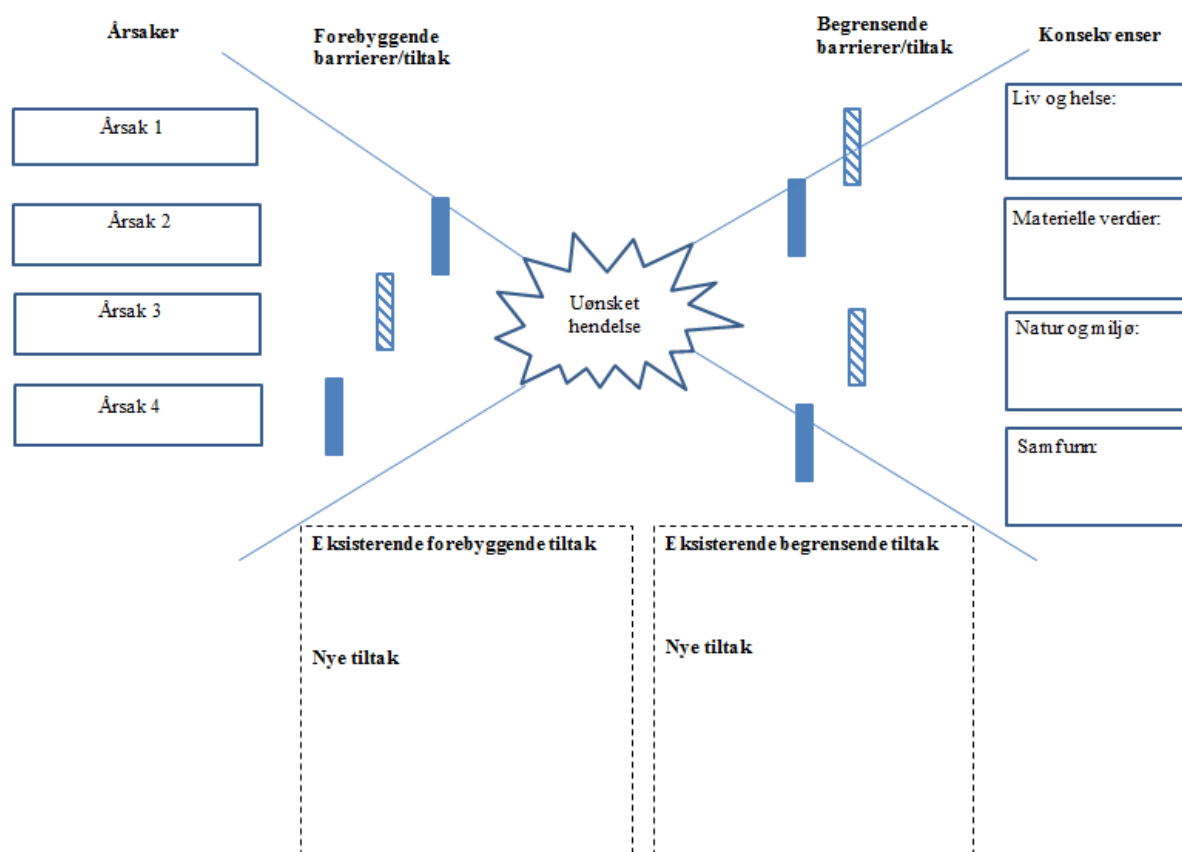
Det er flere måter å gjøre en ROS-analyse på, og omfanget av analysen må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Denne ROS-analysen er en forenklet kvalitativ risikoanalyse. Dette innebærer å danne risikobildet gjennom idémyldring og gruppediskusjoner (Aven, 2008).

Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen (DSB, 2014) illustrerer viktige komponenter i en ROS-analyse ved hjelp av sløfyediagrammet. På venstresiden plasserer vi årsakene til hendelsen. Deretter barrierer som skal redusere sannsynligheten for at hendelsen inntreffer eller forebyggende barrierer/tiltak. Den initierende hendelsen er i midten av modellen, før konsekvensreducerende barrierer (beredskapstiltak) og tilslutt konsekvenser. I tillegg til dette vil det være ulike faktorer som påvirker hendelsesforløpet fortløpende.

Figur 2: Eksempel på bruk av sløfyediagrammet hentet fra *Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen* (DSB, 2014).

Sløyfediagrammet, eller “bow tie modellen” som den også blir kalt, blir ofte brukt for å illustrere risikobildet. Da vi utførte analysene i NRBR la vi tankegangen fra denne modellen til grunn for det arbeidet som ble gjort. I tillegg ble det vurdert sannsynlighet og konsekvens utfra forhåndsdefinerte graderinger. Vi har valgt å illustrere dette i grafer inspirert av de DSB har publisert i Nasjonalt Risikobilde 2014. Dette samler flere hendelser i samme figur og gjør det enklere å se hendelsene i sammenheng med hverandre. CIM produserer derimot tradisjonelle risikomatriser som finnes i tillegg rapporten. Det ble også vurdert i hver enkelt analyse om det skulle anbefales nye tiltak for å redusere risikoen for hendelsene. Modellen under er tilpasset NRBRs analyse med de forhåndsdefinerte konsekvensområdene: liv og helse, natur og miljø, materielle verdier og samfunn.

Figur 3: Sløyfediagrammet tilpasset NRBRs ROS-analyse.

Sannsynlighet og konsekvens

På forhånd ble det definert en sannsynlighetsgradering og en konsekvensgradering med utgangspunkt i *Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen* (DSB, 2014), men med noe lokal tilpasning. Sannsynligheter knyttet til risiko avhenger av den kunnskap og de forutsetninger de som utfører analysen har (Aven, 2007). Det er altså ikke snakk om

objektive størrelser, men heller en vurdering utført av en gruppe nøkkelpersoner med basis i den kunnskapen, statistikk og erfaringen disse personene besitter (Ibid). For å vurdere sannsynlighet og konsekvens definerte prosjektgruppen følgende graderinger:

Tabell 1: Sannsynlighetsgradering.

Lite sannsynlig	Sjeldnere enn en gang hvert 100 år.
Mindre sannsynlig	En gang mellom hvert 50. og 100. år.
Sannsynlig	En gang mellom hvert 10. og 50. år.
Meget sannsynlig	En gang mellom hvert år og hvert 10. år.
Svært sannsynlig	Oftere enn en gang hvert år.

Tabell 2: Konsekvensgradering.

	Ufarlig	Mindre alvorlig	Alvorlig	Kritisk	Katastrofe
Liv og helse	Ingen personskade	Få og små personskader	Alvorlige personskader	Mange alvorlige personskader og inntil 4 døde	4 eller fler døde
Materielle verdier	< kr. 100.000,-	100.000,- kr. til 1 mill.kr	1 mill. kr. til 10 mill. kr.	10 mill. kr. til 100 mill. kr.	> 100 mill. kr.
Natur og miljø	Ingen skader	Mindre skader, lokale skader	Omfattende skader, regionale konsekvenser med restitusjonstid under 1 år	Alvorlige skader, regionale konsekvenser med restitusjonstid over 1 år	Svært alvorlige og langvarige skader, uopprettelig miljøskade
Samfunn	Ingen påvirkning på samfunnet	Bortfall av mindre tjeneste eller infrastruktur inntil en dag	Bortfall av mindre tjeneste eller infrastruktur inntil en uke	Bortfall av større tjeneste eller infrastruktur inntil en uke	Bortfall av større tjeneste eller infrastruktur over en uke

Risiko

Risiko er et begrep med mange definisjoner. Risikobegrepet har sin opprinnelse i en teknisk-naturvitenskaplig og kvantitativ forståelse av risiko hvor man forholder seg til tallverdier knyttet til sannsynlighet og konsekvens, og produktet av disse. Dette er den velkjente definisjonen sannsynlighet x konsekvens = risiko. En annen definisjon er at risiko er: “[...] en

vurdering av om en hendelse kan skje, hva konsekvensene vil bli og usikkerhet knyttet til dette” (DSB, 2014). Det er denne definisjonen vi forholder oss til i denne ROS-analysen.

Risikoaksept

I risikoanalyser blir det ofte brukt akseptkriterier for å vurdere hva som er akseptabelt risikonivå (Aven, 2007). I analysedelen omtaler vi risikoen i forhold til hva som er ansett for å være akseptert. Dette betyr at vår analyse viser at risikoen for den omtalte hendelsen er over, under eller ligger innenfor det gule feltet i en matrise som dette:

	Ufarlig	Mindre alvorlig	Alvorlig	Kritisk	Katastrofe
Svært sannsynlig	Aksepter dersom det finnes enkle tiltak	Aksepter dersom det finnes enkle tiltak	Ikke akseptert	Ikke akseptert	Ikke akseptert
Meget sannsynlig	Kan aksepteres	Aksepter dersom det finnes enkle tiltak	Aksepter dersom det finnes enkle tiltak	Ikke akseptert	Ikke akseptert
Sannsynlig	Kan aksepteres	Kan aksepteres	Aksepter dersom det finnes enkle tiltak	Aksepter dersom det finnes enkle tiltak	Ikke akseptert
Mindre sannsynlig	Kan aksepteres	Kan aksepteres	Kan aksepteres	Aksepter dersom det finnes enkle tiltak	Aksepter dersom det finnes enkle tiltak
Lite sannsynlig	Kan aksepteres	Kan aksepteres	Kan aksepteres	Kan aksepteres	Aksepter dersom det finnes enkle tiltak

Figur 4: Risikomatrise hentet fra CIM (One Voice, 2015).

Det ble i den første analyseprosessen bestemt å utvide akseptkriteriet til et nivå opp fra det som er standard i CIM. Bakgrunnen for dette var en vurdering av at brann- og redningsvesenets rolle og oppgaver inkluderer en del risikofylte hendelser som vi aksepterer selv om de er et steg opp på sannsynlighets- eller konsekvensskalaen.

Det er derimot diskutert hvor hensiktsmessig bruken av akseptkriterier er i forbindelse med denne typen risikoanalyser. Dette er som følge av at risikostyring handler om beslutningstaking under usikkerhet, og denne type beslutningstaking er utfordrende uavhengig av forhåndsdefinerte akseptnivåer (Aven, 2007).

Befolkningsvekst og dimensjonering

Befolkningsvekst

Nærheten til Oslo og flyplassen på Gardermoen gjør at Nedre Romerike er et område med sterk befolkningsvekst.

Folketallet i kommunene våre var 1. januar 2017 177 692 innbyggere. Basert på Statistisk sentralbyrås (SSB) fremskrivninger for middels vekst vil vi i 2040 ha en befolkning på 229 800 innbyggere. I hver enkelt kommune vil dette tilsvare følgende befolkningsvekst

Tabell 3: Befolkningsvekst på Nedre Romerike 2016-2040.

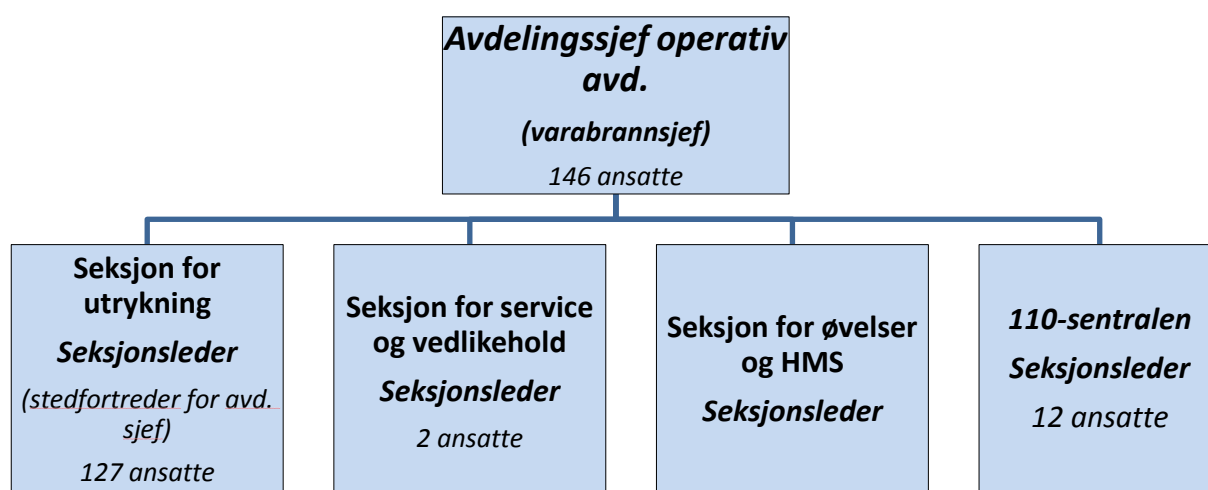
Folketall kommunevis 1. januar 2017	Forventet folketall i 2040 (middels vekst)	
Rømskog	685	700
Aurskog-Høland	16 162	20 500
Sørum	17 665	26 900
Fet	11 555	14 700
Rælingen	17 730	23 000
Lørenskog	37 406	48 600
Skedsmo	53 276	71 500
Nittedal	23 213	23 900
Totalt	177 692	229 800

Befolkningsveksten i området legger føringer for dimensjoneringen av brann- og redningsvesenets kapasitet og ressurser. For en nærmere beskrivelse av NRBRs dimensjonering, i forhold til krav i lov og forskrift, se *Brannordningen* (2016).

Dimensjonering av operativ kapasitet

En av de viktigste faktorene for å lykkes i å berge liv, miljø og verdier er at brann- og redningsvesenet kommer raskt til skadested slik at personer får hurtig og kvalifisert hjelp. Tiltak for å sikre dette er å etablere rullerende vakt på alle brannstasjoner, og investere i fremskutte enheter som er beskrevet senere i dokumentet. I tillegg er det vedtatt å etablere en ny heltidsstasjon. Alle brannstasjoner er i dag utstyrt på en slik måte at de dekker de pålagte kravene i dimensjoneringsforskriften når det gjelder materiell, utstyr og kompetanse.

Utfordringen er å opprettholde dagtidsberedskapen i noen områder med den brannstasjonsstrukturen vi har i dag. Grunnen til dette er at det er vanskelig å rekruttere til deltidsstillinger siden deltidsansatte i brann- og redningsvesenet må bo og jobbe i nærheten av brannstasjonen. Dette gjelder spesielt på brannstasjonene i Fet, i Sørum og på Bjørkelangen. Det er meget ressurskrevende å opprettholde beredskapen på Løken i forbindelse med høytider og ferieavvikling. På deltidsstasjonene er dette en utfordring ved langtids sykemeldinger. Dette medfører mye bruk av ekstravakter og stor belastning på enkeltpersoner. Fra 1. januar 2017 er det etablert en fremskuttet enhet på Sørum brannstasjon. Dette er en følge av de utfordringene vi har med bemanning på denne brannstasjonen. I perioder er det derfor en underdimensjonering, i Sørum, som gjør oss mer sårbare ved førsteinnsats ved større hendelser. Ved bekreftet hendelse vil det bli sendt enheter fra andre brannstasjoner. Operativ avdeling er organisert på følgende måte:

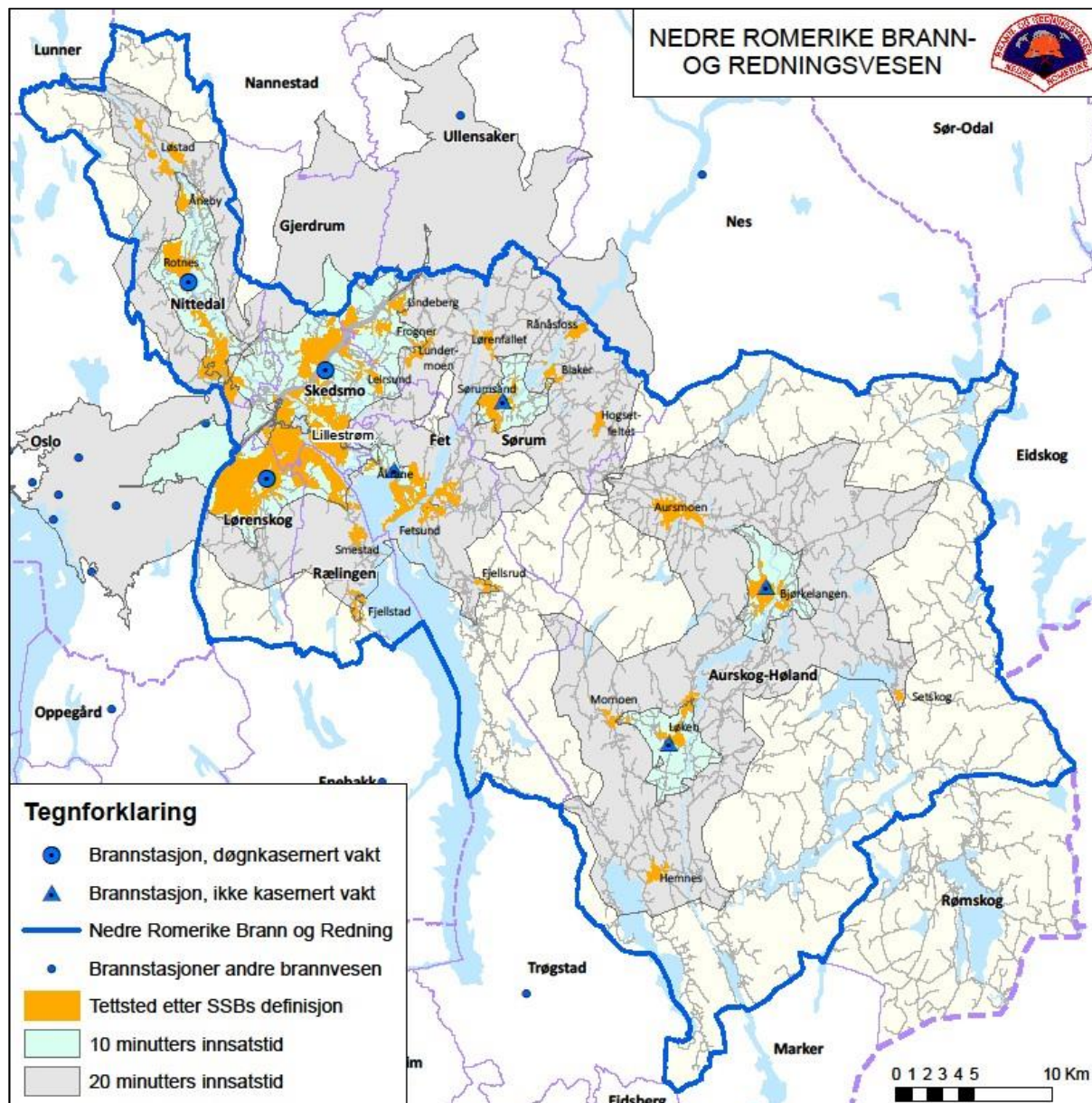
Figur 5: Organisasjonskart operativ avdeling.

Det er utarbeidet planer for utskiftning og vedlikehold av biler og annet materiell for å opprettholde kvalitetsnivået over tid. Vaktlagene er fordelt på seks brannstasjoner, hvorav tre heltids- og tre deltidsstasjoner med rullerende vaktordning. I tillegg har vi en brannstasjon med innkallingsstyrke uten rullerende vaktordning.

Lørenskog, Skedsmo og Nittedal Kasernerte brannstasjoner	Sørurn Deltid	Bjørkelangen Deltid	Fet Deltid	Løken Innkallsstyrke
□ Vaktlag A (17 stk)	□ Vaktlag A (4 stk)	□ Vaktlag A (4 stk)	□ Vaktlag A (4 stk)	□ Uten rullerende vaktordning (11 stk)
□ Vaktlag B (17 stk)	□ Vaktlag B (4 stk)	□ Vaktlag B (4 stk)	□ Vaktlag B (4 stk)	
□ Vaktlag C (17 stk)	□ Vaktlag C (4 stk)	□ Vaktlag C (4 stk)	□ Vaktlag C (4 stk)	
□ Vaktlag D (17 stk)	□ Vaktlag D (4 stk)	□ Vaktlag D (4 stk)	□ Vaktlag D (4 stk)	

Figur 6: Dagens organisering av vaktlag.

Minimumsbemanningen på de kasernerte stasjonene er i dag 13 per vaktlag.

Figur 7: Kart over dagens brannstasjonsstruktur.

Eksisterende brannstasjoner – sårbarhet og anbefalinger

Løken brannstasjon

I 2016 forelå det planer om å leie lokaler i nytt bygg som skulle oppføres av ekstern aktør. Dette prosjektet ble skrinlagt og det er nå dialog med Aurskog-Høland kommune om å finne en alternativ løsning. Eksisterende lokale leies av Telenor og er for lite, og ikke hensiktsmessig for å kunne ivareta behovene for HMS, øvelser og plassering av kjøretøyer og utstyr. Vaktstyrken på Løken er basert på en innkallingsstyrke uten rullerende vakt. For å sikre rask førsteinnsats på Løken, Momoen og Hemnes anbefales det å etablere rullerende vaktordning med to personer med fremskutt enhet i tillegg til dagens ordning med innkallingsmannskaper.

Bjørkelangen brannstasjon

Bjørkelangen har en deltidsstasjon i dag, men har ikke de samme utfordringene med rekruttering til deltidsstillinger som Fet og Sørum. Det er en utfordring at det mangler garderobeforhold for kvinner. I kapittelet om vannforsyning anbefales det å øke minimumsbemanningen med en person for å dekke behovet for sjåfør til tankbil.

Sørum og Fet brannstasjoner

Sørum brannstasjon har i dagen beliggenhet som er problematisk å opprettholde i fremtiden. Dette da det er planlagt gangvei forbi brannstasjonen som kan føre til konflikter i forbindelse med utrykning. Uteplassen er lite egnet til å utføre øvelser og service på materiell og utstyr på Sørum brannstasjon. Begge brannstasjonene er vedtatt erstattet av en ny kasernert stasjon øst for Glomma. Denne skal bygges av kommunen, og prosjekteres i samarbeid med NRBR. Prosessen er i startgropa og det er viktig å få dette tiltaket raskt på plass. Arbeidet med å vedta eksakt lokalisering, samt etablering er satt i gang. Det anbefales videre, som nevnt i kapittelet om vannforsyning, å øke minimumsbemanningen med en person for å dekke behovet for sjåfør til tankbil.

Etablering av kasernert brannstasjon øst for Glomma er forventet å ha særlig tre positive effekter: Heltidsansatte med døgnkontinuerlig vakt vil kunne inneha en høyre kompetanse enn deltidsansatte siden de er pålagt mye høyere øvelsesfrekvens, og det vil alltid være personell tilgjengelig med kort responstid i området. Etablering av en ny heltidsstasjon på østsiden av Glomma vil redusere sårbarheten knyttet til dagens avhengighet av Fetsundbrua for tilkomst fra vest. Som et resultat av dette vil det bli enklere å støtte deltidsstyrkene i Aurskog-Høland enn situasjonen er i dag.

Lørenskog brannstasjon

Dette er definert som hovedbrannstasjon der også administrasjonen og store deler av forebyggende avdeling er lokalisert. Det er to forhold som må utbedres på dagens brannstasjon:

1. Utvidelse eller bygging av nytt hovedkontor. Dette er en prosess som har pågått siden utvidelsen av selskapet. Endelig beslutning er ikke fattet, men vedtatt utsatt til resultatet fra utredningen om brannsamarbeid på Romerike foreligger.
2. Brannstasjonen begynner å bli uhensiktsmessig til dagens drift og dekker ikke HMS-kravene, i tillegg er det svært begrensede utviklingsmuligheter. Dette vesentlig på grunn av manglende uteareal (inneklemt tomt). Dette går spesielt ut over lokale øvelser og håndtering av kjøretøy og utstyr. Det er også vanskelige utkjøringsforhold på grunn av vei med stor trafikk.

Vi ser for oss en dialog med Lørenskog kommune for å finne en løsning på disse to punktene.

Skedsmo brannstasjon

Brannstasjonen på Skedsmo sto ny i 2006 og vil tilfredsstillere våre behov i lang tid. Det anbefales, som nevnt i kapittelet om vannforsyning, å øke minimumsbemanningen med en person for å dekke behovet for sjåfør til tankbil.

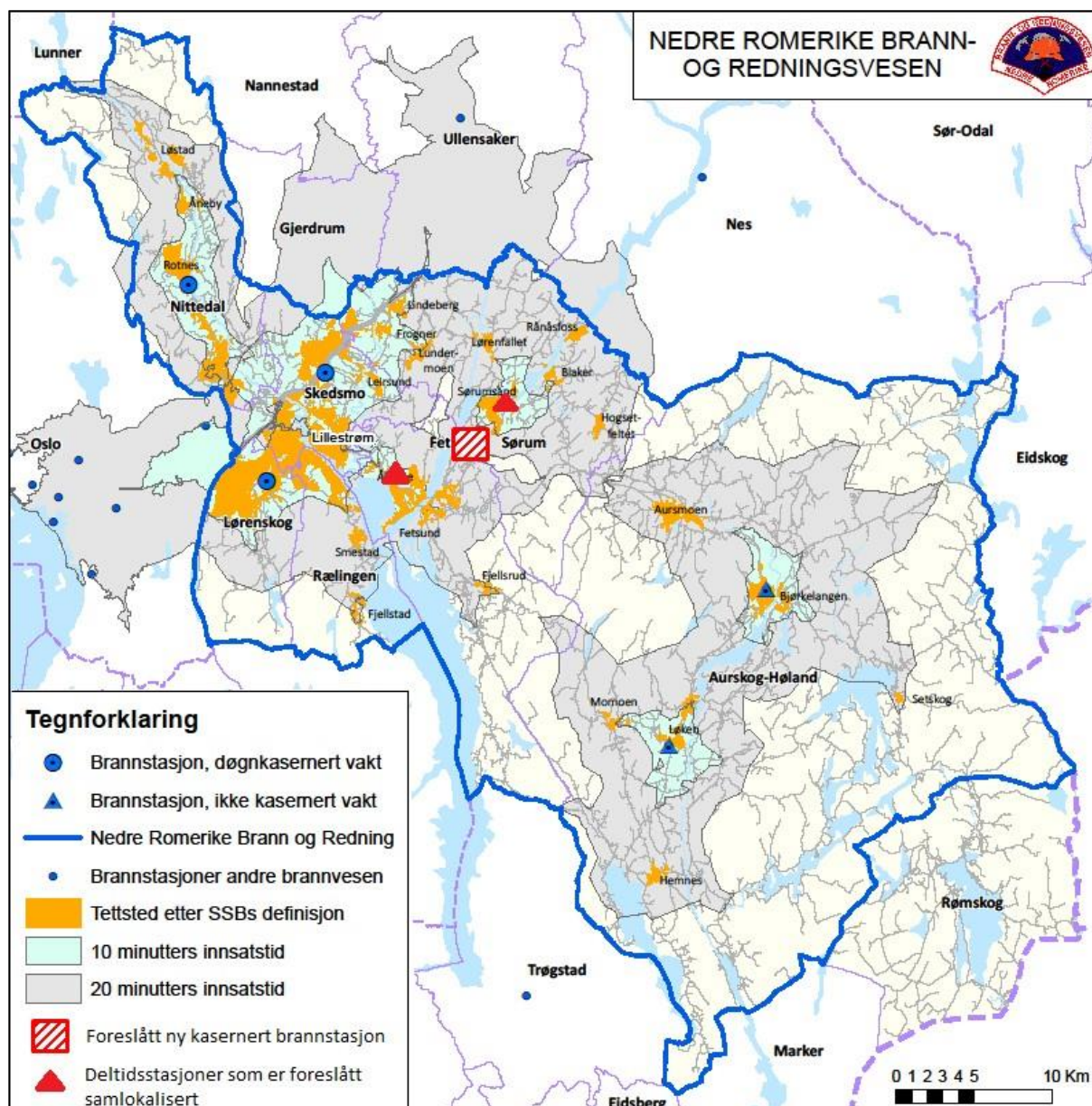
Nittedal brannstasjon

Brannstasjonen i Nittedal ligger tilknyttet rådhuset. Plasseringen er inneklemt mellom to nybygg (kirke og kulturhus) og er ikke egnet som brannstasjon. Den ivaretar ikke alle dagens HMS-krav. Mangler blant annet vaskehall, nødvendig uteareal for lokale øvelser og vedlikehold av kjøretøy og materiell. Vi må gjennom dialog med Nittedal kommune se på alternative muligheter. Enten leie av andre lokaler eller at kommunen etablerer ny brannstasjon som en fremtidsrettet løsning.

Lørenskog, Skedsmo Nittedal og Fet/Sørum Kasernerte brannstasjoner	Bjørkelangen Deltid	Løken Deltid i tillegg til dagens innkallingsmannskaper
☐ Vaktlag A (22 stk)	☐ Vaktlag A (5 stk)	☐ Vaktlag A (2 stk)
☐ Vaktlag B (22 stk)	☐ Vaktlag B (5 stk)	☐ Vaktlag B (2 stk)
☐ Vaktlag C (22 stk)	☐ Vaktlag C (5 stk)	☐ Vaktlag C (2 stk)
☐ Vaktlag D (22 stk)	☐ Vaktlag D (5 stk)	☐ Vaktlag D (2 stk)

Figur 8: Oversikt over vaktlag etter forslag om endring.

Minimumsbemanningen på de kasernerte brannstasjonene vil bli 18 per vaktlag.

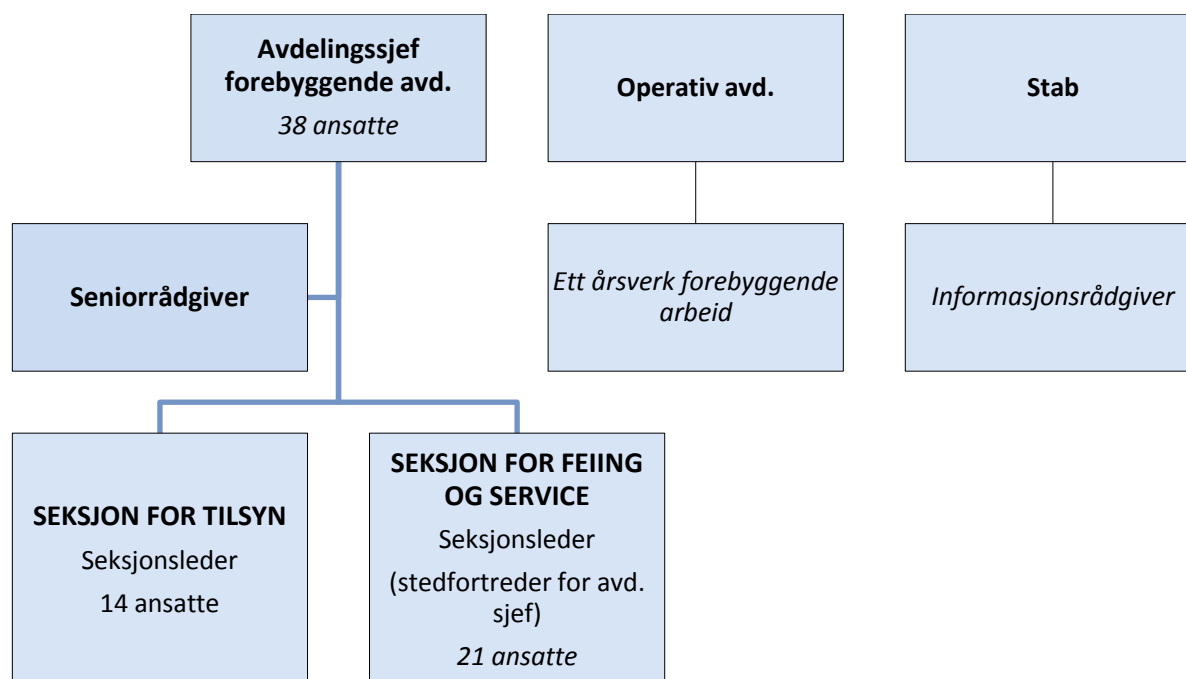
Figur 9: Kart med foreslått endret brannstasjonsstruktur.

Andre anbefalinger for operativ avdeling

Det bygges i dag høyhus uten to rømningsveier i flere av tettstedene på Nedre Romerike. Denne utviklingen medfører at det blir behov for høydeberedskap på den nye brannstasjonen. Dette forutsetter at hvert vaktlag på denne stasjonen må økes med én person fra fire til fem, slik at det er en egen sjåfør til lift/stigebil.

For å ivareta beredskapen i perioder med utfordringer med bemanning vil vi kunne bruke en fremskutt enhet på flere av deltidsstasjonene. Den rykker direkte ut fra utrykningslederens bopel, og kommer derfor hurtigere frem til skadestedet. Den har utstyr til å starte en førsteinnsats, og mange oppdrag kan løses med denne bilen.

Dimensjonering av forebyggende kapasitet

Figur 10: Organisasjonskart brannforebyggende arbeid.

Forebyggende avdeling i NRBR er organisert i to seksjoner: seksjon for tilsyn og seksjon for feiing og service. I følge forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesenet skal det “[...]utføres minst ett årsverk brannforebyggende arbeid etter forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn pr. 10 000 innbyggere i kommunen eller brannvernregionen. Andre forebyggende oppgaver brannvesenet påtar seg krever ytterligere ressurser”. Det skal altså utføres 17 årsverk brannforebyggende arbeid på Nedre Romerike. Det er igangsatt en prøveordning der ett av årsverkene skal dekkes av personell fra operativ avdeling. På bakgrunn av befolkningsveksten må likevel bemanningen på forebyggende avdeling, utover seksjon for feiing og service, økes med en stilling i løpet av en treårsperiode. Bemanningen på seksjon for feiing og service er derimot ikke definert av dimensjoneringsforskriften siden feiing gjøres etter et selvkostprinsipp og er finansiert direkte gjennom feieravgiften.

På Nedre Romerike har vi rundt 700 registrerte særskilte brannobjekter. De siste årene har vi gått fra faste intervaller for tilsyn til å prioritere de objektene hvor det er vurdert høyere risiko enn ved andre objekter. Forskrift om brannforebygging krever at tilsyn i særskilte brannobjekter skal prioriteres etter en risikovurdering. Dette gjør at vi jobber mer med prosjekter enn tidligere og retter innsatsen mot de tiltak vi mener har størst forebyggende

effekt i regionen. Dette krever mer analysearbeid og evaluering for å legge strategi for det forebyggende arbeidet fremover.

Brannsikkerhet for risikoutsatte grupper

Risikobasert forebyggende arbeid er allerede igangsatt blant annet gjennom arbeidet med å følge opp *NOU 2012:4 Trygg hjemme – Brannsikkerhet for utsatte grupper* (heretter omtalt som *NOU: Trygg hjemme* (2012)). Det er opprettet en gruppe som skal følge opp NRBRs arbeid med risikoutsatte grupper. Her jobbes det med å etablere samarbeid med organisasjoner og tjenester som er i kontakt med de risikoutsatte gruppene. Det skal bl.a. etableres samarbeidsavtaler mellom NRBR og kommunens helse- og omsorgstjenester for en felles innsats rettet mot de gruppene i befolkningen som topper dødsbrannstatistikken. *NOU: Trygg hjemme* (2012) erkjenner at det er nødvendig å igangsette særskilte tiltak overfor risikoutsatte grupper. Med risikoutsatte grupper menes de som er spesielt utsatt for å omkomme i eller forårsake brann (Ibid). Disse gruppene er hjemmeboende eldre, bevegelseshemmede, rus, psykiatri, asylsøkere og arbeidsinnvandrere (Ibid). Vi får ukentlig inn bekymringsmeldinger knyttet til disse gruppene. I første omgang fokuseres det i NRBR på eldre og brukere av hjemmetjenesten. Brann hos risikoutsatte grupper er diskutert videre i analysekapitlet i denne rapporten, under hendelsen brann i bolig.

Det er etablert ytterligere tre grupper på tilsynsseksjonen som skal kartlegge risikoen på ulike områder og objekter. Vi kaller gruppene A, B og C.

Fare for tap av mange liv

Gruppe A har ansvar for NRBR sine a-objekter (objekter hvor det er fare for tap av mange liv). Dette er sykehus, sykehjem, pleie- og omsorgsboliger, skoler, barnehager, ute- og serveringssteder, hotell og campingplasser, kirker og andre religiøse forsamlingslokaler, idrettshaller og idrettsanlegg, forsamlingslokaler, kjøpesenter og salgslokaler, trafikkterminaler og kombinasjonsbygninger hvor virksomhetene samlet utgjør risiko.

Det er startet et arbeid med å kartlegge risikoen i objektene ved hjelp av Risikoappen. Når dette arbeidet er avsluttet vil gruppen avgjøre videre oppfølging av de ulike objektsgruppene og objekter innad i disse, basert på risiko. Dette kan være ordinære tilsyn, tematilsyn, revisjoner eller en helt annen form for brannforebyggende aktivitet. Nærmere vurderinger vil bli gjort når det er kartlagt hvilke behov som vil gi den største forebyggende nytteverdien.

Under risikokartleggingen vil vi også rette fokus på eventuelle åpne avvik hos det enkelte

objektet.

Særlig fare, fare for stor brann og potensielt store samfunnsmessige konsekvenser

Gruppe B arbeider med bygninger, anlegg, opplag, tunneler og lignende som ved sin beskaffenhet eller den virksomhet som foregår i dem, antas å medføre særlig brannfare eller fare for stor brann, eller hvor brann kan medføre store samfunnsmessige konsekvenser.

I tillegg til B-objekter som allerede er registrert som særskilte brannobjekter vurderes det om andre industri- og næringsbygg bør registreres ved bruk av risikoappen. I appen er det utarbeidet lister med vurderingskriterier som er tilpasset henholdsvis industri/næring og samfunnskritiske objekter. Det er også startet et arbeid med å hente ut statistikk fra BRIS der hendelser på B-objektene vil inngå i det videre arbeidet med å vurdere hvilke objekter som krever tettere oppfølging fra NRBR. Kartleggingsarbeidet forventes gjennomført i løpet av første halvår i 2017. Etter at dette arbeidet er gjennomført, og risikoen er vurdert, planlegges det tiltak overfor de objektene som vurderes å ha den største risikoen for brann. Dette kan være ulike former for tilsyn, oppsøkende virksomhet, informasjon, eller annet brannforebyggende arbeid.

Kulturhistoriske og verneverdige byggverk

Gruppe C, som skal jobbe med kulturhistoriske og verneverdige byggverk. Da en stor andel av objektene som faller inn under denne kategorien (C-objekter) er i privat eie og består av boliger, skal det vurderes om arbeidet bør koordineres og utvides med ressurser fra feierseksjonen.

NRBR gjorde i 2005 en kartlegging av aktuelle objekter hos daværende eierkommuner, men det foreligger nå både oppdaterte og supplerende opplysninger i ulike registre som er mer hensiktsmessig å benytte som grunnlag (Askeladden, Kulturminnebasen, NB-registeret og SEFRAK). Kartleggingen skal uansett utvides til å inkludere objekter i samtlige eierkommuner. NRBR uttaler seg også i offentlige høringer i tilknytning til kommunedelplaner for kulturminner. I det videre arbeidet det vil være aktuelt å verifisere hvorvidt uttalelsene blir inkludert i planene. Da vi har relativt lite erfaring med arbeidet med denne objektsgruppen, vil gruppen starte med en "forsøkskommune" for å tildele seg kunnskap om både objekter og fremgangsmåter for hvordan vi best mulig kan bidra til at kulturhistoriske og verneverdige byggverk brannsikres. Arbeidet og erfaringsgrunnlaget vil deretter evalueres for at vi skal kunne vurdere hvordan det vil være hensiktsmessig å fortsette arbeidet med C-objekter i de øvrige kommunene.

I løpet av året gjennomfører vi flere informasjonskampanjer rettet mot ulike målgrupper. Brann- og redningsvesenet er pålagt å gjennomføre informasjons- og motivasjonstiltak utfra

brann- og eksplosjonsvernloven § 11, og dette er en viktig del av vårt arbeid rettet mot befolkningen generelt. Noen av disse kampanjene er nasjonale og initiert av DSB eller Norsk Brannvernforening, mens andre er lokale kampanjer utviklet av NRBR. Vi har en side på facebook som når ut til flere tusen innbyggere med informasjon om diverse temaer som: tunnelbrann, båtbrann, levendelys, bålforbud og bruk av gassgrill.

Figur 11: Alle elever på sjette trinn i våre kommuner lærer om brannvern i forbindelse med brannvesenets julekalender.

Boligbebyggelse, utbyggingsområder, byggesaker og reguleringsplaner

Det å gi uttalelser i forbindelse med byggesaker, reguleringsplaner og kommuneplaner er en viktig del av det brannforebyggende arbeidet. Vi bruker anslagsvis ett årsverk på plan-, regulerings- og byggesaker i NRBR i dag, samtidig som vi ser at arbeidsmengden innen dette feltet øker fra år til år. Utfra de plansakene vi behandler ser vi at det vil bli mange byggesaker fremover. NRBR uttaler seg med bakgrunn i en rekke sentrale lover, forskrifter og meldinger. I høringsuttalelsene gis det generelle kommentarer til planforslaget blant annet ved å vise til *Stortingsmelding nr. 35 om brannsikkerhet og NOU Trygg hjemme (2012)*. I tillegg gis det kommentarer til spesifikke bestemmelser i planen ved å vise til andre relevante dokumenter for eksempel veiledning om lading av EL-bil. Forskrift om brannforebygging § 19 pålegger kommunene å “motivere og samarbeide med aktuelle aktører for at de skal bidra til å redusere sannsynligheten for og konsekvensen av brann. Kommunen skal videre fremme brannsikkerhet gjennom kommunale og regionale planleggings- og beslutningsprosesser”. Plan- og bygningsloven poengterer også dette med samarbeid mellom ulike tjenester og aktører lokalt. Teknisk forskrift (TEK 10) § 11-17 første ledd stiller krav om at “byggverk skal plasseres og utformes slik at rednings- og slokkemannskap, med nødvendig utstyr, har brukbar tilgjengelighet til og i byggverket for rednings- og slokkeinnsats”. I veilederen er det påpekt at “behovet for kjørbare atkomst til og rundt byggverk og oppstillingsplasser må avklares med brannvesenet mht. veiens minste kjørebredde, maksimal stigning, minste fri kjørehøyde, svingradius og akseltrykk mv.” I tillegg til dette er det i § 11- 17 annet ledd anbefalt i veilederen at “tilrettelegging for utlufting av røyk og branngasser bør avklares med brannvesenet”. Det er med andre ord flere aspekter som bør avklares med brannvesenet i plan- og byggesaker. Det er likevel en utfordring at vi ikke blir involvert før det er for sent å innfri kravene.

Bruken av nye tekniske løsninger er økende, noe som påvirker brann- og redningsvesenets innsats. Noe det er fokus på akkurat nå er den økte bruken av solcellepaneler på tak og fasade på ulike bygg da solcellepanelene kan gi livsfarlige støt og hindre redningsarbeid. Solcellene fortsetter å produsere strøm så lenge det er lyst ute, selv om det brenner i bygget. Det er et stort behov for nasjonale retningslinjer på hvordan slike anlegg skal utformes, og hvor hovedbryteren skal plasseres. Danmark har en veiledning om dette som heter *Vejledning om indsats i forbindelse med solcelleanlæg* (Beredskapsstyrelsen, 2012).

NRBR deltar også på byggesakstilsyn sammen med plan- og bygningsmyndighetene. I byggesaker stiller vi krav og ønsker til utbyggerne med bakgrunn i vår organisering av

beredskapen og tilgjengelig utstyr. Vi må være med i byggesaker så tidlig at det er mulig å gjøre endringer.

Hovedutfordringer knyttet til sårbarhet i boligbebyggelse, utbyggingsområder, byggesaker og reguleringsplaner

- I nye boliger som kun har ett trapperom, hvor det er installert brannalarmanlegg og sløkkeanlegg, er sikkerheten avhengig av tekniske installasjoner som skal etterses og vedlikeholdes. Dette er en forutsetning for at brannsikkerheten skal være på et tilfredsstillende nivå.
- Ved utrykning finner vi ofte orienteringsplaner som ikke stemmer med bygget og steder hvor tilrettelegging for innsats ikke er tilfredsstillende.
- Det finnes eksisterende boligområder, og foregår utbygging i våre eierkommuner, hvor brann- og redningsvesenet ikke har nødvendige kapasiteter til å yte forventet innsats. Dette gjelder særlig høydeberedskap og steder med manglende sløkkevann. Sammenfallende hendelser hvor det er behov for høydeberedskap er en stor utfordring siden det bygges høyhus (over 3 etg.) flere steder på Nedre Romerike, og NRBR kun har én bil med lift.
- Det er flere områder hvor det kun er en adkomstvei. Dette er sårbart siden den ene veien, av ulike årsaker kan være sperret og det vil da skape problemer for nødetatene. Blystadlia, Smestad, Hektneråsen, og områder i Nittedal er eksempler på steder hvor dette er en aktuell problemstilling.
- I tettbebygde områder ser vi at byggeskikken utvikler seg i retning av større og mer kompliserte bygg som fører til dårligere adkomst og lange innsatsveier for innsatspersonell.
- Fortetting i byområder fører blant annet til utfordringer med røykventilasjon i parkeringshus. De fleste parkeringshus er bygget med kun normalventilasjon som kan være utilstrekkelig i et branntilfelle. Det kan også være for lange innsatsveier, utilstrekkelige angrepsveier, manglende merking av angrepsveier og dårlig fremkommelighet for utrykningskjøretøy.

Forslag til tiltak

- Det er foreslått å etablere et prosjekt som skal se på utfordringene med tilrettelegging for rednings- og slokkemannskaper.
- Samarbeidet mellom forebyggende og operativ avdeling bør styrkes i arbeidet med gjelder

byggesaker. Det er utnevnt en kontaktperson for forebyggende på operativ avdeling for å bedre samhandlingen på tvers av avdelingene.

- Brannstasjonene på østsiden av Glomma bør utstyres med stigebil/lift.
- Styrer i borettslag og sameier består av personer med varierende kompetanse innen brannsikkerhet. Brann- og redningsvesenet må føre tilsyn med disse virksomhetene for å se til at sikkerheten er ivaretatt.
- Flere borettslag og sameier har også installert gassanlegg som krever kontroll og ettersyn, og som kan få fatale konsekvenser hvis det oppstår en uønsket hendelse både for de som bor der og innsatspersonell. Det anbefales å gjennomføre systematisk registrering og oppfølging av gassanlegg tilknyttet bolig.
- NRBR opplever interessekonflikter med andre aktører i spørsmål om tilrettelegging og adkomst for sløkkemannskaper. Arkitektoniske interesser og tilrettelegging for fotgjengere og grøntarealer kan være eksempler på dette. Bygging av gang- og sykkelveier bør ha kapasitet og være tilrettelagt for å bli brukt som beredskapsveier i de områder hvor det kun er en adkomstvei.
- Kravet om lokal godkjenning av ansvarlige foretak i byggesaker bortfalt 1. januar 2016 (DiBK, 2014). Det er derfor behov for flere tilsyn i byggesaker. Dette krever både høy og bred kompetanse. NRBR anbefaler derfor at det etableres større tilsynsorganer for byggesaker som brann- og redningsvesenet blir en del av (for eksempel en interkommunal tilsynsgruppe).

Vannforsyning

Som tidligere nevnt er det mange områder på Nedre Romerike som ikke har tilstrekkelig tilgang på sløkkevann. Det er viktig å ha infrastrukturen på plass før det gis tillatelse til utbygging som krever økt kapasitet til sløkkevann. Plan- og bygningsloven § 27-1 krever at en "bygning må ikke føres opp eller tas i bruk til opphold for mennesker eller dyr med mindre det er forsvarlig adgang til hygienisk betryggende og tilstrekkelig drikkevann, samt sløkkevann." I noen områder er det også et problem at NRBR kan ødelegge kvaliteten på drikkevannet ved brannsløkking. Dette som følge av lavt trykk i ledningsnett som kan skape undertrykk i høyereliggende soner som kan føre til innsig av forurensning i drikkevannet. Tankbil med sløkkevann vil, i følge dimensjoneringsforskriften § 5-5, være tilstrekkelig i

boligstrøk med liten spredningsfare. Men kun under den forutsetning at tankbil sjåfør har lik responstid som den øvrige styrken.

Nedre Romerike vannverk (NRV) har kun en tilførselstunnel til anlegget på Hauglifjell. Det har rast ut inne i tunnelen og det er fare for at ytterlige ras kan blokkere tunnelen. Dette kan få store konsekvenser hvis det oppstår brann i bygg med sprinkelanlegg som er avhengig av vannforsyning fra NRV. Det vil også påvirke tilgangen til sløkkevann.

Det har i tillegg vært mange hendelser hvor brannkummen ikke har fungert. Dette er som følge av at brannkummer ofte er dårlig vedlikeholdt: de står fulle av vann, kumstiger er manglende eller løse, og merking mangler eller er feil blant annet på grunn av hærverk. Brannhydranter er mer driftssikre, leverer mer vann, enklere og tryggere for brann- og redningsvesenet å betjene (krever bare en person), synlig også om vinteren, og gir raskere innsats. Som en følge av dette vil det være krav til tankbil i førsteinnsats, noe vi ikke er dimensjonert med personell til i dag. Det er ikke akseptert fra brann- og redningsvesenets side at lovpålagte krav om sløkkevann ikke er oppfylt. Det er derfor anbefalt å øke minimumsbemanningen for å sikre tankbil i førsteinnsats.

Forslag til tiltak

Med bakgrunn i de forhold beskrevet i denne analysen bør det som hovedregel legges inn i reguleringsplaner at det brukes brannhydranter fremfor kummer.

NRBR ber i sine uttalelser til kommuneplaner om at det stilles følgende krav i reguleringsbestemmelsene: “Som en hovedregel stilles det krav til brannhydranter ved etablering av nye brannvannsunntak, eventuelle avvik fra dette må være avklart med brannvesenet”.

For å få oversikt over sårbarheten på dette området anbefales det å gjennomføre en kartlegging av objekter og geografiske områder med manglende vannforsyning, samt områder som kan bli berørt ved bortfall av vann fra NRV.

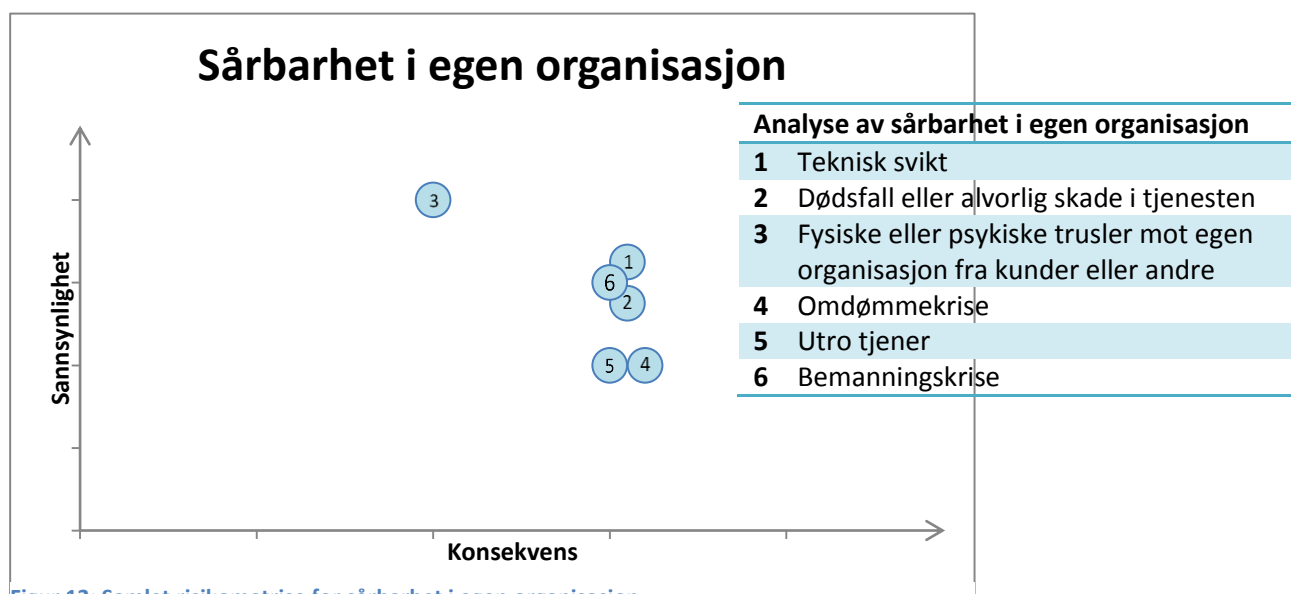
Det anbefales å øke minimumsbemanningen for å sikre en sjåfør til tankbil i førsteinnsats fra Sørums, Skedsmo og Bjørkelangen. Brannstasjonen som skal etableres på østsiden av Glomma vil som en følge av dette bli bemannet med sjåfør og utstyrt med tankbilen fra Sørums brannstasjon.

Sårbarhet i egen organisasjon

Sårbarhet i egen organisasjon er analysert utfra følgende hendelser: dødsfall og alvorlig skade i tjenesten, fysiske og psykiske trusler fra kunder eller andre, bemanningskrise, operativ krise, teknisk svikt, omdømmekrise og utro tjener. NRBR har en egen beredskapsplan som beskriver de hendelsene som er nevnt i analysen av sårbarhet i egen organisasjon.

Det er iverksatt tiltak som skal sørge for at NRBR kan håndtere uønskede hendelser som påvirker vår virksomhet. Som ett av de største brannvesenene i Norge, har NRBR en robust organisasjon som sikrer at viktige roller ivaretas selv om sentrale personer frafaller. Dette har betydning for oppgaver innen både økonomi, personelloppfølging og tekniske forhold. Noen tiltak som kan nevnes som eksempler er at ledergruppen har mobiltelefoner som prioriteres i telenettet under en krise og det utarbeides årlig en øvelsesplan for håndtering av kriser der vi benytter det nettbaserte programmet CIM. De fleste funksjoner i krisestaben utføres av personell som er lokalisert på Lørenskog brannstasjon, der hovedkontoret ligger.

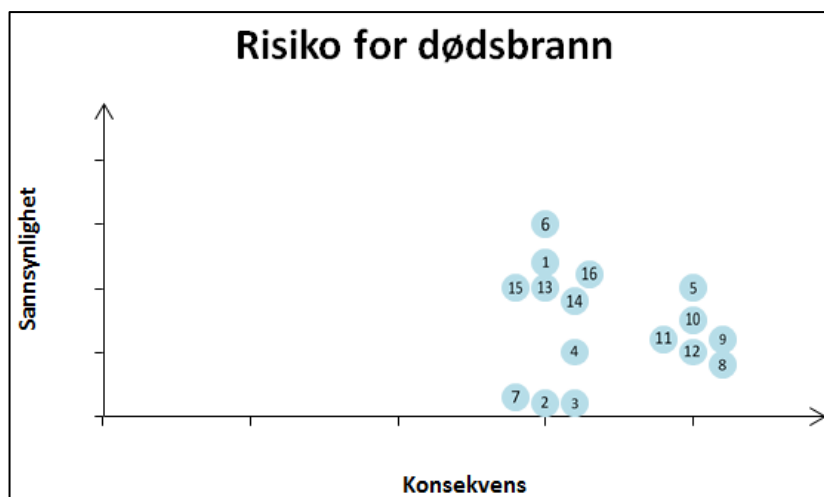
Brannstasjonen har et nyere anlegg for nødstrøm som dekker hele bygget. Det jobbes jevnlig med HR, etikk og det er stort fokus på HMS i hele organisasjonen. I tillegg har NRBR en intern kollegastøtteordning. Dersom det skulle oppstå stort fravær som følge av epidemi/sykdom har man muligheter til å kalle inn ekstramannskaper både på hel- og deltidstasjoner. Det er også etablert bistandsavtaler med samtlige nabobrannvesen ved bemanningsbehov utover vårt eget personell. To nye tiltak som vil gjennomføres i løpet av 2017 er gjennomføring av et prosjekt som skal systematisere internkontrollen i selskapet, og ansettelse av en HMS-rådgiver. Dette vil styrke arbeidet med sårbarhet i egen organisasjon. Analysen av sårbarhet i egen organisasjon er illustrert i figuren.

Figur 12: Samlet risikomatrix for sårbarhet i egen organisasjon.

Analyse av hendelser i byggverk

Som nevnt innledningsvis er de øvrige risikoområdene analysert med hjelp av dataverktøyet CIM som presenterer risikoen i tradisjonelle risikomatriser. Vi har derimot valgt å presentere essensen av analysene ved beskrivelse, oppsummering og ett utfyllt sløyfediagram. Rapporten fra CIM, med tradisjonelle risikomatriser, finnes som en tilleggsrapport for de som er interessert i det. Første del av analysekapitlet tar for seg hendelsen brann i bolig og brann hos risikoutsatte grupper siden det er her liv går tapt i brann er dette et naturlig sted å starte. Deretter kommer en del om andre bygg på Nedre Romerike hvor beskrivelse og analyse er oppsummert for hver av analysene som er gjennomført. Til slutt tar vi for oss de resterende risikoområdene som er illustrert med sløyfedigrammer i tillegg til beskrivelse og oppsummering av analysene.

Figur 13: Samlet risikomatrix for hendelser knyttet til dødsbrann.

Vurderte hendelser med risiko for dødsbrann

- 1 Dødsbrann på annen pleieinstitusjon
- 2 Dødsbrann i lagerbygg
- 3 Dødsbrann i barnehage
- 4 Dødsbrann på skole
- 5 Dødsbrann på hotell
- 6 Dødsbrann i bolig
- 7 Dødsbrann i vernet/fredet bygg
- 8 Dødsbrann på kjøpesenter
- 9 Dødsbrann på sykehus
- 10 Dødsbrann på ute-/serveringssted
- 11 Dødsbrann i forsamlingslokale
- 12 Dødsbrann i idrettsanlegg
- 13 Dødsbrann i industribygg
- 14 Dødsbrann på annet overnattingssted
- 15 Dødsbrann på campingplass
- 16 Dødsbrann på psykiatrisk pleieinstitusjon

Brann i bolig og hos risikoutsatte grupper

Beskrivelse av analyseobjekt

Nasjonalt har det siden år 2000 i snitt omkommet 60 mennesker i brann årlig. Det har de siste årene derimot vært en nedgang i antall branner og færre omkommer også i brann nå enn tidligere (DSB, 2015). På Nedre Romerike har det siden år 2000 omkommet 22 personer i brann. I 2009 viste den nasjonale statistikken at åtte av ti som omkommer i brann gjorde det i sin egen i bolig (DSB, 2009). Statistikk for 2013 viser at tallet nå er ni av ti (DSB, 2014b). Dette viser tydelig at boligbranner bør være høyt oppe på dagsordenen hos de forebyggende avdelingene i hele landet. De fleste av de som omkommer i brann tilhører en av de risikoutsatte gruppene (DSB, 2014c). Disse gruppene er: eldre som bor hjemme eller i omsorgsbolig, de med redusert boevne (rus, funksjonsnedsettelse, psykiatri, kognitiv svikt, demens) og personer med annen sikkerhetskultur (NOU 2012:4, 2012). I 2016 omkom 40 mennesker i brann i Norge, 31 av disse var over 50 år (DSB, 2017). Det er hele 77,5 prosent av de omkomne. 14 av disse, 35 prosent, var over 70 år (Ibid).

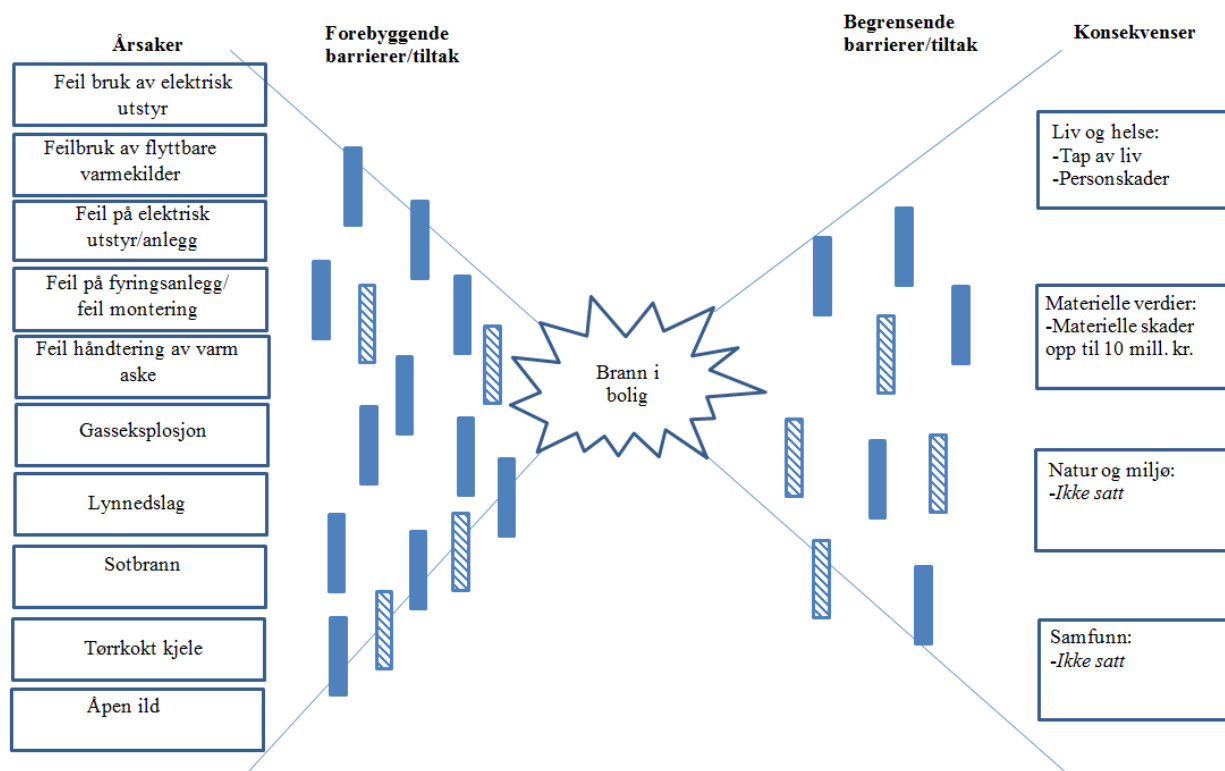

Figur 14: Hjemmebesøk hos risikoutsatte grupper er en måte å jobbe forebyggende mot brann.

På Nedre Romerike er det registrert i underkant av 40 000 eneboliger, 7 300 tomannsboliger, 10 400 rekkehus og terrassehus, 155 aldershjem og bofellesskap av ulik art, og 1 030 blokkleiligheter. I 2015 rykket NRBR ut til 102 bygningsbranner ifølge rapporteringen til DSB.

Brannene fordelte seg på (med 2014 tall i parentes):

- 50 (54) eneboliger.
- 2 (11) rekkehus.
- 15 (11) blokker eller leiligheter.
- 15 (10) næringsbygg.
- 3 (6) garasjer.
- 4 (4) tomannsboliger.
- 2 (3) fritidsboliger.
- 1 (2) skoler.
- 10 (10) andre bygg.

Figur 15: Sløfediagram med hendelsen brann i bolig.

Forebyggende tiltak

- Boligtilsyn i boliger med ildsted
- Prioriterer boligtilsyn og vurderer behovet for feiing
- Feiing
- Rapporteringsløsning for tips og bekymringsmeldinger
- Bekymringsmelding til andre etater og myndigheter
- Tekniske tiltak hos objekteier - Kontroll, ettersyn og vedlikehold av gassutstyr
- Brannevaluering
- Flere tilsyn i boligvirksomheter (borettslag og sameier)
- Informasjon og veiledning
- Tilsyn ved gassanlegg
- Tilsyn ved enkeltvedtak

Forslag til nye tiltak

- Samarbeid med andre etater og myndigheter
- Boligtilsyn i boliger uten ildsted
- Tekniske tiltak hos objekteier - Komfyrvakt og timere
- Øke tilsynsfrekvensen ved bolig-gassanlegg

Begrensende tiltak

- Dekningsområde innen 20 min. innsatstid
- Opplæring og øvelser
- Felles utalarmering
- Bistandsavtaler om beredskapsressurser
- Fremskutte enheter
- Forslag til nye tiltak
- Tekniske tiltak hos objekteier - Automatisk alarmanlegg med tilknytning til alarmsentral
- Tekniske tiltak hos objekteier - Alarmanlegg/seriekobling
- Montering av automatiske sløkkeanlegg hos risikoutsatte grupper
- Tekniske tiltak hos objekteier - Egnede sløkkeutstyr

Oppsummering

Brann i bolig er den brannen som tar flest liv. Det er naturlig at mye av brann- og redningsvesenets fokus er rettet mot dette området. Både forebyggende og beredskapsmessig kan NRBR jobbe for å redusere risikoen for at folk skal omkomme i boligbrann. Gjennom analyser og kartlegging vil vi kunne prioritere hvilke tiltak som skal iverksettes. Med et samfunn i endring vil det være viktig at brann- og redningsvesenet tilpasser seg og for å kunne bruke sine ressurser på best mulig måte.

Antallet mennesker i risikoutsatte grupper øker, særlig antallet eldre (NOU 2012:4, 2012). Personer tilhørende risikoutsatte grupper bor i alle typer boliger. Flere ønsker å bo hjemme hele livet, og kommunale pleie- og omsorgstjenester skal i større grad enn tidligere leveres som hjemmebaserte tjenester. Ett av målene med samhandlingsreformen (2012) var dempet vekst i bruk av sykehustjenester ved at en større del av helsetjenestene skal ytes av kommunehelsetjenesten. Samtidig er det en økt trend med omsorgsboliger som et alternativ til sykehjemsplass. Det at flere pleietrengende skal skrives ut raskere nå enn tidligere fra sykehus og andre institusjoner, samtidig med en økt bruk av tjenester i hjemmet, har medført utfordringer knyttet til helse og brannsikkerhet. Det finnes ulike typer boliger i kommunene som benyttes til boligformål for disse gruppene, og som ikke regnes som institusjoner, blant annet forskjellige former for omsorgsboliger. "Husbanken definerer en omsorgsbolig som en bolig som er tilpasset orienterings- og bevegelseshemmede og fysisk tilrettelagt slik at beboere etter behov skal kunne motta heldøgns pleie og omsorg og hvor kommunen har tildelingsrett/plikt til boligen" (NOU 2012:4, 2012). "De branntekniske kravene til en ordinær bolig baserer seg på at beboeren opptrer på en slik måte at brann ikke oppstår, at han/hun er i stand til å oppdage og evt. slukke, og/eller kan ta seg ut ved egen hjelp i en nødssituasjon" (Ibid). Utfordringen med å sikre eldre mot brann er nært knyttet til behovet for egnet bolig for disse menneskene.

Personer med redusert boevne vil også være særlig utsatt for brann. I noen boliger er det et stort problem med ansamling av avfall og annet materiale. Dette vil kunne øke faren for antennelse og spredning av brann. Videre vil dette vanskeliggjøre evakuering og slukkeinnsats i boligen. Et branntilløp hos hjemmeboende med redusert bo- og evakueringsevne vil også ha økt sannsynlighet for å utvikle seg til en fullt utviklet bygningsbrann siden noen av disse personene i mindre grad vil kunne håndtere situasjonen som oppstår.

Arbeidet med brannsikkerhet for risikoutsatte grupper skal i stor grad møte utfordringene som er nevnt i denne analysen, men dette er en omfattende problemstilling som må løses over lengre tid. Tiltak som kommer som et resultat av arbeidet med brannsikkerhet for risikoutsatte grupper vil være avgjørende for det fremtidige risikobildet til NRBR. I Ros-analysen fra 2015 ble det anbefalt at seksjon for feiing og service prioriterer boligtilsyn fremfor feiing der hvor det ikke er behov for feiing. Dette er fulgt opp og det blir i 2017 gjort en vurdering av behov og hyppighet på feiing når det gjennomføres boligtilsyn. Arbeidet med brannsikkerhet for risikoutsatte grupper følges opp av én av de fire arbeidsgruppene på forebyggende avdeling.

Utleie av boliger som ikke er godkjent er et utbredt problem som øker risikoen for at noen skal omkomme i brann. Arbeidsinnvandrere er en gruppe som ofte bor tett og i ombygde bygninger for å spare penger når de er i Norge for å jobbe.

Figur 16: Bildet er tatt under en øvelse i 2006.

Analyse av hendelser i andre typer bygg

Forutsetninger og avgrensinger

Disse analysene er gjort med de forutsetninger NRBR har for å vurdere hendelser som kan forebygges og skal håndteres av vår organisasjon og innsats. Analysene er avgrenset som følge av de forhåndsdefinerte hendelsene i bygg: dødsbrann, totalskade, branntilløp, vannskade og evt. ulykke. Vi forutsetter at de eksisterende tiltakene er etablert og fungerer.

De objektene som er registrert som særskilte brannobjekter etter brann- og eksplosjonsvernloven § 13 er delt inn i følgende kategorier (jf. veiledning til forskrift om brannforebygging):

- a) Bygninger og områder hvor brann kan medføre tap av mange liv.
- b) Bygninger, anlegg, opplag, tunneler og lignende som ved sin beskaffenhet eller den virksomhet som foregår i dem, antas å medføre særlig brannfare eller fare for stor brann, eller hvor brann kan medføre store samfunnsmessige konsekvenser.
- c) Viktige kulturhistoriske bygninger og anlegg.

Flere av industribyggene som er registrert som særskilte brannobjekt kan også komme inn under forskrift om industrivern og storulykkeforskriften i tillegg til kravene i brannlovgivningen. Næringslivets sikkerhetsorganisasjon (NSO) fører tilsyn med virksomhetenes industrivern. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Direktoratet for arbeidstilsynet, Miljødirektoratet, Petroleumstilsynet og NSO fører tilsyn etter storulykkeforskriften. Vår erfaring tilsier at dette hever sikkerhetsnivået hos de virksomhetene det gjelder og gjør at de også har fokus på å oppfylle de krav som settes av brann- og redningsvesenet. Alle virksomheter som sysselsetter mer enn 40 personer og er registrert under næringskodene listet opp i *Forskrift om industrivern* (2012) må etablere eget industrivern "som forsvarlig og effektivt er i stand til å begrense de konsekvenser uønskede hendelser kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier og å bidra til rask normalisering".

Årsaker til branner i bygg er ofte de samme uavhengig av type bygg, og tiltakene er derfor også de samme i flere av byggene som er analysert. Ulike typer og spesifikke bygg er her presentert med en oppsummering av beskrivelse og analyse.

Forsamlingslokaler

Denne analysen omhandler et bredt spekter av bygninger: messeområder, religiøse forsamlingslokaler, selskapslokaler, grendehus etc. Disse har også ulike bruksområder og risikoen vil derfor variere i takt med den virksomheten som drives, og det antallet personer som bruker bygget. Det er også svært ulik brannsikkerhetsmessig standard for disse byggene. Enkelte forsamlingslokaler har fulldekkende sløkkeanlegg og automatisk alarmanlegg, samt ledelys og talevarsling ved evakuering. Noen av de mindre lokalene har kun vanlige røykvarslere og sløkkeapparat.

Ett særskilt scenario når det gjelder religiøse forsamlingslokaler er terror eller andre viljestyrte handlinger. Dette regnes for å være mer sannsynlig for de religiøse forsamlingslokalene enn de øvrige. NRBR følger med på det nasjonale trusselbildet og vi forholder oss til andre myndigheter når det gjelder risiko for denne type hendelser. Analysen viser at det er hendelsen dødsbrann som har høyest risiko, dette er som følge av den høye konsekvensen ved en eventuell dødsbrann. Likevel faller alle hendelsene i denne analysen innenfor det området hvor vi aksepterer risikoen dersom det finnes enkle tiltak. Vi ser en økning i etablering av nye forsamlingslokaler i bygninger som ikke er godkjent for dette formålet. Dette er noe vi følger opp fortløpende. Det anbefales å utvikle rapporteringsløsningen vi har, for mottak av tips og bekymringsmeldinger fra publikum og andre myndigheter, så det kommer frem at vi også ønsker tips vedrørende ulovlig bruk av lokaler. Dette vil skape en bedre rutine for innmelding og oppfølging. Det er også anbefalt at vi tar opp publikumsantall og om lokalene brukes til overnatting, eller andre aktiviteter som bygget ikke er godkjent for, når vi gjennomfører tilsyn ved denne type objekter.

Idrettsanlegg

Vi har flere idrettshaller og andre idrettsanlegg på Nedre Romerike. De er av varierende størrelse og kompleksitet. Felles for idrettsanleggene er at det er bygg eller anlegg hvor det i perioder kan samles store folkemengder. Utover det som kan karakteriseres som normal bruk blir også idrettshaller og -anlegg brukt til andre arrangementer. Under andre arrangementer er det ofte tilsynsvakter som har ansvaret for at sikkerheten er ivaretatt. Disse tilsynsvaktene har etter vår erfaring varierende kjennskap til objektet og de forutsetningene for bruk som bygget er oppført etter. Nedenfor er det listet opp et utvalg av idrettsbygg og -anlegg på Nedre Romerike.

- Åråsen
fotballstadion
- Skedsmohallen
- LSK-hallen
- Riddersand
flerbrukshall
- Kjennhallen
- Bingsfosshallen
- Frogner hallen
- Slorhallen,
Strømmen
- Skårerhallen
(Fjellhall)
- Tærudhallen
- Sandbekkhalen
- Vassøyholtet
fjellhall
- Skedsmo ishall
- Fjellhamarhallen
- Fethallen
- Bjørkelangen
sportshall
- Hølandshallen
- Strømmen
fotballstadion
- Tærud fjellhall
- Lørenskoghallen
- Idrettshallen
Aursmoen skole
- Lihallen
- SIF hallen
- Lørenskoghallen
- Marikollen
idrettshall
- Søndrehallen

Siden denne analysen omhandler svært varierte bygninger, med ulike bruksområder vil risikoen også variere i takt med den virksomheten som drives, og det antallet personer som bruker bygget. Der hvor det er mange mennesker samlet vil det også være mulighet for større konsekvenser ved en eventuell brann eller ulykke. Alle hendelsene som er analysert for idrettsanlegg kommer innenfor hva vi aksepterer av risiko hvis det finnes enkle tiltak. Det vil være svært mye usikkerhet knyttet til hendelser som følge av ekstremvær. Sammenrasning av bygning etter ekstremt snøfall er et eksempel på denne type hendelse som er aktuelt for idrettshaller spesielt. Det er satt iverksatt kompetanseheving innen urban search and rescue (USAR) for å bedre kunne takle hendelser med sammenraste bygninger. Det er utpekt en egen fagansvarlig for dette området.

Det anbefales også at vi tar opp om lokalene brukes til overnatting, eller andre aktiviteter som bygget ikke er godkjent for, når vi gjennomfører tilsyn ved denne type objekter.

Ved større arrangementer (særlig fotballkamper) ser vi en økende tendens til at arrangørene ønsker å bruke pyrotekniske effekter. NRBR kan gi tillatelse til bruk av fyrverkeri i klasse II, III og IV samt bruk av fakler. Den som søker må ha to godkjenninger én fra NRBR og én fra politiet. Politiet skal kun gi tillatelse til bruk av pyrotekniske effekter utendørs. Nødbluss er ikke produsert til å brukes for underholdning, og pyrotekniske artikler skal brukes til det de er produsert som. NRBR kan derfor ikke vurdere søknader om bruk av nødbluss. Det vil likevel være risiko for at publikum og arrangører bruker pyrotekniske artikler uten å søke eller uten godkjenning. Effekten av nødbluss på arrangementer hvor det er mange mennesker er uønsket siden et brennende nødbluss holder en temperatur på over 1000 grader, de kan ikke slokkes, og de avgir mye røyk som kan vanskeliggjøre en evakuerings situasjon.

Kjøpesentre og varehus

Det finnes mange kjøpesentre og varehus på Nedre Romerike. De er også svært forskjellige når det kommer til størrelse, beliggenhet, byggeår, antall besøkende og andre faktorer som spiller inn på risikoen for uønskede hendelser. Strømmen storsenter er ett av Norges største kjøpesentre, og er et mer komplisert objekt enn de resterende objektene i denne kategorien. For brann- og redningsvesenet er det det store publikumsantallet og ivaretagelse av rømningssikkerheten som kan være den største utfordringen ved denne type objekter. Ved de større objektene er det i tillegg mange virksomheter å forholde seg til, noe som kan komplisere det forebyggende arbeidet. Et annet moment er lagring utover hva slokkeanlegget er dimensjonert for. Dette kan vanskeliggjøre slokkeinnsatsen i denne type objekt. Et utvalg av objektene er listet opp her:

- Strømmen storsenter
- Lillestrøm torv
- Maxbo Sørumsand
- Coop butikksenter
Hemnes bygg
- Maxbo Ødeby
- Montér Lørenskog
- Sentrumsgården
i Fetsund
- Bygger'n Aurskog
- Stangeskovene
- Nittedal møbelutsalg,
møbelringen
- Triaden
- Skjetten nærsenter
- Mosenteret
- Maxbo
Stormarked, Hvam
- Plantasjen
- El-kjøp Megastore
- Løken senter
- Aurskog senter
- Ra-Gla AS
- Fokus
butikksenter,
Sørumsand
- Metrosenderet
- Skedsmosenteret
- Byggmaker Lillestrøm
- Amfi Bjørkelangen
torg
- Biltema, Hvam
- Skeidar Karihaugen
- Felleskjøpet agri,
Bjørkelangen
- OBS! Lillestrøm
- Maxbo, Nittedal
- Møbelringen Mega
Hagan senter

I større kjøpesentre, hvor det er mange virksomheter, bør oppfølging av virksomhetenes brannvernopplæring av midlertidige og deltidsansatte ha høy prioritet. Analysen viser at risikoene for de analyserte hendelsene vil være akseptert hvis det finnes enkle tiltak. Ved større kjøpesentre bør NRBR gjennomføre årlige tilsyn og stikkprøver i de mest hektiske periodene.

Ute- og serveringssteder

På Nedre Romerike har vi én by: Lillestrøm. Det er i Lillestrøm det er størst utelivsbransje, men vi har også mindre sentrum andre steder i området hvor det er noe utelivsaktivitet.

Objektene som er vurdert i denne analysen varierer fra større lokaler hvor det er plass til flere hundre mennesker til mindre serveringssteder med kun plass til noen få. Brann- og redningsvesenet er mest opptatt av ivaretagelse av rømningssikkerheten for publikum og de stedene der det er stort publikumsantall. Rømningssikkerhet er den største utfordringen ved noen av disse objektene. Utfordringer ved de mindre serveringsstedene kan være at et branntilløp kan spre seg til bygningen for øvrig som også kan inneholde boenheter.

Konsekvensen kan derfor bli tap av liv selv ved hendelser ved mindre virksomheter. Det har historisk sett vært flere branner som har krevd mange liv i utelivsbransjen i utlandet. Det er andre forutsetninger for at en brann skal kunne oppstå og spre seg i bygg i utlandet som følge av annet lovverk. Men det er likevel noe vi må ta med i beregningen siden vi ser at det kan være aktører som ikke følger lovverket og bygg hvor bruken ikke stemmer overens med forutsetningene. Et utvalg utelivsbranner er listet opp i tabellen under.

Tabell 4: Det har gjennom historien vært flere branner i nattklubber med store konsekvenser(Auestad, 2013).

2013	Diskotekbrannen i Brasil på nattklubben "Santa Maria" startet da bandet som holdt konsert mistet kontrollen over noen pyrotekniske effekter, minst 232 personer omkom. Ofrene hadde låst seg inne på toalettet, trolig for å slippe unna flammene.
2012	Nattklubb i Serbia, seks personer mister livet. Trolig årsak til brannen var en feil på en ledning. Også her hadde flere av de omkomne gjemt seg på toalettene.
2009	Brann på Lane Horse nattklubb i Russland, 153 personer omkom.
2008	"Santika Club", nyttårsaften i Bangkok, Thailand, minst 59 mennesker omkom og 130 ble skadd. Trolig oppstått på grunn av innendørs fyrverkeri. Ifølge politiet var det kun én dør ut av nattklubben. Det var store problemer med evakueringen og flere omkom som følge av trengsel i tillegg til røyk- og brannskader.
2006	På en nattklubb på Filipinene omkom minst 160 personer i en brann i 2006. Lokalet hadde et godkjent personantall på 35, totalt var det nærmere 400 personer i lokalet når brannen brøt ut.
2004	Nyttårsfeiring på en nattklubb i Buenos Aires hvor en rakett ble avfyrt innendørs. Brannen kostet 192 mennesker livet og nærmere 1000 ble skadd.
2003	"The station night club" på Rhode Island i USA brannen startet av pyrotekniske sceneeffekter, 100 personer omkom og over 200 ble skadet.
2000	Diskotekbrann i Kina, 320 personer omkom.
1998	Diskotekbrann i Gøteborg: 63 personer omkom og 200 ble skadd i brannen som var påsatt. Diskoteket hadde et godkjent personantall på 150, når brannen oppsto var det 375 ungdommer i alderen 12-25 år i lokalet.

Som nevnt tidligere vil det være mulighet for større konsekvenser ved en eventuell brann der hvor det er mange mennesker. Sannsynligheten for at brann skal oppstå øker også ved at det er flere samlet og er i tillegg knyttet til atferd som følge av alkoholinntak etc. Vi ser det som særlig viktig å følge opp utestedenes kontroll av tillatt personantall. Vi ser det også som viktig å følge opp mindre serveringssteder og deres HMS-arbeid, særlig i bygg hvor det også er boliger. Analysen viser at risikoen er akseptert dersom det finnes enkle tiltak som kan innføres. Brann- og redningsvesenet gjennomfører nattkontroller mer systematisk enn det som ble gjort tidligere, og på ulike tidspunkt gjennom hele året. Det er også iverksatt tiltak som innebærer årlige møter med vaktelskapene som arbeider på utestedene for å opprettholde en god dialog med tanke på brannsikkerhet på utesteder.

Industri- og lagerbygg

Lagerbygg

Det finnes mange lagerbygg på Nedre Romerike siden mange bedrifter vil ha lokaler i nærheten av Oslo. Objektene varierer i størrelse og kompleksitet. Mange har svært store volum, og flere lagrer også samfunnskritisk materiell og infrastruktur. En fellesnevner er en høy potensiell brannenergi og store materielle verdier. Noen av byggene fungerer som lagerhotell hvor ulike virksomheter leier lagerplass til sine varer. Dette skaper en svært variert sammensetning av varetyper i ett og samme bygg.

Det er forventet at det vil være en økning i antall lagerbygg på Nedre Romerike i tiden som kommer. Vi vurderer risikoen for brann og vannskader i lagerbygg for å være innenfor det vi aksepterer av risiko. Det ble i 2015 anbefalt å gjennomføre en kartlegging og registrering av lager- og industribygg som ikke er registrert som særskilte brannobjekter. Dette tiltaket er iverksatt og det arbeides nå med å kartlegge risiko på objektsnivå for å prioritere oppfølgingen av gamle og nye objekter. Noe som kan komme til å endre risikoen for dødsbrann kan være en økende andel ulovlige boenheter i lagerbygg, eller annen ulovlig bruk. Vi prioriterer i dag ulovlighetsforhold og anbefaler at det fortsettes med dette fokuset.

Industribygg

Det finnes flere industribygg lokalisert i kommunene på Nedre Romerike. Alt fra små industribedrifter, hvor vi går ordinært tilsyn etter forskrift om brannforebygging, til større industribedrifter hvor det i tillegg er etablert industrivern og DSB fører storulykkesinsyn. Et utvalg av industribedriftene utenfor de sentrale områdene er her beskrevet som eksempler:

I Aurskog-Høland ligger det et større avfallsmottak for kjemikalier, Renor AS. De får inn farlig avfall som de nøytraliserer før det blir sendt til destruering andre steder. De har tre anlegg Aurskog, Bjørkelangen og Brevik (Telemark). Det er stort fokus på HMS i bedriften. Det har likevel vært noen hendelser her med utslipp til miljøet. Det er iverksatt tiltak for oppsamling av forurenset overflatevann og egne oljeutskillere. De har automatisk skumsløkkeanlegg, industrivern og egne kjemikaliedykkere på stedet.

Nammo Bakelittfabrikken i Aurskog produserer øvelsesammunisjon til forsvaret i Norge og utlandet. De har 30 ansatte og har etablert eget industrivern. De produserer hylser som de fyller med krutt, og det lagres derfor store mengder krutt i bunkere på stedet. Objektet ligger vegg-i-vegg med Telemark Kildevann som produserer mineralvann. En hendelse her vil derfor kunne påvirke nabovirksomheten.

Norsk Wavin AS, som holder til på Løken, er en produksjonsbedrift som produserer plastrør. De er en storulykkebedrift og har blant annet et ammoniakkanlegg for kjøling.

Det finnes også flere trykkeri, bryggeri, og store og små produksjonsbedrifter på Nedre Romerike utover de som er beskrevet her, flere industribygg i vårt dekningsområde er også av stor samfunnsmessig viktighet.

Innenfor denne kategorien finnes det ulik kompleksitet, størrelse, personantall og brannbelastning. Det er også ulik grad av branntekniske installasjoner i industribygg generelt. Bruken av byggene endrer seg over tid og noen industribygg brukes i dag til annen aktivitet enn industri, det kan være treningslokaler for dans eller kampsport, eller andre forsamlinger.

Vi har de siste årene sett en trend i at denne typen bygg også brukes som ulovlige boenheter for utenlandsk arbeidskraft. Dette er noe brann- og redningsvesenet er bekymret over. Vi prioriterer i dag mulige ulovlighetsforhold og anbefaler at det fortsettes med denne prioriteringen. Analysen viser at hendelsene som er behandlet har en risiko som er akseptabel hvis det finnes enkle tiltak.

Arcus

Arcus Gruppen er en av Nordens største merkevarebedrifter innen vin og brennevin. Arcus er den største produsenten av både dansk og norsk brennevin, og er den største aktøren for import og salg av vin i både Sverige og Norge. I lokalene i Nittedal lagres og distribueres det store mengder alkoholholdige stoffer. Arcus er en storulykkevirksomhet og det stilles krav til

industrivern hos denne virksomheten. Det er automatisk slokkeanlegg og brannalarmanlegg direkte koblet til NRBR. DSB gjennomførte tilsyn i 2014, hvor det ble påpekt at det må jobbes med risikovurdering som er tilpasset storulykkebedrifter. For brann- og redningsvesenet er det en utfordring med at det kun er én innsatsvei til objektet. Det er også noen utfordringer med selve bygget og spesielt byggets bæreevne ved brann. Det forutsettes at rednings- og slokkemannskapet er informert om byggets forutsetninger og begrensninger. Hendelsene som er analysert her er innenfor det vi aksepterer av risiko hvis det finnes enkle tiltak. Det er ikke foreslått å innføre noen nye tiltak utover det å utarbeide RVR-kort som er en generell anbefaling for alle bygg for å hindre unødig vannskade ved blant annet brannslukking.

Dynea

Dynea er et industriparkområde hvor det er lokalisert tre storulykkevirksomheter som er plassert nær Lillestrøm sentrum og Øyeren naturreservat. Analysen har vurdert disse virksomhetene under ett. Det er etablert industrivern på området. Dynea produserer formaldehydbaserte bindemidler til trebearbeidende industri, og har leieproduksjon av oljekjemikalier og andre spesialprodukter. Dette er et objekt som det fokuseres på både fra operativ og forebyggende avdeling i NRBR. Det samarbeides om øvelser med industrivernet og operativ avdeling øver mye på dette området. Dynea har de senere årene redusert bruk, oppbevaring og produksjon av flere typer kjemikalier. Det har også vært en merkbar reduksjon i antall uønskede hendelser ved bedriften de siste årene.

Ekornes

Ekornes Fetsund er en viktig arbeidsplass i Fet kommune med en årlig omsetning på 250 mill. Ekornes, som også er en storulykkebedrift, produserer madrasser og halvfabrikat til madrasser. De støper skumplast og lagrer halvfabrikat og materialer. Det er også snekkerverksted og mekanisk verksted på området. De bruker toluen diisocyanat (TDI) i produksjonen. Det støpes 1-2 ganger i uka og det leveres 2-3 biler med kjemikalier i måneden. Under produksjon av skumplast er det fare for selvantennning hvis blandingsforholdene blir feil. Det er derfor svært viktig med opplæring av de ansatte som jobber med produksjon. Det har tidligere vært brann på fiberfabrikken, og flere branntilløp i støpemaskinene. Brann på støperiet eller lekkasje av farlig stoff er tenkelige hendelser. Mindre eksplosjoner med personskade har også forekommet.

De har egen brannstasjon med egne røykdykkere og industrivern på området.

Produksjonslokalene er fullsprinklet, og av det totale bygningsarealet på 27 000 m² er 25 000 m² sprinklet og 2000 m² usprinklet. Det er automatisk brannalarmanlegg med direkte kobling til 110-sentralen. Fire av de ansatte på fabrikk, som også er i industrivernet, er ansatt som deltidsmannskaper ved Fet brannstasjon. De kjenner derfor godt til området og byggene, og er også til stede hvis det skulle oppstå en brann eller skje en ulykke på dagtid.

DSB gjennomførte tilsyn i 2014 er de påpekte momenter ved ledelsens manglende fokus på sikkerhet og systematikk. Særlig rutiner rundt lossing av TDI er påpekt av direktoratet. Det mangler tilgang på tilstrekkelig mengde sløkkevann på fabrikkområdet (Jf. COWI rapport til Fet kommune). I følge en brannteknisk rapport for objektet skal sløkkevanntilgangen dekkes av ett svømmebasseng på 200m² som tildekkes vinterstid med isopor og duk. I tillegg foreligger et utendørsbasseng med kontinuerlig vanntilførsel fra Glomma til bruk for brann- og redningsvesenet. En vei skal brøytes ned til bassenget på vinterstid.

Lokasjonen, nede ved naturreservatet Nordre Øyeren, gjør at et eventuelt utslipp til miljøet vil kunne få alvorlige konsekvenser. Lokasjonen gjør også fabrikk mer sårbar for flom og oversvømmelse. Av de analyserte hendelsene vil ulykke ha den høyeste risikoen. Det er en risiko for utslipp til miljø ved en ulykke som kan få fatale følger for fugle- og fiskeartene som lever i naturreservatet Nordre Øyeren. Det er ikke anbefalt noen nye tiltak utover utarbeidelse av RVR-kort for dette objektet.

Forsknings- og industriområdet på Kjeller

Forskningsparken på Kjeller er et av landets største teknologiforskningsmiljøer og omfatter 65 virksomheter innen forskning, konsulenttjenester og utdanning (Kunnskapsbyen Lillestrøm, 2013). Noen av virksomhetene er:

- Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)
- Institutt for Energiteknikk (IFE)
- Norsk Institutt for Luftforskning
- Universitetssenteret på Kjeller
- Høgskolen i Oslo og Akershus
- Norsar
- Kongsberg Aerospace & Defence
- Justervesenet
- Akershus Energipark

Virksomhetene er i hovedsak knyttet til energi, miljøteknologi, forsvar og samfunnssikkerhet (Ibid). Forskningsparken har rundt 3000 ansatte og rundt 4000 studenter (Ibid).

I denne analysen har vi spesielt lagt vekt på FFI, IFE og FLO/AIM på Kjeller flyplass. Brann- og redningsvesenet trenger spesielt verneutstyr ved uhell hos disse virksomhetene på grunn av kjemikaliene. Tre spesielle utfordringer hos FFI er at det er mye kostbart avansert teknisk utstyr, ulike typer kjemikalier, i tillegg til viktig samfunnsforskning. Spesielle utfordringer hos IFE er at de huser en av Norges to atomreaktorer, det finnes derfor områder med radioaktiv stråling inne på området. Det vil derfor være lengre klargjøringstid etter hendelser her grunnet skanning av innsatspersonell. Det er anbefalt, for brann- og redningsvesenet, å vurdere innkjøp av eget måleutstyr (Automess eller liknende) for hurtigere klargjøre eget personell. Utfordringer for virksomhetene FLO og AIM er at de er på militært område, de har mye kostbart materiell og forskjellige typer kjemikalier. Flere av institusjonene i forsknings- og industriområdet på Kjeller er i endring og er rammet av nedskjæringer. Det er blant annet vedtatt at forsvaret skal legge ned sin virksomhet på flyplassen på kjeller. Dette kan påvirke sannsynligheten for uønskede hendelser. Hvis nedskjæringene påvirker vedlikeholdet av branntekniske installasjoner og andre tekniske og organisatoriske tiltak i byggene kan konsekvensene av en eventuell hendelse bli større enn normalt.

Posten

Postens Østlandsterminal er et relativt nytt bygg fra 2009. Bygget har et areal på 43000m², og er Posten Norges største bygg. Driften består av omfordeling og distribusjon av post til hele østlandsområdet. Sorteringen pågår hele døgnet med ca. 500 ansatte på dagtid og ca. 200 på nattetid. En uønsket hendelse her vil kunne medføre betydelige samfunnsmessige konsekvenser og det er store materielle verdier i bygget. Bygget er fullsprinklet.

Når det kommer til sikkerhet har de en vaktordning med sikkerhetsvakter i port og resepsjon hele døgnet. Det har tidligere vært et branntilløp i ett av transportbåndene på postterminalen.

Noen utfordringer er at det er stor brannbelastning der hvor det lagres plastkasser i bygget, det er store avstander for innsats inne i bygget. og det automatiske skumslokkeanlegget er avhengig av vanntilførsel fra brann- og redningsvesenets biler.

NRBR vil også kunne få en rolle ved evakuering og sanering som følge av smittebærende pulver i post. Trusselen for terror og sabotasje vil derimot ikke være vårt ansvar å redusere. Vi vil utføre redning og sanering med kjemikaliedykkere ved en smittetrussel. Det kan på et senere

tidspunkt være behov for videre innsats med kjemikaliedykkere for å rense og klargjøre lokalene for normal drift. Ved en slik situasjon så forholder vi oss til politiet og yter normal bistand som beskrevet under hendelsen sabotasje og terror.

Dette er et stort og viktig objekt. Vi anser brannsikkerheten i dette objektet for å være godt ivaretatt, selv om det er noen utfordringer. En fordel med bygget er at det er flere angrepsveier til bygningsmassen.

Driftsbygninger i landbruket

I brannstatistikk fra Landbrukets brannvernkomite var det i Akershus 18 branner i driftsbygninger i 2014, med påfølgende erstatningsutbetaling på nesten 18 mill.kr. Av dyrehold i vår region er storfe, gris, sau, fjørfe og hest mest utbredt. NRBR har deltatt på samordnet tilsyn sammen med mattilsynet der fokuset har vært grisefjøs. Det er også utpekt egen fagansvarlig for dyreredning og kjøpt inn spesialutstyr for evakuering av større dyr. NRBR har ikke kartlagt den totale mengden driftsbygninger med dyr, så det er et risikoområde det anbefales å utrede nærmere.

Kulturhistoriske og verneverdige byggverk

Brann er den største trusselen mot fredet og verneverdig bebyggelse i Norge (Riksantikvaren, 2014). Hvert år går verdifulle bygninger tapt i brann og det er derfor, fra et nasjonalt perspektiv, behov for bedre brannsikring av denne bebyggelsen. I Stortingsmelding nr. 41 (2000-2001) er ett av fire mål for brann- og eksplosjonsvernet i perioden 2001-2005 at "[...] branner med tap av uerstattelige nasjonale kulturverdier ikke skal forekomme" (St.meld. nr. 41(2000-2001), 2001).

Noen definisjoner fra Riksantikvaren (2013):

Fredet kulturminne Et fredet kulturminne er et kulturminne som myndighetene tillegger så stor verdi at det må bevares for ettertiden. Et fredet kulturminne er automatisk fredet eller vedtaksfredet. En fredning er den strengeste form for vern. Fredning innebærer at inngrep/endringer må godkjennes av myndighetene. Lovene som benyttes i dag ved fredning av kulturminner,

Verneverdig kulturminne Et verneverdig eller bevaringsverdig kulturminne er et kulturminne som har gjennomgått en kulturminnefaglig vurdering og er identifisert som verneverdig. De mest verneverdige kulturminnene er av nasjonal verdi. Det er først og fremst disse som fredes etter kulturminneloven. Kulturminner kan også ha regional eller lokal verdi. Normalt vil det være kommunene som sikrer vern av slike kulturminner ved hjelp av plan- og bygningsloven. En annen måte å markere at et kulturminne er verneverdig på, er listeføring. Eksempler på slike lister er Byantikvaren i Oslo Gule liste, Riksantikvarens fartøyliste og listen over bevaringsverdige kulturminner. Et område der kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng. Også naturelementer med kulturhistorisk verdi kan inngå i et kulturmiljø.

Viktige kulturhistoriske bygninger og anlegg skal etter en vurdering registreres som særskilt brannobjekt etter brann- og eksplosjonsvernloven § 13 i kategori c. Som nevnt tidligere er det opprettet en gruppe på tilsynsseksjonen som skal følge opp disse objektene (gruppe C). Noen objekter som er fredet eller verneverdige har en virksomhet som tilsier at objektet skal registreres i kategori a. Dette er som følge av at bygget, i tillegg til å være et kulturminne, fungerer som forsamlingslokale og en brann vil kunne medføre tap av mange liv. Kirker kan være eksempler på denne type objekter. Den mest kjente kirkebrannen i norsk historie inntraff første pinsedag 1822 og regnes som en av de største ulykkene her i landet. Da oppsto det brann i Grue kirke under gudstjenesten og 117 mennesker mistet livet.

Hos trekirkene på Nedre Romerike oppfatter vi at det er bevissthet rundt brannsikkerhet, og de har innført en rekke tiltak for å redusere risikoen for brann. Blant annet er det installert lynavledere og overspenningsvern for å hindre lynnedslag fra å starte brann. De har også gått over til å bruke mer elektrisk lys i lysekroner etc. Under lysornamenter har det også blitt vanlig med bruk av ikke brennbart materiale for å forhindre brann.

For å illustrere hvilke typer fredede og verneverdige bygg vi har på Nedre Romerike kan vi nevne noen fra hver kommune. I Skedsmo kommune finnes det verneverdig bebyggelse i området mellom jernbanestasjonen og storgata på Lillestrøm. I tillegg har Skedsmo bygdemuseum verneverdig bebyggelse og Nedre Romerike Flyklubb, som holder til på Kjeller flyplass, har en veterangruppe som vedlikeholder gamle fly. Omkring 20 av flyene er over 50

år gamle og er klassifisert som kulturminner. I Lørenskog kommune er blant annet Skårer Gård og Losby Gods verneverdig. Rælingen kommune har ett bygdetun som har kulturhistorisk verdi. I Nittedal er det flere gårdsmiljøer som er fredet: Markerud Gård, Hakadals Verk, Hakadal stasjon, Aas Gård, Rotnes Bruk og Skyset Gård. Sørums kommun har Urskog-Hølandsbanen, stasjonsområde samt traséen til Tertitten smalsporede jernbane, og Vilberg gård som er fredet. I Sørums finner vi også Blaker Skanse som er et festningsanlegg fra 1683 -1894, med kommandantbolig fra ca. 1810 som ble nybygd etter brann i 1977, artilleri- og magasinbygning og kruttårn fra ca. 1750, bastioner fra 1750 – 1814. Skansen er verneverdig og regulert til bevaring. Ing. Bøhns veg i Sørumsand, med fire sveitservillaer og Valstad kafé som har intakt kaféinteriør fra 1930-50-tallet, er også verneverdig. Fetsund Lenser, i Fet kommune, har flere fredede og verneverdige bygninger knyttet til tømmerfløteanlegget. I Aurskog-Høland kommune finnes blant annet Aurskog prestegård og Aurskog-Høland bygdetun. Vi vet at det også finnes flere andre fredede og verneverdige kulturminner og kulturmiljø på Nedre Romerike.

For brann i denne typen bygg er det nasjonalt vedtatt at det skal være en nullvisjon. Det skal altså ikke forekomme brann i disse objektene.

Hovedutfordringen her ligger i den gamle bygningsmassen og dens begrensninger i tekniske tiltak. Et mindre branntilløp kan fort få utvikle seg til å bli en totalbrann. Det har lenge vært en utfordring at Riksantikvarens krav om vern ikke sammenfaller med dagens krav om installering av tekniske brannsikringstiltak. Analysen viser at det er viktig å fokusere på bygningstekniske tiltak hos objekteier ved tilsyn i denne type objekter. Tilsynsfrekvens må vurderes i sammenheng med risikoen i det enkelte objekt. Kartlegging av objekter i denne kategorien vil øke NRBRs kunnskap om utbredelsen av fredede og verneverdige kulturminner på Nedre Romerike. Dette kan vi bruke til å gjøre vurderinger og prioritere vårt forebyggende arbeid rettet mot disse objektene. Det er også her anbefalt at vi tar opp spørsmål om personantall og om lokalene brukes til overnatting, eller andre aktiviteter som bygget ikke er godkjent for, når vi gjennomfører tilsyn ved denne type objekter.

Overnattingssteder

Dette risikoområdet har vi delt inn i tre kategorier. Hotell og campingplasser har egne analyser, mens vi har valgt å se nærmere på andre typer overnattingssteder samlet.

Vannskadehendelsen er valgt bort for campingplasser og andre overnattingssteder, siden det ikke er antatt å føre til spesielle utfordringer for vår innsats ved vannskader på denne typen

objekt.

Noen av de overnattingsstedene som kommer inn under kategorien andre overnattingssteder er vandrerhjem, turisthytter, leirsteder og utleieboliger. Noe av utfordringen vi ser med andre overnattingssteder er at de, i større grad enn før, brukes til langtidsutleie for utenlandske arbeidstakere. For å gi et innblikk i de stedene som finnes kan vi nevne noen:

Sørum	Arstun Vandrerhjem - 12 sengeplasser. Arteid Pilgrimsherberge - 7 sengeplasser. Hammeren Gård hytteutleie - 3 hytter/boliger. Trævaren Minihotell – 8 sengeplasser.
Fet	Utleieboliger i Kroken, Vinland og Guttersrudengen.
Nittedal	Aas Gård. Jaktslottet Raasjøen – 24 sengeplasser.
Skedsmo	På Lahaugmoen er det kasernerte anleggsarbeidere i brakker. Kasjotten hotell/Stav gjestegård driver langtidsutleie for virksomheter - 38 rom. Ullereng gård pilgrimsherberge – 6 sengeplasser.
Lørenskog	Holiday Home Hovelsrudveien, feriehus - 5 sengeplasser.
Aurskog- Høland	Eidsverket /Badstua - 18 gjesterom, samt 2 mindre hytter. Høland Gaardsmotell - 10 sengerom. Fossheim leirsted, som ligger på Fosser i Høland, eies og drives av Normisjon og har 84 sengeplasser. Utover Normisjons egen aktivitet på stedet leies leirstedet ut til andre organisasjoner og arrangementer. Bjørkelangen Hotell – Driver langtidsutleie av rom.

Overnattingssteder utover hotell og campingplasser representerer middels risiko utfra den kunnskapen vi sitter med i dag. Det er derimot knyttet stor usikkerhet til dette og vi vil derfor anbefale at det gjøres en kartlegging av disse virksomhetene på Nedre Romerike. Mye av utfordringen ligger i at vi mangler oversikt over virksomheter som driver overnatting og deres internkontrollsystem. Det er potensielt høy risiko på enkelte av objektene som brukes til overnatting.

Campingplasser

På Nedre Romerike finnes det fire campingplasser som er registrert som særskilte brannobjekter:

- Tangen Camping
- Kirkevika Camping
- Kirkerud Camping
- Nord Steinby Kro

Hendelsen branntilløp har høy risiko i denne analysen. Det er få campingplasser på Nedre Romerike, men vi må likevel ta risikoen på alvor. Sannsynligheten for at brann skal oppstå øker også ved at det er flere mennesker samlet og er i tillegg knyttet til atferd som følge av alkoholinntak etc. I 2015 ble det gjort endringer i TEK 10 når det gjelder retningslinjer for spikertelt. Det tillates heretter mindre avstand mellom spikertelt enn tidligere. Dette kan gjøre det lettere for en brann å spre seg. Vi vil fortsette å gå årlige tilsyn ved disse virksomhetene, og anbefaler å utvikle en lokal informasjonskampanje til distribusjon hos virksomhetene og deres gjester.

Hotell

Det finnes flere hoteller i NRBRs område. De fleste av disse ligger i sentrale strøk og kan nås av brannmannskaper innen ti minutter (med unntak av Rømskog spa og resort). Ingen av hotellene er å anse som store da de har et romantall på opptil 355. En fellesnevner for alle hotellene er at de også brukes som serveringssteder og selskaps- og forsamlingslokaler, i tillegg til å være overnattingssteder. Hoteller i NRBRs område:

- Quality Hotel Olavsgaard
- Losby Gods
- Thon Hotel Arena
- Thon Hotel Lillestrøm
- Fagerborg hotell
- Thon Hotel Triaden
- NKS Sykehotell
- Smakfulle rom (Sørum)
- Rømskog Spa og Resort (lang innsatstid)
- Smakfulle rom, Sørum

Hotellbranner er svært relevant siden det har vært flere hotellbranner hvor flere liv og større materielle verdier har gått tapt. Eksempler på dette er:

- Dovrefjellet hotell i desember 2014 hvor ingen omkom, men hotellet ble totalskadd.
 - Hotell Caledonien i 1986 hvor 14 mennesker omkom og hotellet fikk store skader.
 - Stalheim hotell i 1959 hvor 25 personer omkom.
 - Hotell i Bergen i 1962 hvor to omkom.
- Som følge av slike hendelser har regelverket blitt strengere og sikkerhetsnivået på norske hotell er i dag langt høyere enn de tidligste av disse eksemplene.

I følge Norsk Brannvernforening (2007) rykker brannvesenet i Norge ut til nærmere 100 branner i hotell årlig. De mener at en del av hotellbrannene skyldes røyking på senga (Ibid). En undersøkelse Norsk Brannvernforening gjennomførte i 2002 viser at det på landsbasis var mer eller mindre alvorlige mangler ved 94 % av hotellene. De konkluderer med at det ofte er tilfeldigheter som gjør at branntilløp ikke utvikler seg til katastrofer.

Hotellene i våre kommuner er ikke av de største når det kommer til antall rom, men vi prioriterer likevel tilsyn ved hotellene da risikoen er antatt å være relativt høy. Hotellene er bygg med flere funksjoner som overnattingssted, selskaps- og forsamlingslokale. Der hvor det er mange mennesker samlet vil det også være mulighet for større konsekvenser ved en eventuell brann. Sannsynligheten for at brann skal oppstå øker også ved at det er flere samlet og er i tillegg knyttet til atferd som følge av alkoholinntak, som er å forvente blant noen gjester på hotellene. Analysen viser at det er høy risiko for brann ved hoteller. Risikoen ved hendelsene totalskade, vannskade og branntilløp er akseptert dersom det finnes enkle tiltak som kan innføres. Risikoen for dødsbrann vil være over det som er satt som akseptkriteriet. Det blir derfor ansett som nødvendig å opprettholde årlige tilsyn ved hoteller i NRBRs område. Alle hotellene nevnt her har automatisk brannalarmanlegg.

Barnehager og skoler

Antall skole- og barnehagebranner i Norge ligger på mellom 60 og 100 i året. Hver tiende brann er påsatt i følge DSB. 64 skoler og barnehager brant på landsbasis i 2014, og åtte av disse brannene var påsatt. Branner i søppelkasser og containere som ikke sprer seg til byggene er da ikke medregnet. En undersøkelse fra 2010 som ble gjennomført av Norsk Brannvernforening, viste at hver femte skole har opplevd påsatt brann eller forsøk på påtenning. Mange av de store skolebrannene i Norge de siste årene har vært påsatt. Brannen starter ofte på utsiden av bygget ved at noe søppel, møbler eller annet som ligger der blir tent på. Det er viktig å bemerke at brannstifterne sjelden har med seg brennbart materiale, de tar noe som finnes på stedet. Anbefalt tiltak er låsbare containere på områder tilknyttet skoler og barnehager vil redusere tilgjengeligheten til brennbart materiale.

Barnehager

Antallet barnehager og skoler endres over tid, og det er heller ikke gjort noen omfattende kartlegging av antallet objekter i denne kategorien. Opplysningene her er derfor svært usikre. På Nedre Romerike er barnehagene fordelt som følger:

Skedsmo	48 barnehager (20 kommunale, 16 private, 12 familiebarnehager). Barnehagene i Skedsmo kommune ligger innenfor 10 minutters innsatstid.
Lørenskog	48 barnehager (18 kommunale, ti private, fem statlige, 15 familiebarnehager). Barnehagene i Lørenskog kommune ligger innenfor 10 minutters innsatstid.
Rælingen	17 barnehager (ni kommunale, sju private og en familiebarnehage). Tomter barnehage ligger innenfor 20 minutters innsatstid ellers ligger alle andre barnehager i Rælingen kommune innenfor 10 minutters innsatstid.
Nittedal	31 barnehager (fem kommunale). Barnehagene i Nittedal kommune ligger innenfor 10 minutters innsatstid.
Sørum	15 barnehager. Oppvekstsenteret på Fjuk ligger innenfor 20 minutters innsatstid, mens de resterende barnehagene i Sørum kommune ligger innenfor 10 minutters innsatstid.
Fet	13 barnehager (sju kommunale). Barnehagene i Fet kommune ligger innenfor 10 minutters innsatstid.
Aurskog-Høland	17 barnehager (åtte kommunale). Barnehagene i Aurskog-Høland kommune ligger innenfor 20 minutter innsatstid.
Rømskog	En barnehage med SFO i samme lokale. Barnehagen i Rømskog kommune ligger innenfor 30 minutter innsatstid.

Vi anser risikoen for de analyserte hendelsene for å være innenfor akseptabelt nivå så fremt det finnes enkle tiltak. Det er anbefalt å øke fokuset på barnehagenes oppfølging av internkontroll. Videre er det noen barnehager hvor det ikke finnes alarmanlegg eller seriekoblede røykvarslere. Det er anbefalt å utbedre dette hos dem det gjelder. Kartlegging av tilgangen til slokkevann i tilknytning til disse objektene er et foreslått tiltak for å lette den operative innsatsen ved en eventuell brann. Hos barnehagene bør det også være fokus på hvordan man kan unngå påsatt brann på kveldstid.

Skoler

Skolebygninger blir i stor grad brukt til aktiviteter og arrangement utenfor normal drift. Dette påvirker risikoen både med tanke på sannsynligheten for brann og konsekvensen. Det som er særegent med disse aktivitetene er at organisasjoner og lag får tilgang til bruk av bygget

utenfor kontroll av den normale virksomheten eller byggeier. Dette er ad hoc virksomhet hvor brukerne ikke nødvendigvis har tilstrekkelig opplæring for drift og evakuering.

På Nedre Romerike er skolene fordelt som følger:

Skedsmo 15 kommunale grunnskoler, en privatskole, tre senter for voksenopplæring og fire videregående skoler. Skolene i Skedsmo kommune ligger innenfor 10 minutters innsatstid.

Lørenskog 11 kommunale grunnskoler, en frittstående SFO, en APO skole, en voksenopplæring, to private skoler og to videregående skoler. Skolene i Lørenskog kommune ligger innenfor 10 minutters innsatstid.

Rælingen Åtte barne- og ungdomsskoler, og en videregående skole. Nordby skole ligger innenfor 20 minutters innsatstid, mens alle andre skoler i Rælingen kommune ligger innenfor 10 minutters innsatstid.

Nittedal 11 kommunale grunnskoler og en videregående skole. Skolene i Nittedal kommune ligger innenfor 10 minutters innsatstid.

Sørum 10 kommunale grunnskoler og en videregående skole. Skolene i Sørum kommune ligger innenfor 10 minutters innsatstid, med unntak av Fjuk skole og Skåningsrud skole og ressurscenter som ligger innenfor 20 minutter.

Fet Fem grunnskoler. Dalen skole ligger innenfor 20 minutters innsatstid. Ellers ligger skolene i Fet kommune innenfor 10 minutters innsatstid.

Aurskog-Høland Sju grunnskoler, en voksenopplæring og to videregående skoler. Skolene i Aurskog-Høland kommune ligger innenfor 20 minutter innsatstid.

Rømskog En barneskole som ligger innenfor 30 minutter innsatstid.

Det er risiko for brann på skole på Nedre Romerike. Noe av det vi vil sette fokus på er sammenhengen mellom avfallshåndtering og påsatt brann. Det er erfaringsmessig sammenheng mellom sannsynligheten for påsatt brann og tilgjengelig brennbart materiale. Hvis søppel og containere er lett tilgjengelig, og står plassert nær bygningen, er det større sannsynlighet for at noen tenner på og at brannen kan spre seg til selve bygningsmassen. Det har også vært tilfeller av påsatt brann inne på skolene i skoletiden. Generelt er det anbefalt å øke fokuset på oppfølging av internkontroll ved skolene. I analysen av hendelsen totalskade på skole er det foreslått to nye tiltak: kartlegging av tilgjengelig slokkevann og innstallering av automatisk slokkeanlegg som et teknisk tiltak hos objekteier, der dette ikke finnes i dag. Det er særlig det siste av disse tiltakene som reduserer risikoen for hendelsen totalskade på skole. Med tanke på dødsbrann er det poengtert at skolene bør øke fokuset på evakuering av handikappede elever, og installere brannalarmanlegg som har direktekobling til 110-sentralen

der hvor dette ikke finnes. For å redusere skadene ved vannskader er det anbefalt å utarbeide RVR-kort der hvor dette er relevant.

Figur 17: Plassering av avfall inntil bygningsmassen fører hyppigere til bygningsbrann som følge av påsatt brann.

Sykehus og pleieinstitusjoner

Akershus Universitetssykehus (Ahus)

Ahus er et av Norges største sykehus og ble tatt i bruk 1. oktober 2008. Sykehuset har totalt 134.000 kvadratmeter bygningsmasse over 6 plan, hvorav øverste plan er teknisk anlegg og ventilasjon. I tillegg er det to plan under bakkenivå. Sykehuset har ca.700 senger. Sykehuset er døgnbemannet og har egen vaktentral og vaktstyrke. Det er installert fulldekkende, adresserbart brannalarmanlegg tilknyttet brannvesenets 110-sentral. Sykehuset er fullsprinklet. Akershus universitetssykehus er et relativt nytt og moderne bygg som er bygget for det formålet som det brukes til. Ahus har nær beliggenhet til brannstasjonen på Lørenskog. All eventuell evakuering kan skje horisontalt over i andre nærliggende brannseksjoner. Det er likevel en del utfordringer ved sykehuset, spesielt gjelder dette ved overbelegg av pasienter, med fortetting på rom og plassering av senger på korridorer. Et økt behov for medisinskteknisk utstyr på rom og i korridor, og tidvis mangelfull bemanning for å dekke økt belegg, vil kunne

utgjøre en utfordring ved samtidig rømning av flere senger eller rom ved et eventuelt branntilløp. I sykehuset er det valgt å legge flere operasjonsstuer i samme branncelle. Dette gjør at utløst alarm på en stue, krever evakuering av alle stuene i branncellen. Operasjonsstuenes plassering i sykehuset kan derfor gi utfordringer og økt risiko. Området på utsiden av operasjonsstuenes kan være fullt av medisinskteknisk utstyr og det kan bli trangt og vanskelig å evakuere. Hvis flere pågående operasjoner brått må avbrytes, er det behov for raskt å finne nye stuer eller alternative rom der operasjonene kan avsluttes. En evakuering av flere pasienter under operasjon regnes som meget risikofylt, og krever langt større grad av detaljplanlegging enn evakuering av en enkelt pasient.

Den største utfordringen for brannvesenet ved en slokkeinnsats på Ahus er dersom det oppstår brann på utilgjengelige steder i underetasjene, der det er mye kabelbroer i lange strekk og gjennom labyrinter. En slik hendelse vil stille store krav til røykdykkerne og vil kunne medføre meget giftig og tett brannrøyk over lang tid før man finner arnestedet.

En slik røykutvikling vil også kunne spre seg til overliggende etasjer gjennom de minste utettheter og åpninger som måtte finnes i etasjeskillet, ved dører, ved transport bånd etc. Det er utfordringer med fremkommelighet for innsats når det er snø som følge av mangelfull brøyting.

Ahus som tilsynsobjekt følges opp tett av NRBR med både forebyggende og beredskapsmessig fokus. I tillegg til tilsynsaktivitet og øvelser holdes det også flere dialogmøter med ledelsen ved sykehuset for å sammen finne løsninger på utfordringer.

Psykiatriske pleieinstitusjoner

I vårt område er det flere psykiatriske pleieinstitusjoner. Alle objektene ligger innenfor forskriftskravet på 10 minutters innsatstid. Statistikken viser at vi har flere hendelser på disse objektene. Mange av hendelsene skyldes viljestyrte handlinger. Disse handlingene er vanskelig å forebygge på denne type objekter, men fokus på øvelser og opplæring av ansatte må prioriteres. De fleste av disse objektene har automatisk brannvarsling direkte koblet til 110-sentralen.

Statistikken viser at vi har mange hendelser på disse objektene. På grunn av automatisk varsling direkte koblet til 110-sentralen og at de ansatte har opplæring og øvelser for å takle branntilløp, samt rask utrykning opplever vi sjelden at branner utvikler seg.

Andre pleieinstitusjoner

Pleieinstitusjoner er særskilte brannobjekter hvor det er krav til 10 minutters innsatstid og

årlige tilsyn. Slike objekter er derfor ofte også godt kjent av brannvesenets tilsynspersonell og man har relativt god kontroll på objektet og brannvesenets muligheter til å håndtere hendelser i disse objektene. Bakgrunnen for kravet om 10 minutters innsatstid er at det i slike objekter er mange personer som ikke er i stand til å ivareta egen sikkerhet, men i stor grad må basere seg på assistanse ved evakuering, fra ansatte ved institusjonen og fra brannvesenet.

En utfordring ved denne type objekter er at de over tid blir arealmessig for små når kommunenes behov for plasser øker. I praksis innebærer det en fortetting og økning av antall sengeplasser pr. rom som kan gi økt press på de ansatte ved en evakueringssituasjon. Dette er særlig utfordrende på nattetid når bemanningen er lavere enn på dagtid.

Med andre pleieinstitusjoner menes blant annet:

- Bo- og servicesenter
- Bo- og behandlingssenter
- Eldresenter
- Bofellesskap
- Boliger for funksjonshemmede
- Omsorgsboliger
- Ahus avdelinger andre steder enn Nordbyhagen
- Romerike Helsebygg, Lillestrøm
- Frelsesarmeens behandlingssenter "Behandlingstunet", Fetsund
- Asak avlastningshjem

De fleste av disse objektene ligger sentralt i regionen, men vi ser utfordringer med noen eksisterende objekter og noen nye prosjekter. Dette er særlig med tanke på utrykningstid.

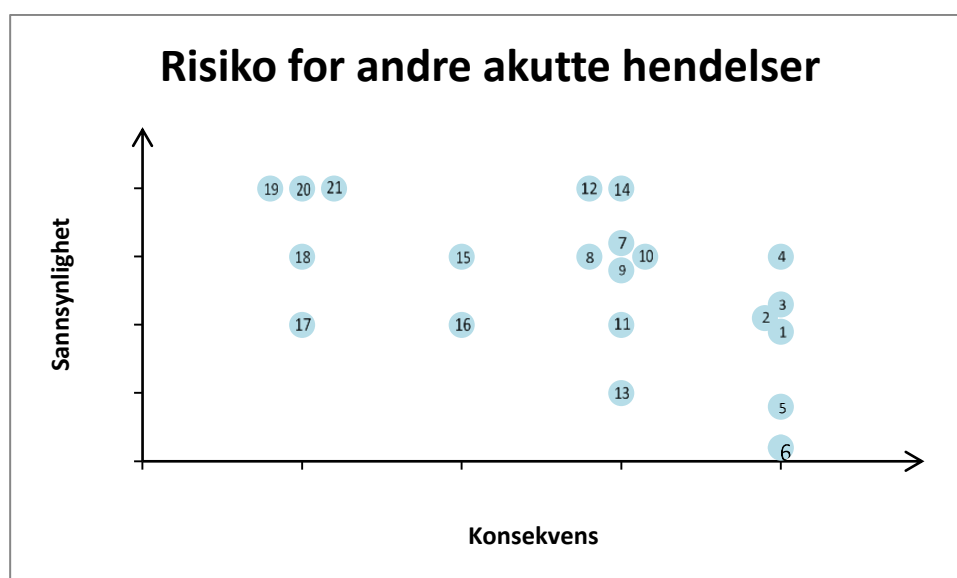
De fleste av våre pleieinstitusjoner ligger innenfor forskriftskravet til innsatstid. Det er en institusjon som ligger utenfor forskriftskravet på Hemnes i Aurskog-Høland kommune.

Kommunen har i sin prioritering, etter den kommunale ROS-analysen, besluttet å fullsprinkle dette objektet.

Statistikken viser at vi har en del hendelser på disse objektene, men på grunn av automatisk varsling direkte koblet til 110-sentralen og rask utrykning opplever vi sjelden at branntilløp utvikler seg til større hendelser. NRBR følger disse objekter tett opp med årlige tilsyn, samt med oppfølgende verifisering for sikre at avdekkede avvik følges opp og lukkes, herunder å følge opp bygningseiere og forvaltere. Dagens tilsyn retter i større grad fokus på hver enkelt objekts risiko og arbeid med risikoreduserende tiltak enn de har gjort tidligere.

Analyse av andre akutte hendelser

I denne delen tar vi for oss analyser av andre akutte hendelser som kan skje i vårt område som krever innsats fra NRBR. For flere av disse hendelsene er det få eller ingen forebyggende tiltak fra brann- og redningsvesenet. Dette er som følge av at det innen flere av områdene er det andre myndigheter og aktører som gjør den forebyggende jobben. Likevel er det vår oppgave å redde liv og helse, miljø og materielle verdier, og begrense skadene av disse hendelsene. Fordelingen av de analyserte hendelsene er illustrert i figuren under.

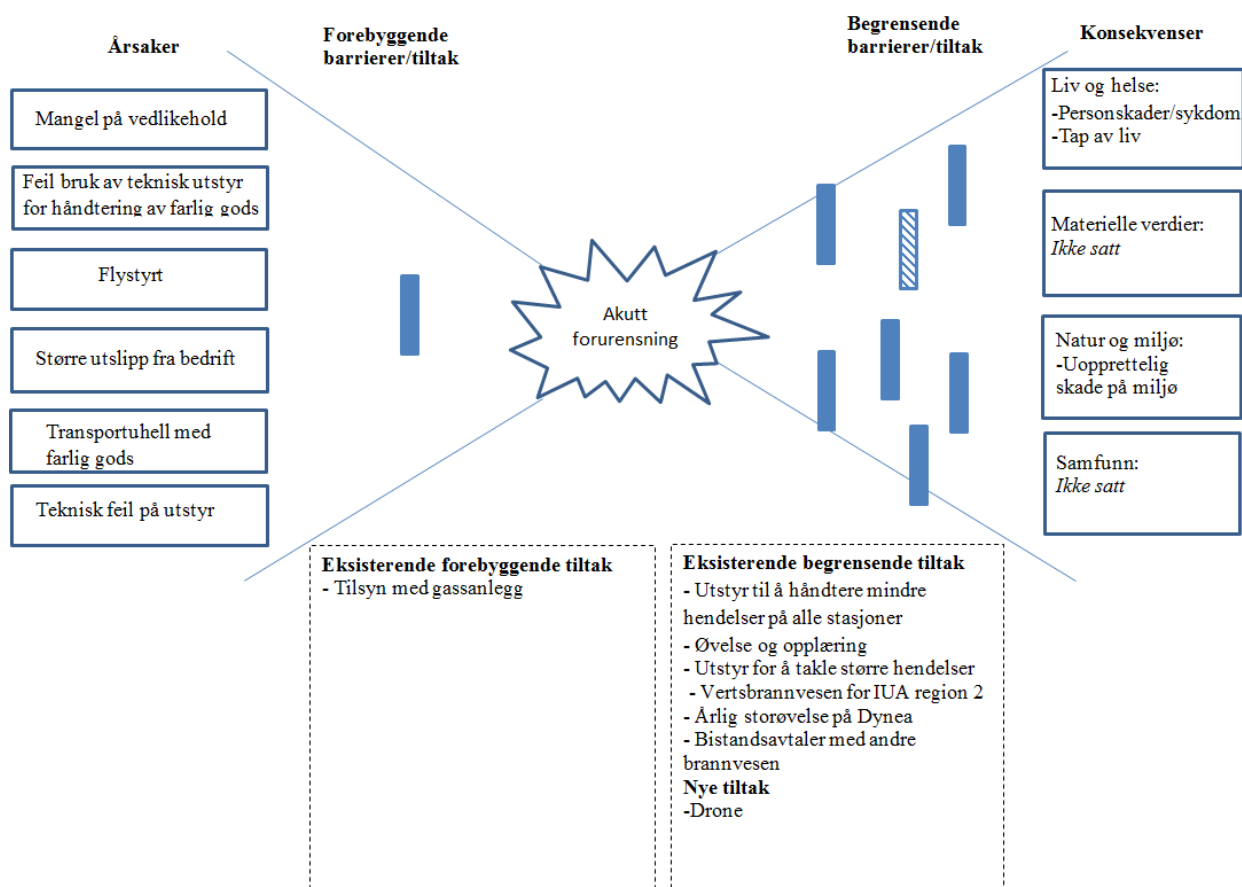
Risiko for andre hendelser som er vurdert			
1	Sabotasje og terror med eksplosiver	12	Trafikkulykke
2	Sabotasje og terror med kjemikalier	13	Uhell med radioaktivt avfall
3	Sabotasje og terror med våpen	14	Ulykke i tunnel
4	Togulykke	15	Ekstremvær og flom
5	Ulykke i Romeriksporten	16	Større hendelse med akutt forurensning
6	Ulykke med passasjerfly	17	Brann i tunnel
7	Bortfall av strøm	18	Båtulykke
8	Drukning	19	Mindre hendelse med akutt forurensning
9	Helikopter-/småflystyrt	20	Mindre skogbrann
10	Større skogbrann	21	Trafikkuhell
11	Togbrann		

Figur 18: Samlet risikomatrix for hendelser knyttet til andre akutte hendelser.

Akutt forurensning

Beskrivelse av analyseobjektet

Hendelser med akutt forurensning kan skje ved transport av farlig gods på vei og jernbane, og ved utslipp fra industri og landbruk (inkludert utslipp fra lagringstanker). Motorveien E6 og jernbanestrekningen Hovedbanen, som går gjennom Nedre Romerike, er strekningene det transporteres mest farlig gods på i Norge. Samtidig har vi Øyeren naturreservat som er spesielt sårbart for utslipp til vann. Naturreservatet er Nordens største innlandsdelta med innsjøene Svellet og nordre del av Øyeren, samt elvedeltaområdene i forbindelse med Glomma, Leira og Nitelva (Nordre Øyeren naturreservat, 2004). Området er vernet for å bevare det varierte plante- og dyrelivet (Forskrift om naturreservat, Fet m.fl. 1975). Det er analysert to uønskede hendelser knyttet til akutt forurensning. De to hendelsene har vi kalt større og mindre hendelse med akutt forurensning. Eksempler på dette er utslipp til bekker og elver, eller lekkasjer fra tanker, rør, koblinger etc. Med større hendelser menes utslipp og uhell der IUA involveres. Disse hendelsene kan forårsake tap av liv, store følger for miljøet, evakuering av større områder og lengre produksjonsstopp i bedrifter. Med mindre hendelser menes mindre utslipp og uhell som takles av en til to brannstasjoner, der IUA ikke involveres.

Figur 19: Sløfjediagram med hendelsen akutt forurensning.

Oppsummering

Som en følge av IUA-samarbeidet skal NRBR være godt rustet for slike typer hendelser, og brann- og redningsvesenets muligheter for å beherske hendelser med akutt forurensning anses derfor for å være gode. De største bekymringene for akutt forurensning er store utslipp til grunn og vann, samt fra bedrifter med giftige stoffer til luft og forurensning tilknyttet transport på vei og jernbane. Ferskvannsdeltaet i Øyeren må vies særskilt oppmerksomhet med tanke på at det er et meget sårbart naturreservat. Det er opprettet en arbeidsgruppe i IUA-samarbeidet jobber med å kvalitetssikre og øke frekvensen på øvelsene. Det utredes om anskaffelse av drone er hensiktsmessig blant annet i innsats mot akutt forurensning.

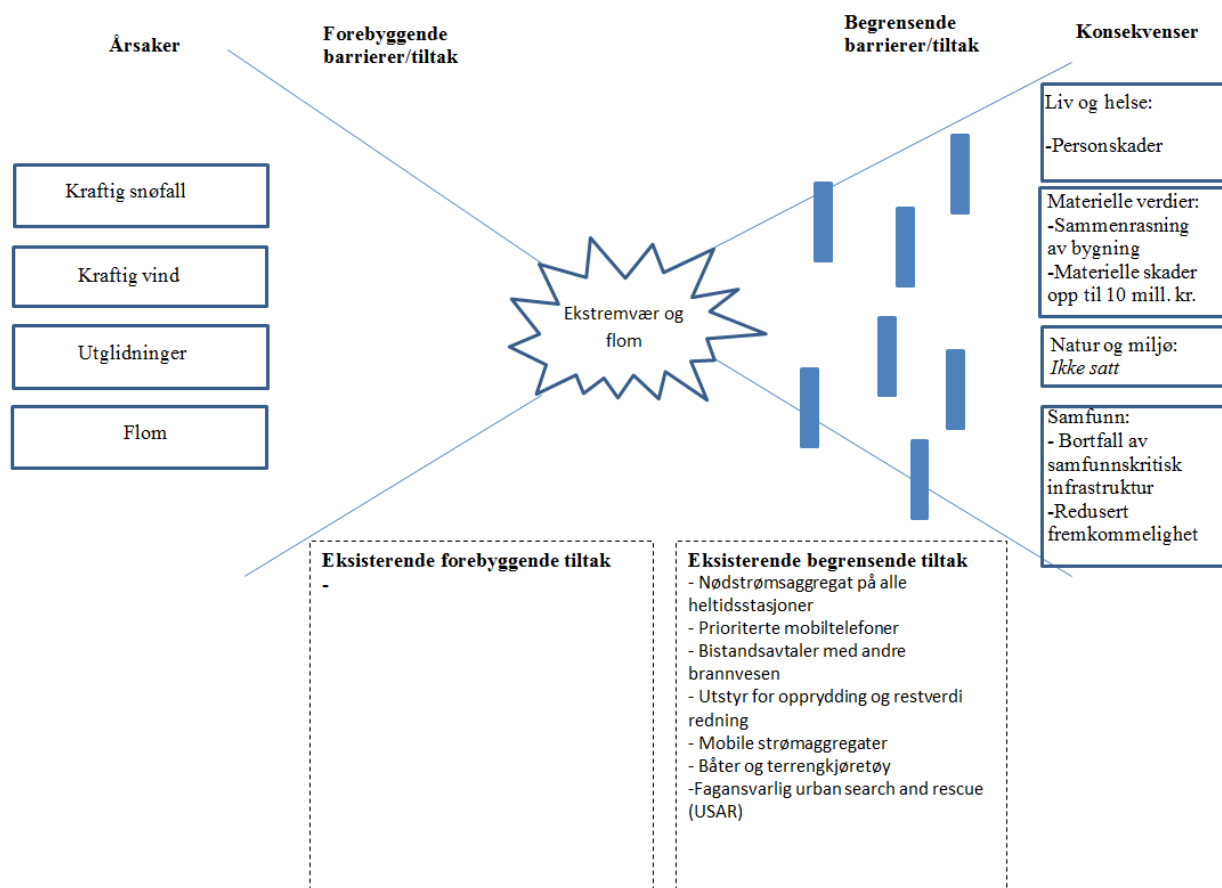
Ekstremvær og naturhendelser

NRBR bistår i håndteringen av naturhendelser som flom og ras, og sitter i beredskapsstaben til kommunene ved behov. Denne analysen forutsetter at kommunene har beredskapsplaner for håndtering av flom og andre naturhendelser. I Norge er det staten og kommunene som har ansvaret for kartlegging av denne type risiko. NRBR bistår kun i arbeidet med å begrense skadene.

Beskrivelse av analyseobjektet

Flom eller ras er naturlige hendelser som vanskelig lar seg stoppe når det først inntreffer. Når slike hendelser skjer, vil det være viktig med gode beredskapsplaner. Risikobildet er forventet å endre seg over tid, på grunn av endret klima. Flere av våre kommuner er utsatt for både flom og masseutglidninger. I og med at noen av kommunene ligger langs elvene Glomma, Leira og Nitelva vil de være særlig utsatt for flom. Mye nedbør eller hurtig snøsmelting vil kunne føre til mye vann i vassdragene og vannivået stiger. Lokale flommer kan også oppstå som følge av ekstremvær (periodevis sterk nedbør i form av regn eller snø). Dette kan medføre dårligere fremkommelighet for brann- og redningsvesenet. Det er flere områder på Nedre Romerike hvor det er registrert kvikkleire i grunnen. Dersom kvikkleire utsettes for belastning eller omrøring som følge av naturlig eller menneskelig påvirkning, kan strukturen i leirmassene kollapse. Kvikkleireskred kan raskt forplante seg over store arealer og skredmaterialet kan flyte over betydelige distanser. Store nedbørsmengder, vegetasjonsendringer og gravearbeider er faktorer som påvirker sannsynligheten for masseutglidninger. I 2016 ble Sørums kommuner rammet av et kvikkleireskred som tok livet av tre personer.

Ekstrem vind kan også føre til redusert fremkommelighet og bortfall av strøm- og telenett.

Figur 20: Sløyfediagram med hendelsene ekstremvær og flom.

Oppsummering

Flom, ekstremvær og ras lar seg vanskelig stoppe når det inntreffer. Vi forventer at sannsynligheten for denne type hendelser vil øke i årene fremover som følge av mer ekstremt vær. Analysen viser at risikoen for denne typen hendelser er på et nivå hvor den aksepteres, med tanke på brann- og redningsvesenets innsats, så fremt det finnes enkle tiltak. Når slike hendelser skjer, vil det være viktig med gode kommunale beredskapsplaner.

Vår største utfordring i forbindelse med denne typen hendelse er å opprettholde fremkommelighet for våre mannskaper.

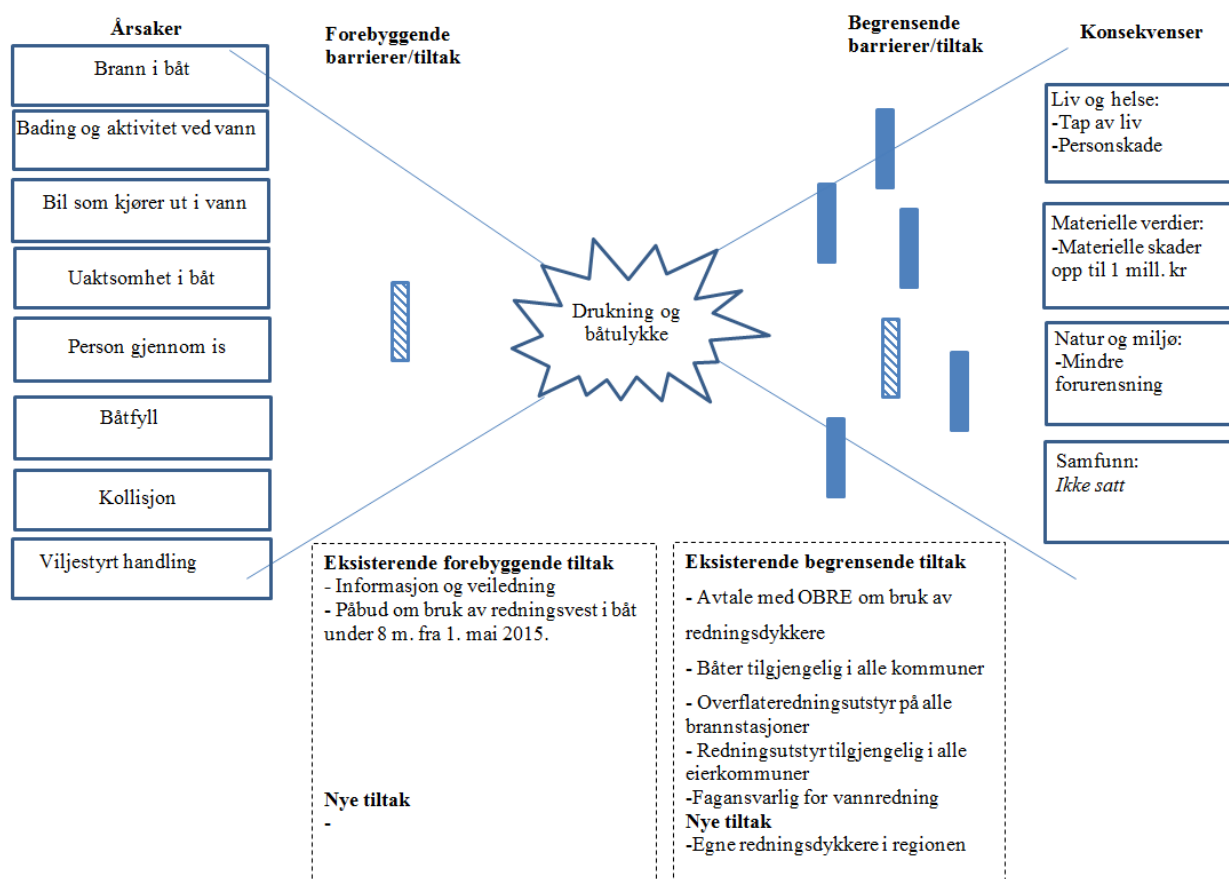
Det er utpekt en fagansvarlig som skal utvikle kompetansen i NRBR på redning i ras og sammenraste bygninger (urban search and rescue - USAR).

Hendelser på vann

NRBRs rolle er innsats ved hendelser på vann som kan føre til tap av liv, personskader eller tap av materielle verdier.

Beskrivelse av analyseobjektet

Analysen gjelder for alle vann og elver i regionen. Øyeren, Glomma og tilrettelagte badeplasser er områder med høyere risiko for uønskede hendelser.

Figur 21: Sløfyediagram med hendelsene drukning og båtulykke.

Oppsummering

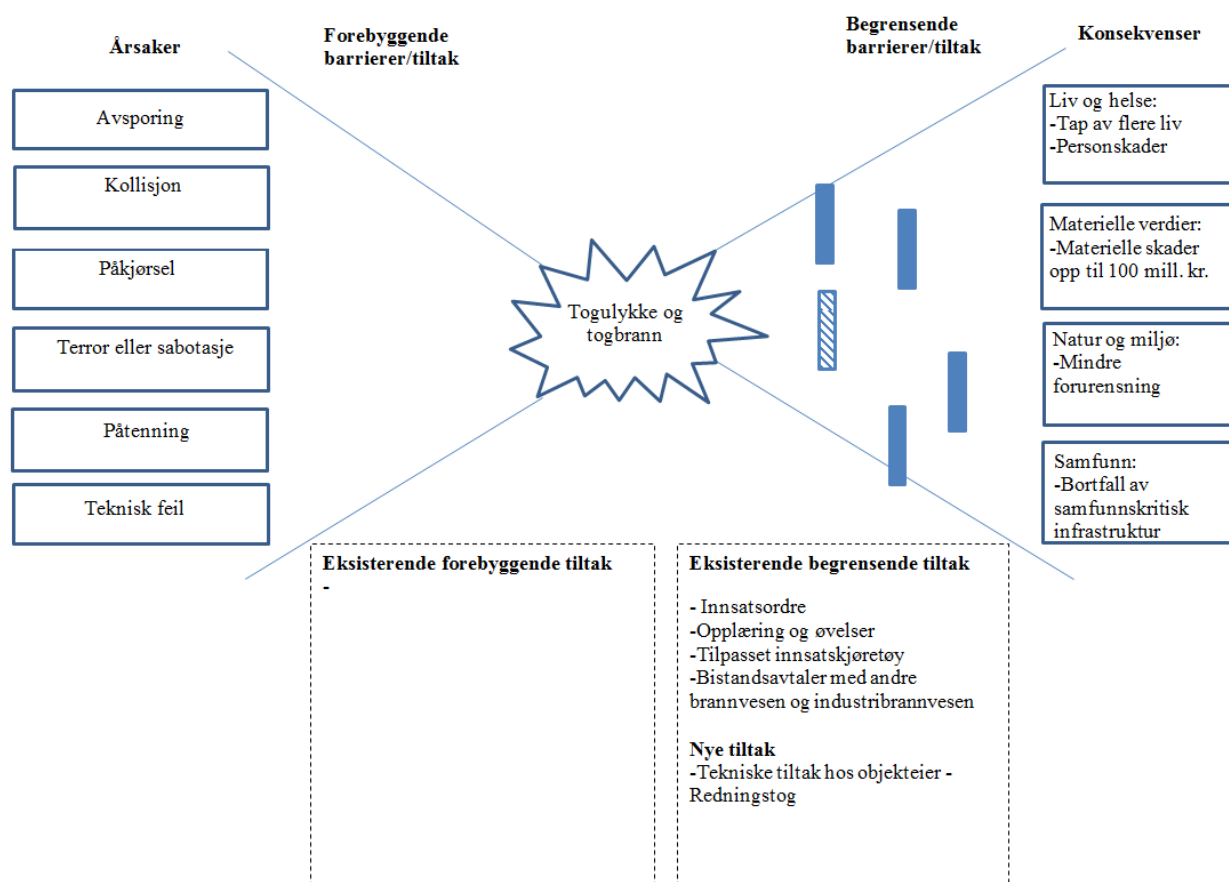
NRBR har mange vann, innsjøer og vassdrag som krever bruk av båt og overflateredningsutstyr. Både til ulykke på vann og til å frakte personell ved andre hendelser. Analysen viser at dagens beredskap er god. I 2016 fikk vi tildelt nytt overflateredningsutstyr i forbindelse med Brannløftet, dette medfører at vi er enda bedre rustet enn tidligere. Det er også oppnevnt en egen fagansvarlig for vannredning. Erfaringer viser at drukningsulykker er vanskelig å forhindre. Dersom det hadde blitt etablert en egen vanndykkertjeneste sentralt i vårt område, vil muligheten for å kunne redde liv under vann øke.

Jernbane

Det at det ikke vises noen forebyggende tiltak i sløyfediagrammet under betyr ikke at det ikke finnes tiltak for å forebygge togulykke og togbrann. Disse tiltakene er derimot iverksatt av andre aktører enn NRBR. Bane NOR som eier, og NSB og andre virksomheter som bruker jernbanen, har iverksatt flere tiltak for å forebygge disse hendelsene. Denne analysen avgrenser seg til NRBRs rolle og våre tiltak.

Beskrivelse av analyseobjektet

På Nedre Romerike er det fire jernbanestrekninger. Disse er av de mest trafikkerte jernbanestrekningene i Norge. Transporten på disse strekningene er person- og godstransport. Gjøvikbanen går gjennom Nittedal kommune. Kongsvingerbanen går gjennom Lørenskog, Rælingen, Skedsmo, Fet og Sørum kommuner. Hovedbanen og Gardermobanen går gjennom Lørenskog, Rælingen, Skedsmo og Sørum kommuner. Akutt forurensning ved transport av farlig gods er behandlet i egen analyse.

Figur 22: Sløyfediagram med hendelsene togulykke og togbrann.

Oppsummering

Uønskede hendelser på jernbane vil kunne variere i størrelse og kompleksitet. En ulykke eller et uhell der toget blir stående på ulykkesstedet, vil medføre at man i en del områder vil ha utfordringer med fremkommelighet og å få med seg nødvendig slokke- og redningsutstyr. Analysen viser at det er mulig å redusere konsekvensene gjennom nye tiltak. Et skinnegående redningstog som er raskere i innsats og med moderne slokkeutstyr vil være av stor betydning. Det er også poengtert i analysen at det i de tilfeller hvor en person har blitt påkjørt av toget på Nedre Romerike har det ofte vært som følge av en viljestyrt handling.

Kraftforsyning

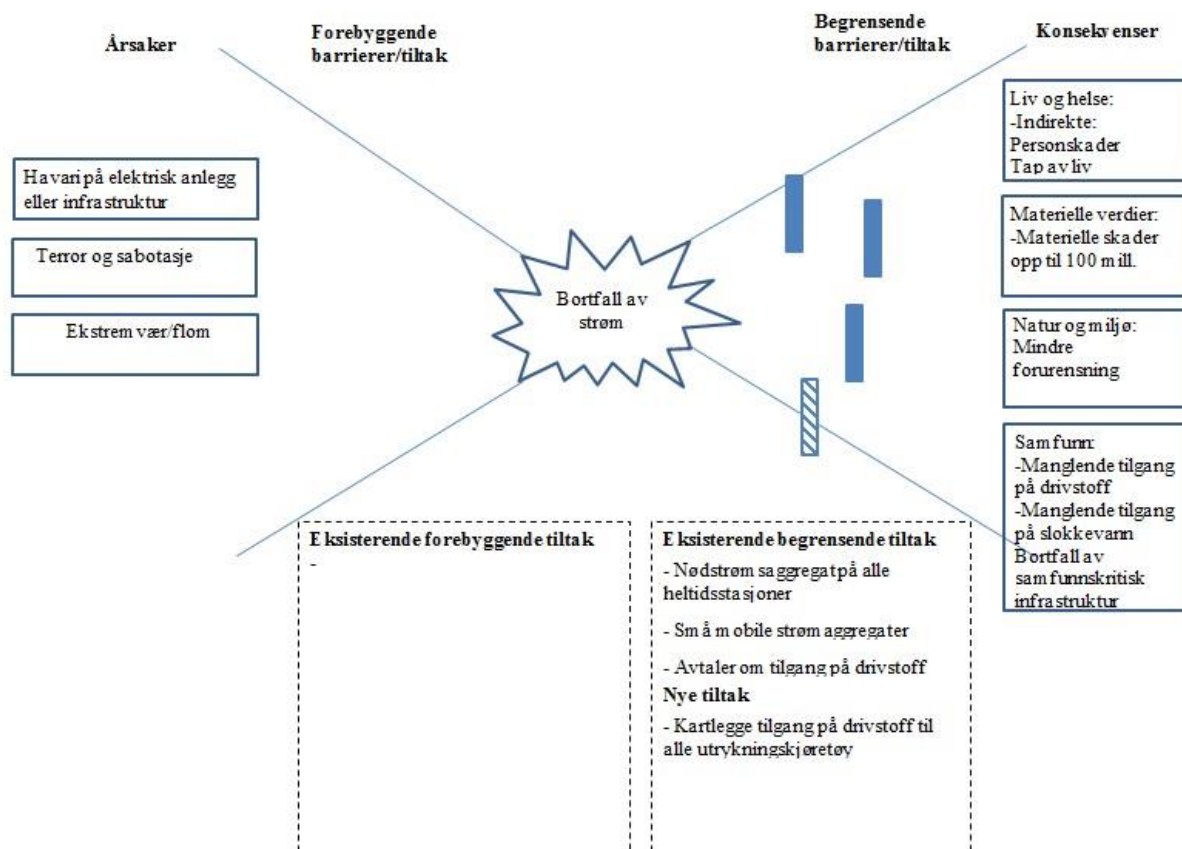
Beskrivelse av analyseobjektet

Stabil tilgang til elektrisk kraft er et grunnvilkår for et moderne samfunn. Sterkt økende IKT-avhengighet er med på å gjøre situasjonen mer kompleks.

NRBR sine oppgaver ved bortfall av kraftforsyning begrenser seg til akutt redningsinnsats og arbeid knyttet til årsaken for bortfallet (naturhendelser og andre hendelser som er omtalt i egne analyser). Bortfall av strøm over en lengre tid vil kunne sette kommunene og samfunnet ut av stand til å opprettholde viktige funksjoner.

Bortfall av strøm har påvirkning på slokkevann da pumpene ikke vil kunne opprettholde trykket. Dette vil også gjelde hydranter og sprinkleranlegg i bygg. Vannverkene vil også få problemer med å levere vann i ledningsnettet. Vannforsyning generelt er nærmere diskutert i et eget kapittel.

For brann- og redningsvesenet vil en hendelse med bortfall av kraftforsyning kunne få innvirkninger på fire områder: vannforsyning, sambandet vil kunne bryte sammen ved utfall av basestasjoner, driften av brannstasjonene blir svekket, og tilgangen til drivstoff vil bli svekket.

Figur 23: Sløfediagram med hendelsen bortfall av strøm.

Oppsummering

Brann- og redningsvesenets mulighet for å beherske bortfall av strøm internt anses som akseptabel. Dette med bakgrunn i at de kasernerte brannstasjonene har egne nødaggregat for å drifte brannstasjonene. Alle stasjonene har også mobile småaggregat til bruk i egen innsats. Det er gode rutiner for tilgang til drivstoff selv ved bortfall av strøm gjennom avtaler med lokale bensinstasjoner og lignende.

Svikt i viktige høyspentanlegg vil kunne få store konsekvenser for strømtilførselen i regionen, og det er viktig at disse anleggene er i fokus når det gjelder sårbarhet og beredskap. I tillegg til branner som følge av hendelser i tilknytning til kraftforsyningen, blir brann- og redningsvesenet benyttet som en innsatsressurs ved nedfall og rydding.

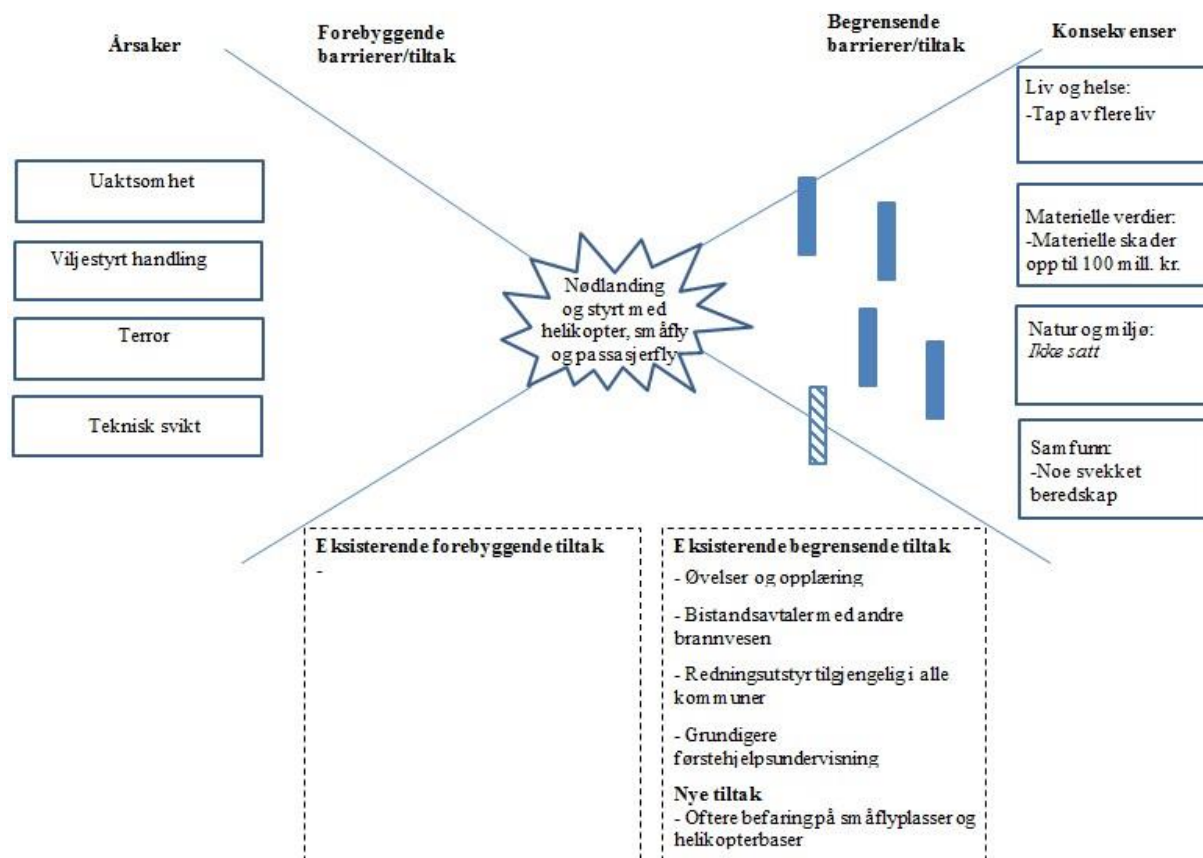
Hendelser i trafoer i forbindelse med kraftverk i Glomma kan også medføre et betydelig forurensningspotensiale med tanke på utslipp av olje.

To viktige forhold som må ivaretas for brann- og redningsvesenet er: drivstofftilgang ved langvarig strømutfall, og sikring av vannforsyning/slukkevann ved bortfall av strøm

Luftfart

Beskrivelse av analyseobjektet

Hendelser med fly og helikopter kan berøre hele Nedre Romerike. Det er mange flykorridorer i regionen, både i tilknytning til Oslo Lufthavn (Gardermoen) og til Kjeller, men da de fleste flyulykker skjer i forbindelse med avgang og landing, er det Skedsmo som er mest utsatt på grunn av Kjeller flyplass. Det er også stor helikopteraktivitet ved Norsk Luftambulanses base i Lørenskog.

Figur 24: Sløfediagram med hendelser knyttet til luftfart.

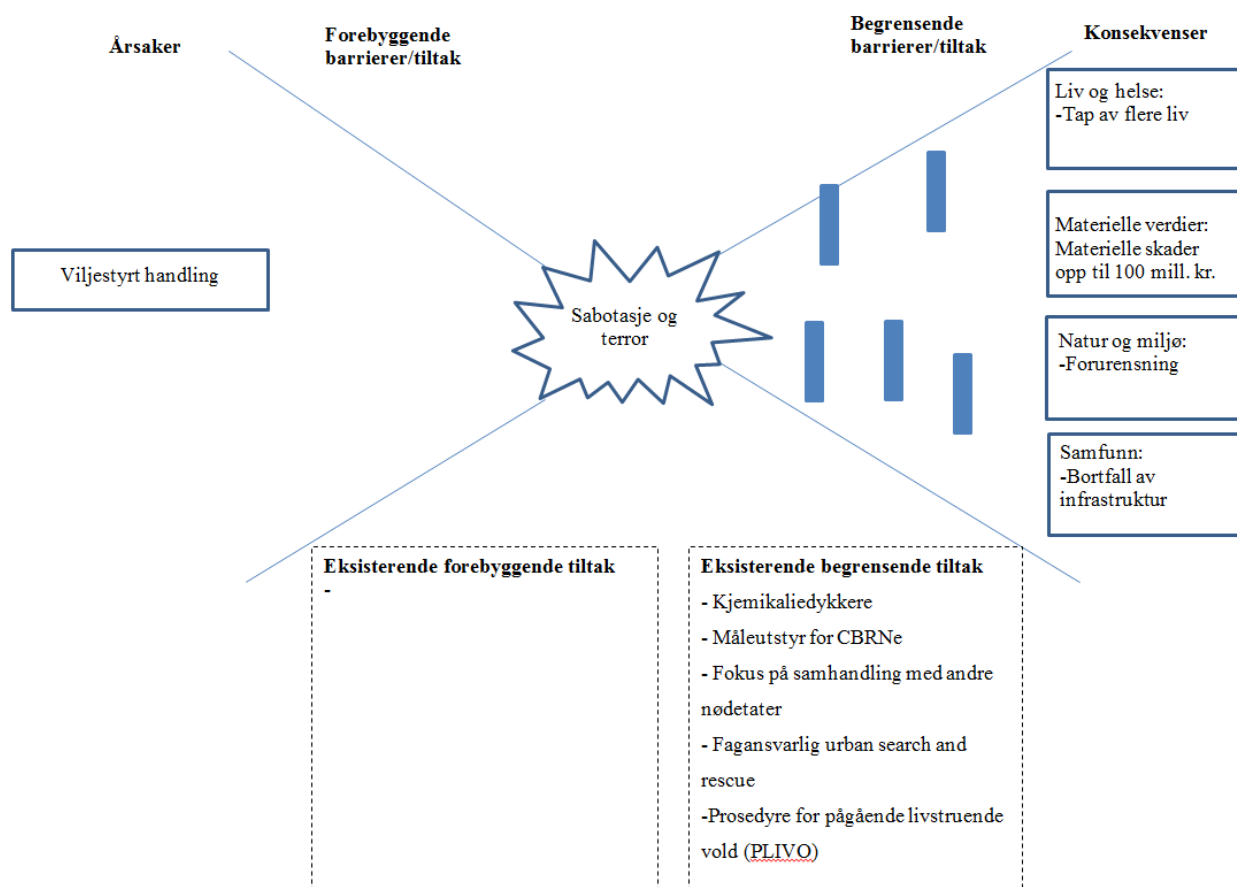
Oppsummering

Ved en luftfartsulykke i vårt område vil konsekvensene variere avhengig av hvor det skjer og hvor stort fly eller helikopter som styrter. Uønskede hendelser med småfly og helikopter utenfor tettbebygd strøk vil håndteres som andre ulykker. Dersom det styrter et større fly vil dette få store konsekvenser og NRBR er ikke dimensjonert for å takle en slik hendelse alene. Dette vil da bli håndtert som en katastrofe. Ved en ulykke på Oslo Lufthavn (Gardermoen), som ligger på Øvre Romerike, kan personell fra NRBR bistå ved behov. Kjeller flyplass er oppsatt med egen innsatsstyrke bemannet av forsvarets personell på dagtid.

Sabotasje og terror

Beskrivelse av analyseobjektet

Med unntak av bistand 22. juli 2011 er det ingen historie for sabotasje og terror i NRBR. Det å vurdere sannsynligheten for at noe slikt kan skje i fremtida innebærer derfor stor usikkerhet, men muligheten vil alltid være der. Det man sikkert kan påstå er at konsekvensene har potensiale for å bli katastrofale. Ser man på viljestyrte hendelser i Norge og rundt om i verden er det tydelig at denne type hendelser skjer i ulike former og omfang. Alt fra enkeltpersoner som utøver tilfeldig vold (eks. hendelsen på Valdresekspressen i Årdal 2013) til større hendelser som er godt organisert og planlagt (eks. USA 11. september 2001). Hendelser med de største konsekvensene vil være knyttet til steder der mange folk er samlet, eller spesielle virksomheter. Her kan nevnes Romeriksporten, togstasjonen på Lillestrøm, varemessa, atomreaktoren hos IFE, Forsvarets Forskningsinstitutt, byfesten o.l. Selv om det ikke har forekommet i Norge enda, så har "skoleskyting" vært et fenomen andre steder i verden (eks. Finland 2008). NRBR sin innsats ved en terrorhandling eller sabotasje baserer seg på samvirke med andre etater, og da særlig politiet i denne type hendelser.

Figur 25: Sløfyediagram med hendelsene sabotasje og terror.

Oppsummering

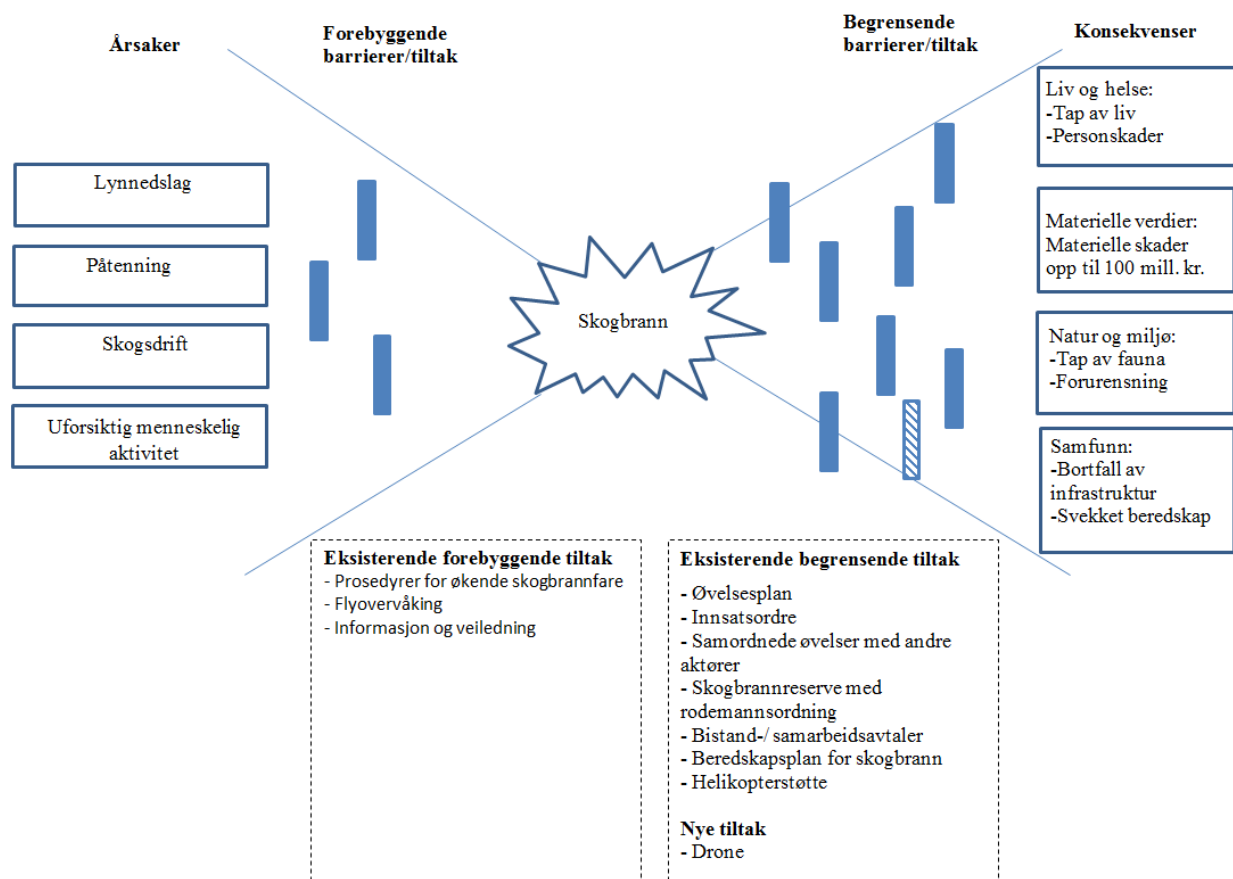
Ved hendelser som sabotasje og terror blir brann- og redningsvesenets ansvarsområde normal bistand, og vi forholder oss til prosedyre for pågående livstruende vold (PLIVO) i de situasjonene hvor det er relevant. PLIVO-øvelser blir gjennomført årlig, både teoretisk og praktisk. Det kan være at det i sammenheng med sabotasje og terror vil bli benyttet CBRNe. Dette er hendelser brann- og redningsvesenet har kompetanse på siden vi skal bistå med kjemikaliedykkere ved denne type hendelser. Det er iverstatt tiltak for å utvikle kompetansen i NRBR på redning i sammenraste bygninger (urban search and rescue - USAR).

Skogbrann

Beskrivelse av analyseobjektet

Skogbrann kan være mark-, lyng- eller toppbrann, eller en kombinasjon av disse (Hjermann, 2014). Enkelte skogbranner blir så omfattende at det kan ta tid før brann- og redningsvesenet får kontroll over brannen. Da kan tapet av skog bli svært betydelig og det kan være fare for at bebyggelse og menneskeliv blir truet av brannen. På landsbasis oppstår det i gjennomsnitt rundt 1100 skogbranner årlig. Tall fra brannvesenets rapportering til DSB viser at ca. to prosent av disse er over 100 dekar skog.

Skogbruk er en viktig næring i flere av kommunene på Nedre Romerike, og det omsettes årlig trevirke for ca. 100 mill. kroner. En skogbrann vil i tillegg kunne true eiendom, driftsbygninger, hus og hytter. På Nedre Romerike finner man også flere registrerte naturreservater med store miljøverdier hvor en skogbrann kan gjøre store ødeleggelser.

Figur 26: Sløfediagram med hendelsen skogbrann.

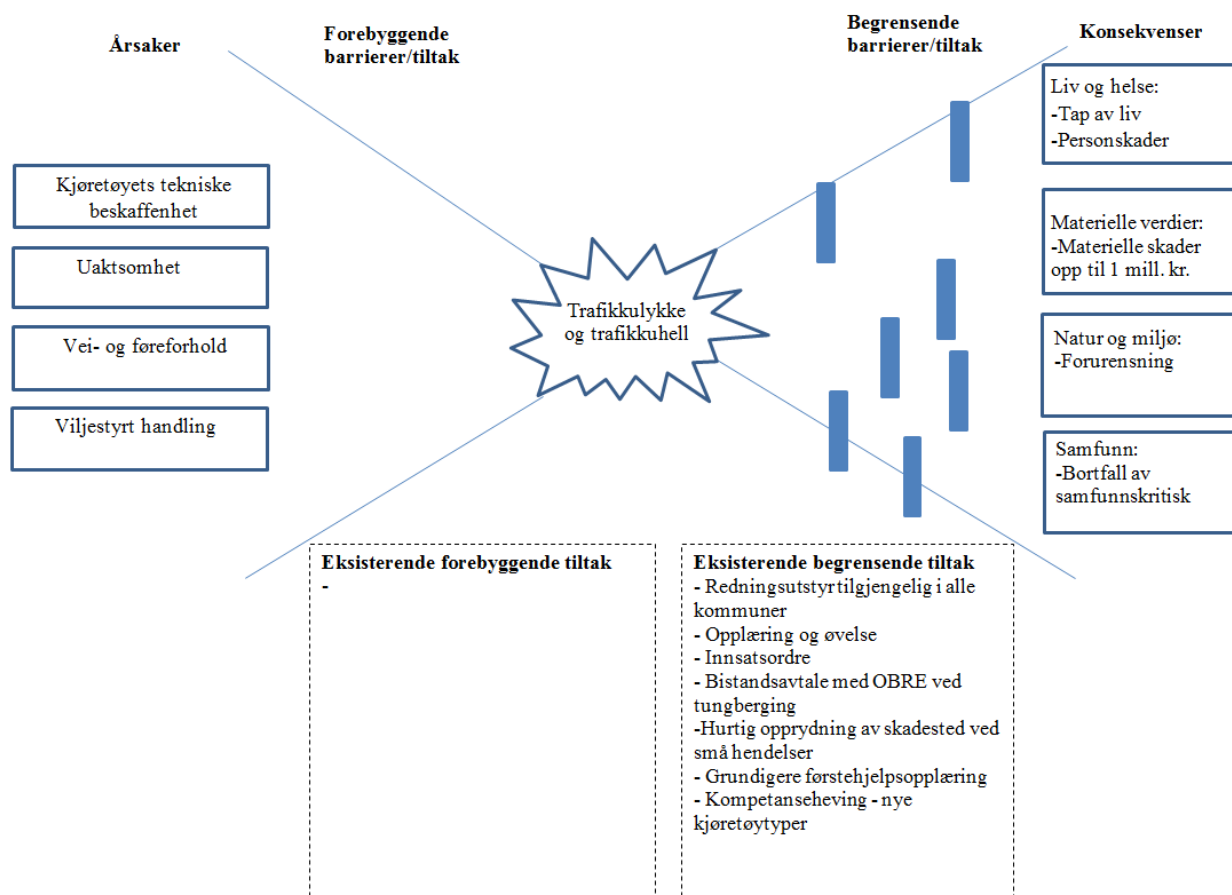
Oppsummering

Nedre Romerike har store skogområder som krever høy beredskap mot skogbrann og et bredt spekter av utstyr. Det er iverksatt en rekke tiltak som til sammen gjør at beredskapen er på et forsvarlig nivå. Erfaring viser likevel at skogbranner vil oppstå hyppig. Det vil da være viktig med tidlig varsling og iverksettelse av riktig tiltak, for å begrense brannen så den ikke får utvikle seg til en større skogbrann. Det utredes om anskaffelse av drone er hensiktsmessig blant annet i innsats mot skogbrann.

Trafikkulykker

Beskrivelse av analyseobjektet

Trafikkulykker utgjør en stor andel av de mest alvorlige hendelsene der NRBR yter innsats. Nedre Romerike har et stort veinett og noen av Norges mest trafikkerte veier. I forbindelse med ulykker på disse blir det utfordringer med hensyn til å kunne opprettholde bruken av infrastrukturen. Nedre Romerike har alle veistandarder og vi har mange alvorlige ulykker der det er høy fart og møtende trafikk uten midtdeler. I 2016 rykket NRBR ut til ca. 260 trafikkulykker og -uhell.

Figur 27: Sløyfediagram med hendelsene trafikkulykke og trafikkuhell.

Oppsummering

Nedre Romerike har et stort veinett med høy trafikkbelastning. Dette krever høy beredskap og et bredt spekter av utstyr. Det er iverksatt en rekke tiltak som til sammen gjør at beredskapen er på et høyt nivå. Dette er en forutsetning for å kunne redde liv. Statistikken viser at trafikkulykker forekommer hyppig. Risikobildet på veien har endret seg de siste åra i form av at det har vært en økning av trafikk generelt og av tungtrafikk på riks- og fylkesveier. En ser også nye utfordringer knyttet til alternative energi- og drivstoffkilder, som kan komplisere redningsarbeidet.

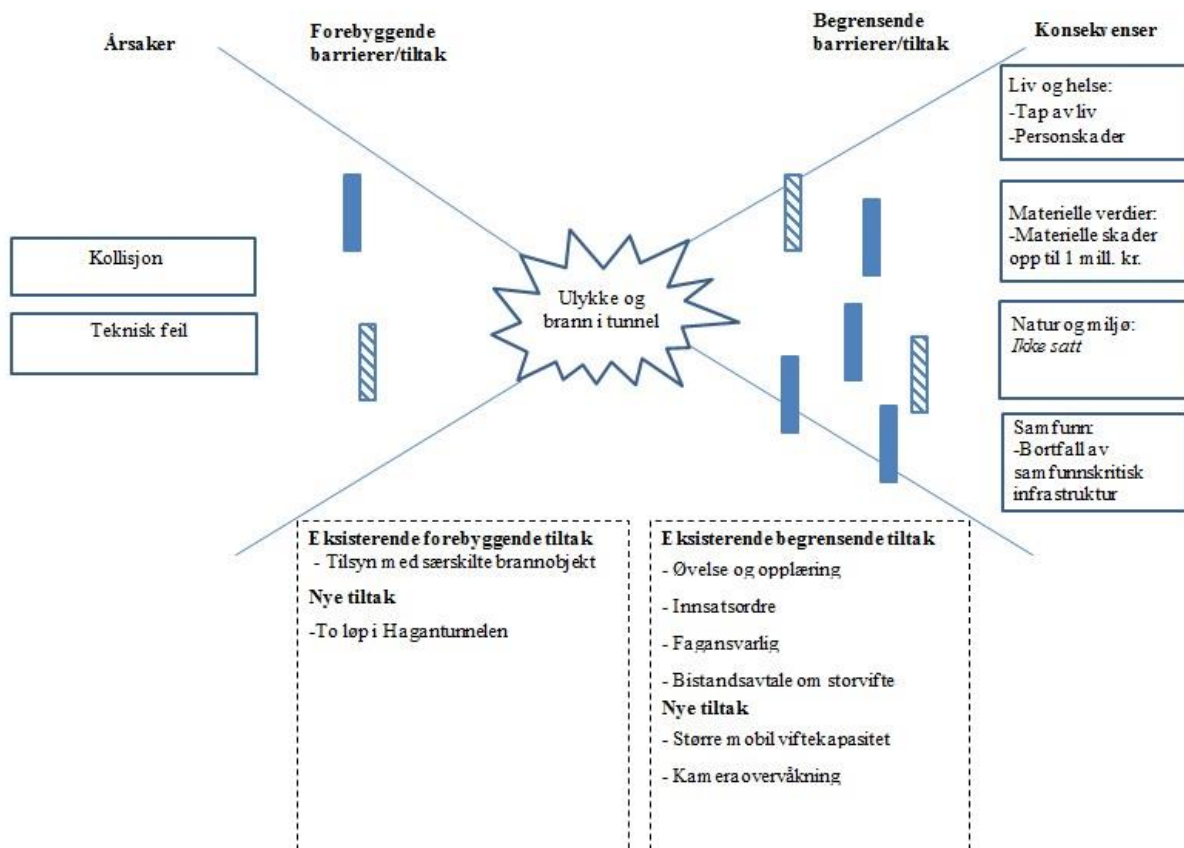
Tunneler

Beskrivelse av analyseobjektet

Vi har tre veitunneler som er registrert som særskilte brannobjekter i vårt distrikt: Hagantunnelen (2585 meter) på riksvei 4, Blåkolltunnelen (800 meter) på fylkesvei 159 og Rælingstunnelen (1820 meter) på riksvei 159. Statens Vegvesen eier alle disse tre tunnelene. Rælingstunnelen har to løp, Blåkolltunnelen har to løp i halve lengden og ett løp

resten. Her er det også et overvannsanlegg. Hagantunnelen har derimot kun ett løp.

I tillegg til veitunnelene har vi Romeriksporten, som er en jernbanetunnel, som er behandlet i egen analyse. NRBR registrerer tunneler som særskilte brannobjekter med bakgrunn i en risikovurdering av tunnelen.

Figur 28: Sløyfediagram med hendelsene ulykke og brann i tunnel.

Oppsummering

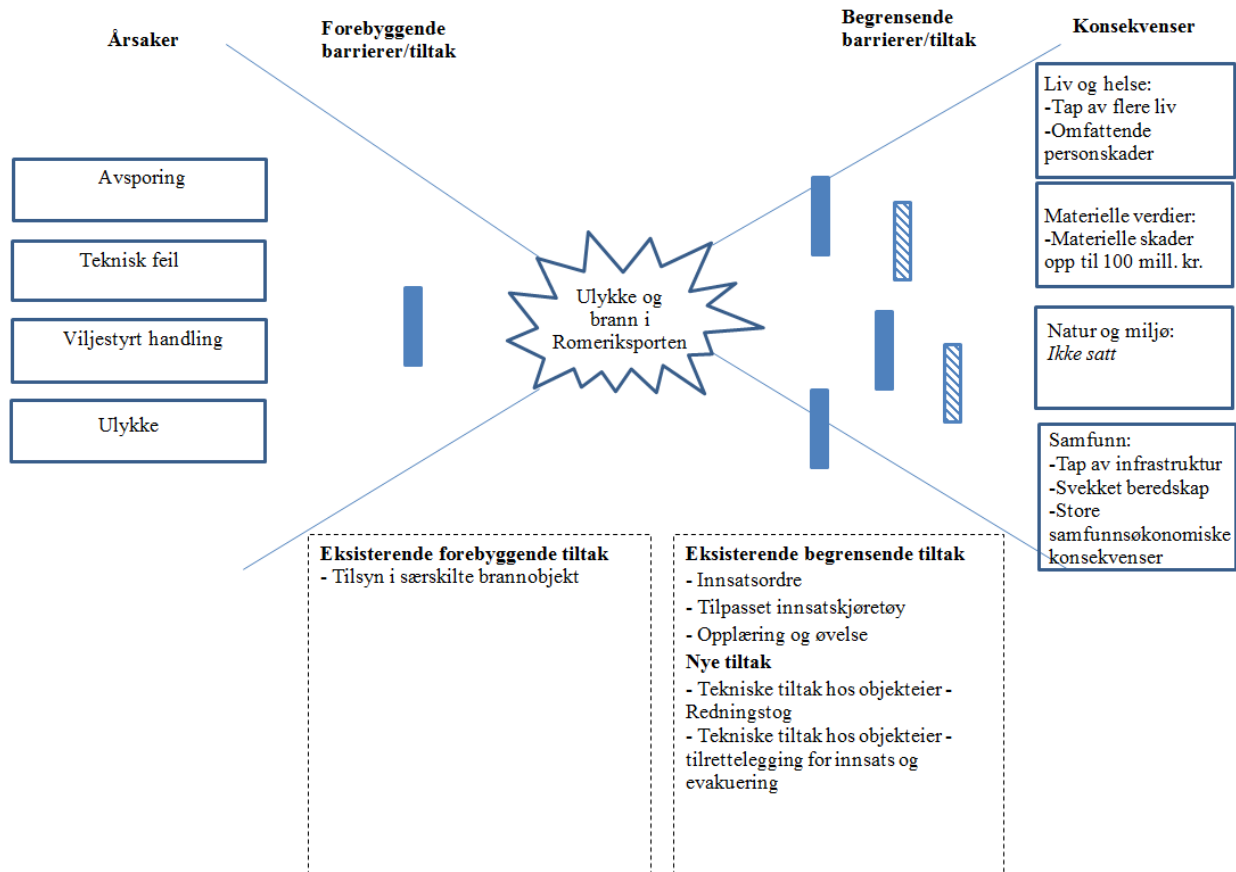
Det er årlig flere uønskede hendelser inne i veitunnelene. De mest alvorlige hendelsene skjer i tunneler med ett løp. Tunnelenes beliggenhet gjør at vi har stor slagkraft fra begge sider av samtlige tunneler. I analysen er det anbefalt to nye tiltak: Hagantunnelen bør oppgraderes til to løp, og det er anbefalt å vurdere innkjøp av en større mobilvifte.

Romeriksporten

Beskrivelse av analyseobjektet

Romeriksporten er en dobbeltportunnel med et løp på Gardermobanen som går fra Etterstad i Oslo til Stalsberg ved Lillestrøm. Med en lengde på 14,58 km er dette en av Norges lengste jernbanetunneler. Strekningen har dobbeltspor, er elektrifisert, og tillater hastigheter på 160 km/h. For å holde avstanden mellom togene inne i Romeriksporten, må togene som går der kjøre minst 130 kilometer i timen. I rushtiden kan det være ca. 4500 personer i tunnelen på en gang. Tunnelen har tre nødutganger/tversslag. To av disse ligger på Nedre Romerike (Lørenskogveien og Stalsberg). Tunnelen ble bygd som en del av høyhastighetsbanen Gardermobanen, som går fra Oslo til Eidsvoll via Oslo Lufthavn på Gardermoen.

Romeriksporten dekker mesteparten av banens 18 kilometer lange delstrekning mellom Oslo Sentralstasjon og Lillestrøm stasjon. Romeriksporten ble åpnet i 1999 og var da bygd etter regler som var gjeldende den gang. I dag er det et strengere regelverk for tunnelbygging når det gjelder sikkerhet, derfor hadde ikke Romeriksporten blitt utformet på samme måte i dag. Sikkerhetsnivået er derfor ikke oppå det nivået som er ønskelig, og brannsikkerheten blir sett på som dårlig fra brann- og redningsvesenets side.

Figur 29: Sløyfediagram med hendelsene ulykke og brann i Romeriksporten.

Oppsummering

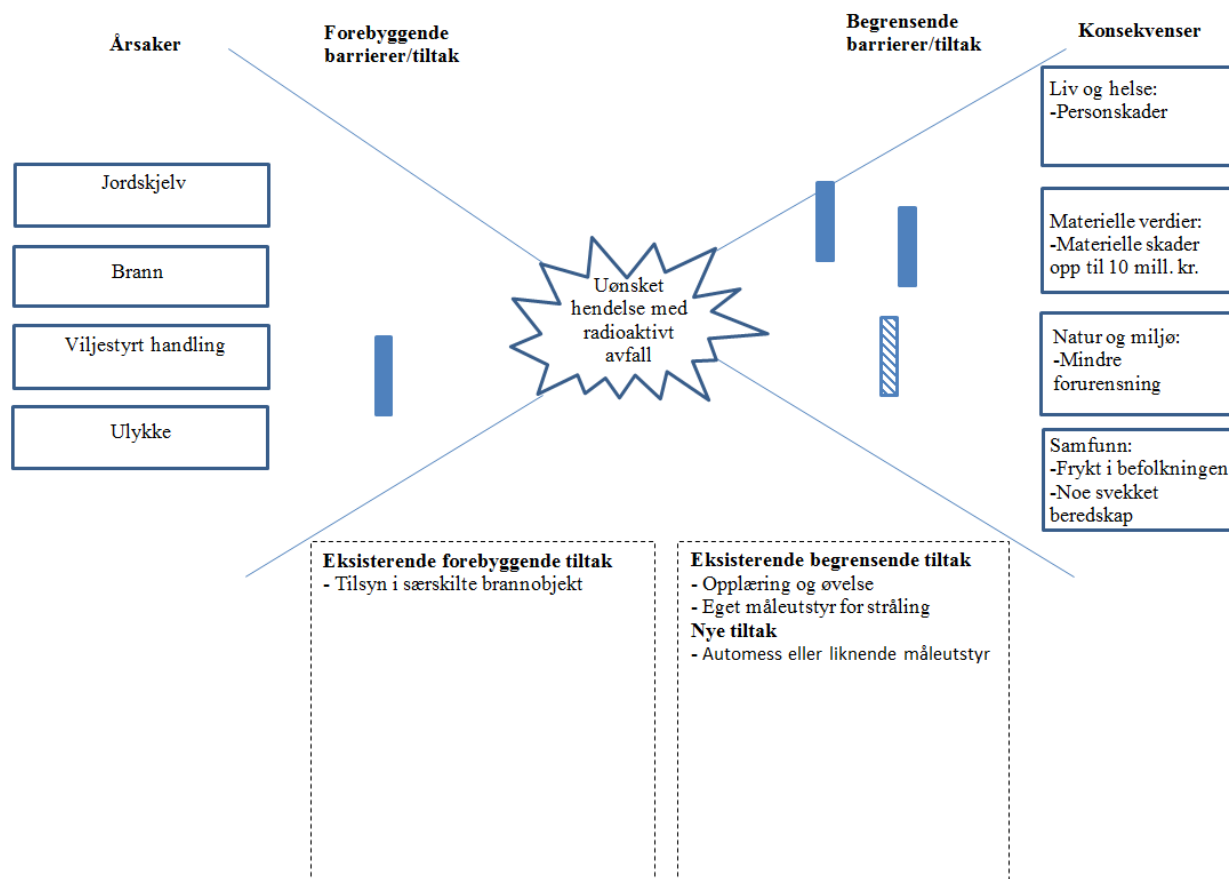
En uønsket hendelse i Romeriksporten har potensiale til å bli en av de største katastrofene som er tenkelig i vårt område. Hovedsakelig som følge av det store personantallet og det kompliserte redningsarbeidet. Tunnelen tilfredsstiller ikke dagens krav til sikkerhet. Det er for langt mellom rømnings-/angrepsveiene, og det er for dårlig tilrettelagt for redningsmannskaper. Dersom tunnelen skulle blitt bygd i dag ville den ha blitt bygd med to løp. Analysen viser at det er mulig å redusere konsekvensene gjennom nye tiltak. Et skinnegående redningstog som er raskere i innsats og med moderne slokkeutstyr vil være av stor betydning. Dette vil kunne ha en avgjørende betydning for å redde liv selv om konsekvensen for liv og helse fortsatt er vurdert til katastrofe etter nye tiltak. Hovedforklaringen på dette er at vi har satt alle hendelser som kan føre til fire eller flere drepte til katastrofe. Ved en ulykke i Romeriksporten vil det være sannsynlig at det går flere liv tapt. Vi vil derimot kunne redde flere ved at Bane NOR anskaffer et skinnegående redningstog. Hvis det blir en større brann i Romeriksporten vil tunnelen bli stengt over lengere tid som følge av varmens påvirkning på tunnelen. Ved raskere innsats vil også dette kunne begrenses. Av tekniske tiltak hos objekteier vil vi anbefale fire tiltak: installasjon av jordingsbrytere som kan betjenes av innsatspersonell, bedre opplyste angreps- og rømningsveier, gjøre det mulig å styre røykviftenes effekt og bedre tilgangen til slokkevann.

Uhell med radioaktivt avfall

Beskrivelse av analyseobjektet

Dette risikoområdet omfatter atomreaktoren og behandlingsanlegget på Kjeller, deponiet i Himdalen og noe transport på vei og jernbane. Institutt for energiteknikk (IFE) på Kjeller er det nasjonale senteret for å ta imot, behandle og lagre fast og flytende lavt og middels radioaktivt avfall fra industri og næringsliv, forsvar, helsevesen og forskning. Ved IFE kan det, i tillegg til andre industrielle ulykker, være risiko for stråling. Virksomheten har en egen beredskap knyttet spesielt til denne type hendelser. Ved uhell som kan medføre skader utenfor instituttets område skal det varsles til lokal redningssentral som ledes av politimesteren i Romerike politidistrikt og eventuelt, ved større hendelser, til Hovedredningssentralen for Sør-Norge, som ledes av politimesteren i Stavanger. NRBR inngår som fast medlem i lokal redningssentral. Når uhellet er av en slik karakter at den lokale redningssentralen varsles, skal også Kriseutvalget for atomulykker varsles. Kriseutvalget koordinerer nasjonale tiltak og ledes av Statens Strålevern. Det er iverksatt flere sikkerhetstiltak hos IFE, blant annet er det

intern vaktordning med vakt hele døgnet og det er etablert en egen redningstjeneste. Redningstjenesten utøves av vaktcentralen, stråleverngruppen, bedriftshelsetjenesten og egne aksjonsgrupper med ansvar for hvert bygg og anlegg. De har også en bedriftsbrannverngruppe som består av leder, to røykdykkere og fem brannkonstabler. Aurskog-Høland kommune huser landets eneste permanente avfallsdeponi for middels radioaktivt avfall. Anlegget ligger langt fra bebyggelse i Himdalen og er et fjellanlegg med 40-50 meter fjelloverdekning. Det er iverksatt tekniske tiltak hos objekteier med tanke på faren for radioaktiv forurensing. Blant annet vil avfallsvann fra anlegget samles i kummer og analyseres for radioaktive stoffer før videre håndtering avgjøres. Forurensing til luft overvåkes med filter i ventilasjonssystemet. Det finnes minimalt med brennbart materiale i hallene og deponert avfall blir omstøpt fortløpende. Det er derfor kun en mindre mengde avfall som står fritt og kan påvirkes ved brann. Det er vurdert at brann i lastebil er det scenarioet som har størst risiko i fjellhallen siden det er lite brennbart materiale inne i fjellet utenom de tidene når bilene er inne for å levere avfall. IFE har vaktordning og rutiner for håndtering av hendelser også ved anlegget i Himdalen. Under innsats fra brann- og redningsvesenet skal virksomhetens egen aksjonsgruppe bistå. Strålevarnsalarmer fra anlegget i Himdalen går direkte til Romerike 110-sentral som varsler vaktcentralen hos IFE på Kjeller.

Figur 30: Sløyfediagram med uønsket hendelse med radioaktivt avfall.

Oppsummering

Sikkerheten knyttet til radioaktivt avfall er ansett for å være god. En ulykke i forbindelse med transport vil mest sannsynlig ikke kunne føre til utslipp av betydning. Ulykke eller sabotasje på reaktoren på Kjeller vil kunne medføre skade på personell og evakuering av nærområde vil være nødvendig. NRBR har måleutstyr for å påvise stråling, men ikke til å klarere eget mannskap og utstyr etter eventuell eksponering. Eget måleutstyr (Automess eller liknende) vil gjøre det mulig å klarere eget personell og utstyr raskere, og er derfor tatt med som et forslag til nytt tiltak. Dette tiltaket vil være nyttig for hele IUA-regionen.

Avslutning

For ROS-prosjektet i NRBR ble det i 2014 definert 24 risikoområder som skulle dekke de største utfordringene i brann- og redningsvesenets ansvarsområde. I rapporten har vi drøftet utfordringer knyttet til disse risikoområdene. Et utvalg hendelser innen risikoområdene er analysert ved bruk av dataprogrammet CIM. Analysemodellen i CIM er i stor grad basert på tankegangen fra sløyfediagrammet med én uønsket hendelse med tilhørende årsaker, forebyggende tiltak, begrensende tiltak, konsekvenser, samt forslag til nye tiltak. I tillegg er det drøftet utfordringer knyttet til risikoområdene: befolkningsvekst og dimensjonering av brann- og redningsvesenets kapasitet, uttalelser til reguleringsplaner, byggesaker og vannforsyning. Det er anbefalt en rekke nye tiltak, både forebyggende og begrensende, for å redusere risikoen.

ROS-analysen skal være et levende dokument og skal revideres årlig og ved endringer i risikobildet. Den skal danne grunnlaget for fremtidig brannordning som vil bli utarbeidet i ettertid.

Det har blitt gjennomført en intern høringsrunde for analysen i 2015 og i 2017. Det er viktig for NRBR å involvere hele organisasjonen i en så betydningsfull prosess og vi ønsker tilbakemeldinger og innspill velkommen fortløpende.

ROS-analysen legges frem for brannstyret og representantskapet til godkjenning. Avdelingene og seksjonene i NRBR vil videre utarbeide handlingsplaner for oppfølging av prioriterte tiltak.

Litteratur

Auestad, G. E. (2013) “Dei verste diskotekbrannane”, publisert 27. januar 2013, hentet 15.juli 2015 fra: <http://www.nrk.no/verden/dei-verste-diskotekbrannane-1.10888577>

Aven, T., Boyesen, M., Njå, O., Olsen, K.H., Sandve, K. (2004) *Samfunnssikkerhet*, Oslo: Universitetsforlaget.

Aven, T. (2007) *Risikostyring*, Oslo: Universitetsforlaget.

Aven, T. (2008) *Risk Analysis –Assessing Uncertainties Beyond Expected Values and Probabilities*, Chichester: John Wiley & Sons Ltd.

Beredskapsstyrelsen (2012) *Vejledning om innsats i forbindelse med solcelleanlæg*, publisert i desember 2012, hentet 3. februar 2017 fra: <http://brs.dk/viden/publikationer/uddannelsesmateriale/Documents/Vejledning%20om%20indsats%20i%20forbindelse%20med%20solcelleanl%C3%A6g.pdf>

Brannordningen (2016) *Brannordning Nedre Romerike*, Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS.

DiBK (2014) “Tar opp kampen mot useriøsitet i byggenæringen”, publisert 7. oktober 2014, hentet 21. mai 2015 fra: http://dibk.no/no/SENTRAL_GODKJENNING/Aktuelt-sentral-godkjenning/tar-opp-kampen-mot-useriositet-i-byggenaringen/

DSB (2014a) *Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen*, Tønsberg: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

DSB (2014b) *Brannsikkerhet for risikoutsatte grupper*, Tønsberg: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

DSB (2015) “Færre omkommer i brann”, publisert 2. juli 2015, hentet den 21. juli 2015 fra: <http://www.dsb.no/no/Ansvarsomrader/Brannvern/Aktuelt/Farre-omkommer-i-brann/>

DSB (2017) “40 omkomne i brann i 2016”, publisert 2. januar 2017, hentet den 17. januar 2017 fra: <https://www.dsb.no/nyhetsarkiv/2017/40-omkomne-i-2016/>

Forskrift om naturreservat, Fet m.fl. (1975) *Forskrift om fredning av Nordre Øyeren naturreservat*.

Hjermann, D.Ø. (2014) “Skogbrann”, publisert 10. august 2014, hentet 13. juli 2015 fra: <https://snl.no/skogbrann>

Jernbaneverket (2013) “Hovedbanen”, publisert 28.august 2013, hentet 07.mai 2015 fra: <http://www.jernbaneverket.no/no/Jernbanen/Banene/Hovedbanen/>

Kunnskapsbyen Lillestrøm (2013) “Forskningsparken Kjeller”, publisert 01.september 2013, hentet 15.juli 2015 fra: <http://kunnskapsbyen.no/artikkelf.php?id=47&emne=4&tittel=Nyheter>

NOU 2000: 24 (2000) *Et sårbart samfunn, utfordringer for sikkerhets- og beredskapsarbeidet i samfunnet*. Oslo: Justis- og politidepartementet.

NOU 2012: 4 (2012) *Trygg hjemme, brannsikkerhet for utsatte grupper*. Oslo: Justis- og

beredskapsdepartementet.

Nordre Øyeren naturreservat (2004) “Nordre Øyeren naturreservat”, publisert 26. oktober 2004, hentet den 13. juli 2015 fra: <http://nordreoyeren.naturreservat.no/>

Norsk Brannvernforening (2007) “Anbefaler røykeforbud på hoteller”, publisert 8. oktober 2007, hentet 16. juli 2015 fra: <http://www.brannvernforeningen.no/Nyheter/Arkiv/2005/Anbefaler-roykeforbud-pa-hoteller>

One Voice (2015) “CIM Risk - den enkle veien til ROS-analyser”, hentet den 6. juli 2015 fra: https://www.onevoice.no/?menu_id=9.

Riksantikvaren (2013) “Ordforklaringer (bokmål)”, publisert 25. oktober 2013, hentet 15. juli 2015 fra: <http://www.riksantikvaren.no/Veiledning/Ordforklaringer-bokmaal>

Riksantikvaren (2014) “Brannsikring av fredet og verneverdig bebyggelse”, hentet den 18. desember 2014 fra: <http://riksantikvaren.no/Veiledning/Brannsikring-av-fredet-og-verneverdig-bebyggelse>

St.meld. nr. 35 (2008-2009) (2009) *Brannsikkerhet, forebygging og brannvesenets redningsoppgaver*. Oslo: Justis- og politidepartementet

Vedlegg

Data og dokumentasjon

Følgende dokumenter er gjennomgått og benyttet som grunnlag for denne ROS-analysen:

- Nedre Romerike – Overordnet risikokartlegging, SWECO 7.1.13.
- Aurskog-Høland kommune: Kommuneplanen 2011-2022.
- Aurskog-Høland kommune: Hovedplan vann, avløp og vannmiljø 2012-2023.
- Aurskog-Høland kommune: Boligsosial handlingsplan 2012-2016.
- Fet kommune: Risiko og sårbarhet i Fet kommune, oktober 2014.
- Fet kommune: Kulturminner i Fet, september 2012.
- Fet kommune: Kommuneplan 2014-2026 Risiko- og sårbarhetsanalyse (høringsutkast).
- Fet kommune: Kommuneplan 2014-2026 (utkast).
- Fet kommune: Hovedplan vann og avløp 2015-2018 (utkast).
- Notat fra COWI: Fet kommune – Vannforsyning 2026 – Vurdering av kapasitet og krisesituasjoner, 6.8.2014.
- Notat fra COWI: Fet kommune – Brannvannsdekning for særskilte brannobjekter, 28.2.2014.
- Lørenskog kommune: Kommuneplan 2007-2018-2030.
- Nittedal kommune: Kommuneplan 2009-2020.
- Nittedal kommune: Kommuneplan 2015-2027.
- Nittedal kommune: Kommuneplan for kulturminner 2015-2019 (Utkast).
- Nittedal kommune: Konsekvensutredning og ROS-analyse av forslag til arealbruksendringer i kommuneplanen, 2.7.2014.

Sentrale lover og forskrifter innen brann- og redning

- Lov av 13. mars 1981 om vern mot forurensinger og om avfall (forurensningsloven).
- Lov av 14. juni 2002 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven).
- Lov av 27. juni 2008 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).
- Forskrift av 9. juli 1992 om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning.
- Forskrift av 6. desember 1996 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).
- Forskrift av 26. juni 2002 om organisering og dimensjonering av brannvesen (dimensjoneringsforskriften).
- Forskrift av 26. juni 2002 om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff.
- Forskrift av 1. juni 2004 om begrensning av forurensning.
- Forskrift av 8. juni 2009 om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen.
- Forskrift av 1. januar 2016 om brannforebygging.

Skjema for analyse av hendelser i CIM

Hendelse						
Navn:	<input type="text"/>					
Sted:	<input type="text"/>					
Beskrivelse:	<div style="border: 1px solid gray; padding: 5px;"> B I U ☰ ☰ ☰ ☰ 🔗 🔄 ABC 🔄 </div> <div style="border: 1px solid gray; height: 100px; margin-top: 5px;"></div>					
Årsaker	[Ny]					
<input type="text"/>						
Konsekvenser	[Ny]					
<input type="text"/>						
Ved analysens start:						
Sannsynlighetsgrad:	☒ Ikke satt	☐ Lite sannsynlig	☐ Mindre sannsynlig	☐ Sannsynlig	☐ Meget sannsynlig	☐ Svært sannsynlig
Konsekvens Liv og helse:	☒ Ikke satt	☐ Ufarlig	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Kritisk	☐ Katastrofe
Konsekvens Materielle verdier:	☒ Ikke satt	☐ Ufarlig	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Kritisk	☐ Katastrofe
Konsekvens Natur og miljø:	☒ Ikke satt	☐ Ufarlig	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Kritisk	☐ Katastrofe
Konsekvens Samfunn:	☒ Ikke satt	☐ Ufarlig	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Kritisk	☐ Katastrofe
Eksisterende tiltak	Status	Type	Oppgaver	[Ny]		
<input type="text"/>						
Risiko etter eksisterende tiltak:						
Sannsynlighetsgrad:	☒ Ikke satt	☐ Lite sannsynlig	☐ Mindre sannsynlig	☐ Sannsynlig	☐ Meget sannsynlig	☐ Svært sannsynlig
Konsekvens Liv og helse:	☒ Ikke satt	☐ Ufarlig	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Kritisk	☐ Katastrofe
Konsekvens Materielle verdier:	☒ Ikke satt	☐ Ufarlig	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Kritisk	☐ Katastrofe
Konsekvens Natur og miljø:	☒ Ikke satt	☐ Ufarlig	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Kritisk	☐ Katastrofe
Konsekvens Samfunn:	☒ Ikke satt	☐ Ufarlig	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Kritisk	☐ Katastrofe
Nye tiltak	Status	Type	Oppgaver	[Ny]		
<input type="text"/>						
Risiko etter nye tiltak:						
Sannsynlighetsgrad:	☒ Ikke satt	☐ Lite sannsynlig	☐ Mindre sannsynlig	☐ Sannsynlig	☐ Meget sannsynlig	☐ Svært sannsynlig
Konsekvens Liv og helse:	☒ Ikke satt	☐ Ufarlig	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Kritisk	☐ Katastrofe
Konsekvens Materielle verdier:	☒ Ikke satt	☐ Ufarlig	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Kritisk	☐ Katastrofe
Konsekvens Natur og miljø:	☒ Ikke satt	☐ Ufarlig	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Kritisk	☐ Katastrofe
Konsekvens Samfunn:	☒ Ikke satt	☐ Ufarlig	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Kritisk	☐ Katastrofe